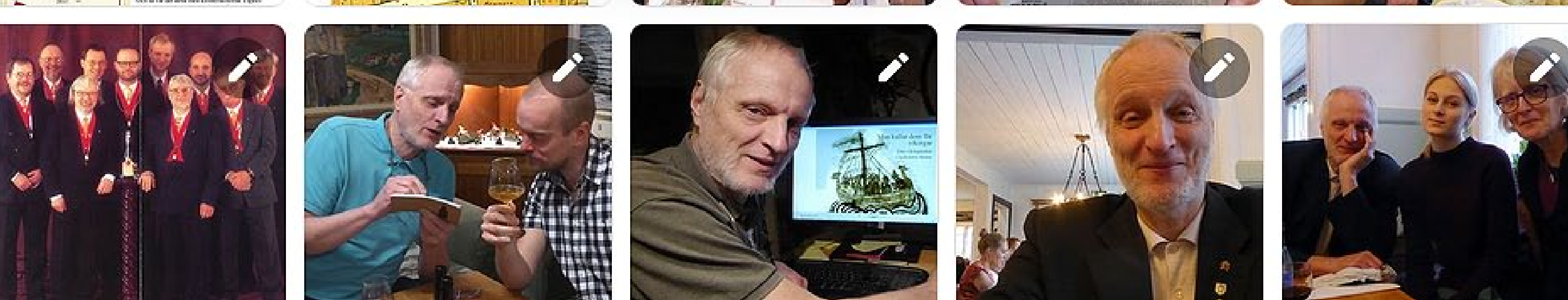

Sven Rosborns inlägg i FaceBook år 2023

Inledning

Sven Rosborn började skriva på FaceBook 2012. Eftersom material på sociala medier närmast är en ”slit och släng”-vara utan längre giltighetstid har han varje år samlat sina artiklar och inlägg i pdf-form.

Det har med åren blivit ett stort material som till stor del handlat om Skånes och Malmös historia men givetvis också med små glimtar av mera personliga inslag. I många inlägg har han kopplat länkar till artiklar och böcker som han skrivit och som på detta sätt gratis kan hämtas ner från Internet. Dessa länkar är blåmarkerade i texten.

Sven Rosborns alla FaceBooksinlägg

Förutom FaceBooksinlägg har Sven Rosborn alltsedan 1970-talet i tryck också publiserat ett omfattande material samt också egenproducerat filmmaterial. Detta finns gratis tillgängligt (från sidan 7 och framåt) om du klickar här.

2023-01-06

När Vladimir I besökte Harald Blåtand och hans syster blev gift med Haralds bror Toke i Lund

Vårt arbete med översättningen av texten till handskriften *”Gesta Wulinensis”*, skriven av Harald Blåtands egen präst Avico i slutet av 900-talet går vidare. Originalet på latin översattes 1963 till polska med hjälp av bl.a. den erkände polske historikern Stanislaw Lorentz, chef för Polens Nationalmuseum i Warszawa. Det är denna polska översättning som vi nu har tillgång till. Här är ett avsnitt som handlar om Lund, den helige Clemens underkäke och om Harald Blåtands borgar.

Läs artikeln genom att klicka här!

Förlagan till bilden är från en medeltida kalkmålning av Vladimir I i Kiev kyrka.

Svar från Lunds ideella turistinformation Destination Lund:

De av oss som läser detta intressanta dokument nu har inte läst allt ännu, men vi ser att *”Gesta Wulinensis”* bekräftar det antagande som vi, kanske lite djärvt eller naivt, redan har gjort i våra besöksguider om Lund om att kyrkan Sankt Clemens måste ha varit Lunds första kyrka och måste ha byggts redan i slutet av 960-talet

Vi gjorde det antagandet utifrån det du och andra har berättat om att det har funnits Sankt Clemens-kyrkor nära trelleborgar och kungsgårdar och det hade varit svårt att få in kyrkan på lika bra på någon annan plats i Lunds äldsta historia eftersom det kom andra kyrkobyggen senare. Den här nya informationen är oerhört värdefullt ur populärvetenskapligt intresse och för Lund som kulturhistoriskt intressant besöksmål.

Det finns fortfarande många frågetecken kvar om Lunds äldsta historia, och det vore fantastiskt om det gick att få lite ny information om dem också. En av de viktigaste är vems som tog initiativ till bygget av den stora byggnaden av sten vars grund finns kvar under domkyrkan, när den byggdes och hur den användes. Tills vi vet mer så säger vi, baserat på det som Maria Cinthio berättar i *”Vägar mot Lund”*, att det var en byggnad för något slags klosterverksamhet som kung Knut den Store lät bygga omkring år 1030. Skulle den ha byggts först omkring 1060 så krockar den lite med andra kyrkobyggen.

2023-01-07

Var i kväll på Knutsgillet i Skanör/Falsterbos årliga manifestation över Knut Lavards död 1131. Efter det att prinsen blivit brutalt mördad av sin släkting Magnus fick han helgonstatus och s.k. Knutgillen skapades. Mördaren Magnus stupade vid Foteviken i Skåne 1134 när Knuts halvbror Erik Emune tog hämnd.

År 1256 samlades i Skanör åldermän från 18 Knutsgillen. Det var i kväll hedrande att få tala inför en sammanslutning med så gamla och historiska anor.

Dock höll jag mitt föredrag om händelser i Danmark och Skåne tre århundraden tidigare. Det blev en berättelse om Harald Blåtand och den återfunna unika texten till handskriften *”Gesta Wulinensis”* skriven av Haralds egen präst Avico under slutet av 900-talet. Jag lade givetvis också fram de arkeologiska bevisen på krönikans äkthet. De sex sista svenska exemplaren av vår bok *”Vikingakungens guldskatt”* försvann genast, så också ett antal av den engelska utgåvan.

Här är några bilder från mötet samt några av mina föredragsbilder.

2023-01-08

Tre kvinnliga generationer i familjen Rosborn samlade hos oss; hustrun, dottern och dotterdottern. Tiden ränner verkligen iväg!

2023-01-10

Den historiska årskrönikan är 12 jan 2023 uppdaterad. Klicka här för att läsa!

Hur kan man snabbt få information om händelser i Malmös spännande historia? Den gamle stadsarkivarien Anders Ulrik Isberg kom år 1911 ut med en liten bok *”Malmö Stads Krönikebok”*. Här hade han listat händelser i Malmö i tidsföljd. Inte en enda bild, bara text. Trots detta är skriften intressant att bläddra i. Alltid fastnar man för några historiska årtal.

Jag har nu börjat samla in Malmöuppgifter i tidsföljd liksom Isberg gjorde. I mina arkiv finns ju drivor med sådana efter ett helt liv med djupdykningar i Malmö historia. Resultatet blir en digital skrift baserat enbart på textinformation. Tanken är att jag successivt ska komplettera om och när tid eventuellt ges. Så har man ju alltid något kul att göra om andra arbetsuppgifter skulle saknas.

Jag har använt denna bild av Södergatan på 1300-talet, gjord av min gamle vän Torkel Möllerström, för att illustrera den del av min *”Malmökrönika”* som handlar om den danska tiden.

2023-01-13

Historiska ”häxor” har alltid intresserat mig. För länge sedan avhölls ett häxsymposium på Glimmingehus och jag höll då ett längre föredrag om skånska häxor. Under det mötet var det många spännande föredrag, bl.a. bjöd etnologen Ebbe Schön på en folklivsforskares syn på detta fenomen. Några år senare kompletterade jag mitt föredrag för publicering men det hamnade i stället i min byrålåda. Jag har emellertid nu lagt ut det för gratis nerladdning. Du kan ladda hem det genom att klicka här!

Det är en skrämmande berättelse om hur speciella kvinnor genom vår historia behandlats på det mest fasansfulla sätt. Speciella på det viset att många av dessa kvinnor inte var onda utan fanns där för att hjälpa andra i nöd, som t.ex. barnmorskor. Genom religionens fanatiska utövare, genom lögner och avundsjuka etc. fick de emellertid sluta sina liv på det mest fasansfulla sätt. Bara i Malmö känner vi namnen på 38 kvinnor som mellan åren 1543 till 1663 brändes levande på Kirseberget. Det faktiska antalet har varit långt större. Artikeln är mitt sätt att lyfta fram dessa kvinnors öden vilka tyvärr nog alltför få har någon större kunskap om.

2023-01-14

Man blir lite förvånad när man står på dagens Södergata i Malmö och tänker tillbaka hur det var på denna plats när man var ung på 1960-talet. Då trängdes mycket på denna gata. Ofta var det välfylld trottoarer på båda sidorna, bilar i båda riktningarna - både personbilar och lastbilar och dessutom två spår med spårvagnar. Det är obegripligt att att allt detta fick plats, speciellt i södra delen av gatan som är betydligt smalare än den norra.

OM ATT LEVA I DEN UNDERBARA OASEN STADEN

En ilsken bilist blänger på mig som om jag var syndaren och samtidigt låter han tutan skrälla till i mitt vänstra öra. Efter detta osympatiska ljud, som kan tjäna som väckarklocka på morgnarna men absolut inte åt att klockan 17 på dagen väcka en person som redan är vaken, lyckades jag med nöd och näppe komma över gatan. Efter att ha tagit igen mig och kontrollerat att hjärtslagen åter var normala återbörjade jag min nyss avbrutna vandring mot torget mitt-i-city.

- Vilken trafik, tänkte jag, och strök i närheten av husväggarna för att inte komma för nära bilarna, som fräste på när tillfälle gavs för att kanske lite längre bort återigen sitta fast i en ny kö.
- Södergatan är verkligen en trafikerad gata vid rusningstid. Du milde, det var ju här jag kunde promenera mitt på gatan halv åtta på julaftonskväll. HOPPSAN. Där var visst en fotgängare som försökte sig på konststycket. Tur att bussen hade bra bromsar.

Det är ytterst trevligt att, när man går omkring så här, granska andra människor.
Titta bara på damem därborta som kommer ut från köttaffären. Himmel sån kappa hon har. Det måste vara senaste modet från Paris, för ingen vettig människa vill väl gå omkring i en sådan. Och vilken figur sen. Det måste vara en av elefanterna från cirkus Scott som kommit lös och nu är ute på shoppingrunda.

Med folkströmmen kommer jag slutligen fram till Gustav Adolfs torg med värkande stortå. En dam råkade nämligen sätta en av sina sylvassa klackar rakt på min stortå i väntan på att trafikljuset skulle slå om till grönt. Nog väntar man sig ett artigt; "Förlåt" efter en sådan sak och därför blev jag förvånad när detta parfymstinkande vidunder vände sig om och sa:
- Håll bättre reda på era fötter en annan gång, va.
När jag till slut skulle embarkera 4:an var det med visshet om att jag skulle lämna denna trängsel, men nejdå. Ända ut till Kronprinsen fick jag stå upprätt i den proppfulla spårvagnen mestadels med den framförvarandes nyinköpta sopborste halvvägs in i munnen.
- Inte en gång till i Malmö centrala delar under rusningstid, tänkte jag och spottade tankfullt ut ett borst ur munnen.

Hittade en av mina skoluppsatser från tidigt 1960-tal då jag som 14-åring tillsammans med andra klasskamrater på Latinskolan fått hemläxa i svenskundervisningen. Jag hade precis av föräldrarna fått en nyinköpt skrivmaskin av märket Facit. Mitt första skrivmaskinsalster kom att handla om just trängseln på Södergatan. Ladda ner artikeln för att förstora texten.

2023-01-17

En tre timmar lång sittning i vår gröna VIP-soffa i dag. Från höger Jan Lensinger, Annica

Cardell, hustrun Christina och den fyrbente härskaren Eskil. Det som avhandlades rörde historia och arkeologi på Söderslätt. Vårt kulturhistoriska projekt i detta område närmar sig nu sitt färdigställande och kan snart offentliggöras.

2023-01-24

För en tid sedan publicerade jag min sammanställning av årtal i Malmös historia under den danska tiden fram till 1658. Här följer nu fortsättningen för den svenska tiden i Malmö, dvs. från 1658 till 1899. Klicka här för att läsa den!

Stora händelser såväl som små finns i detta historiska register. När kom t.ex. kaffet till Malmö – vad gjorde bryggaren Mullers hustru i sitt hem på Kalendegatan på 1730-talet – vilken kväll bröt brödupproret ut i staden – vad gjorde den unge hjälten Eberhard som innebar räddningen för tusentals svenskar etc.

Givetvis orkar man inte läsa ett helt register men bläddra gärna genom det så hittar ni kanske något som ni inte visste om Malmö och dess forna innevånare.

2023-01-26

Jag hittade ett inlägg av Per-Olof Johansson, Danmark, på Facebook där han hittat ett gammalt stereofoto från ett torg i Malmö. Jag konstaterade att det var från Gustav Adolfs torg och har nu gjort en liten film om stereofotografier från 1800-talet och om hur jag lyckades få fram en stereobild också av fotot från Gustav Adolfs torg. Klicka här för att se filmen!

2023-01-28

Lars Toftemar påpekade att det här är mycket från Västskåne så här kommer en artikel om Österlen.

År 1502 hölls på Bollerup slott på Österlen ett enormt stort bröllop. Räkenskaperna efter detta finns kvar. Jag skrev en gång en liten annorlunda artikel om detta. Min gamle vän, docenten i litteraturhistoria vid Lunds Universitet och tillika ordförande i Skånska Akademien Helmer Lång såg till att den kom in i Akademiens årsbok. Kravet var att artikeln skulle leva upp till Akademiens valspråk som är ”Kultur och humor”.

Om ni klickar här kan ni läsa mitt bidrag!

Givetvis är den kanske något överdriven men mycket är faktiskt sådant som var sed här i Skåne för femhundra år sedan och som står omtalat i skrifterna T.ex. att bröllopsgästerna skulle följa brudparet in i sängkammaren och se till att ”det hela gick rätt till”. Att mannen skulle ta och spika upp brudens skor på väggen och att brudgummen skulle kasta hatten över sängen. Att man vid bröllop betedde sig tämligen vulgärt i kyrkan och att det här trummades och spelades och att man minst sagt var onykter i kyrkan.

När ett engelskt sändebud var på stort gille med Christian IV blev han serverade tio maträtter och två med desserten. Man drack hejdlöst. Stolt konstaterade han att han stupfull utan hjälp kunde ta sig nerför trappan efter festen.

Den samtida kungliga livläkaren Cornelius Hamsfort berättar följande om den danska adeln vid mitten av 1500-talet:

”De flesta danskar, speciellt adeln, är mycket hängivna till dryckenskap och kan tillbringa natt och dag med att tömma bägare. Speciellt är det inte möjligt för dem att hålla ett bröllop, gästabud eller gille utan att den ene manar den andre så länge att dricka tills de spy ölet igen och i tjänares och gästers närvaro utan minsta skam uträttar behov under bordet. Och när en, halvt eller helt medvetslös, får föras till sängen, så väcker detta ett stort jubel.”

På 1570-talet förbjöd Fredrik II i Danmark spelemännen att komma in i gillessalen innan borden var avdukade *”eftersom kvinnorna annars plägar att hoppa över borden för att komma först ut på dansgolvet och då river ner servisen.”*

2023-01-31

Det hände sig 1986 att en kollega, Sölve Johansson, ringde och undrade om jag ville vara med och städa ett medeltida skånskt slott. Sånt säger man inte nej till. Vi var ett antal personer som samlades på Bjersjöholms slott utanför Ystad. Av slottet kvarstår två stora tegelbyggnader och Sölve var i färd att tillsammans med ägaren försöka rädda dessa från vidare förfall. Svenska riksantikvarieämbetet och länstyrelsen var måttligt intresserade och ansåg närmast att allt borde rivas.

Det blev många sopsäckar med ”mög” som bars den dagen. Tio år senare hade man lyckats få medel och också säkrat byggnadernas ytterskal m.m. Ystads fornminnesförening ville då att jag skulle skriva en längre sak om slottets historia som de kunde ha med i sin årsbok.

Det är nu nästan tre decennier sedan. Jag har nu använt mig av min gamla text, kompletterat och ändrat i den och gjort en helt ny layout. Detta för att lägga ut det digitalt så att alla som vill kan lära sig mer om tusen år av nedslag i Söderslätts spännande historia. Klicka här för att läsa!

2023-02-01

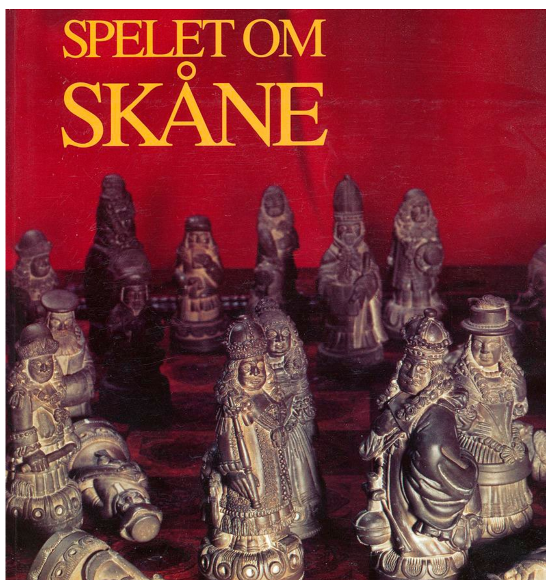
”Lunds ideella turistinformation Destination Lund” gör en stor insats för att fler turister ska hitta till den historiskt intressanta staden Lund.

Man håller bl.a. kvalificerade guidade visningar om Lund för tusen år sedan. Tydligen kan man också få dessa som ett föredrag. Extra intressant är att man anammat uppgifterna ur handskriften *”Gesta Wulinensis”* som berättar att det var Harald Blåtands lillebror Toke som 975 byggde en av de första träkyrkorna i staden. Handskriften skrevs på 990-talet av Harald Blåtands egen präst Avico och som vi visat finns det säkra stöd för dessa uppgifter.

2023-02-02

Det hände sig för tre decennier sedan att man i Stockholm beslutade sig för att väcka historien till liv. Över hela landet skulle man skapa ett projekt *”Det svenska historieåret”* som på alla större museer samtidigt skulle visa utställningar om vårt lands långa historia. Varje museum skulle göra sin egen lokala utställning men i alla utställningarna skulle det också finnas en gemensam, övergripande utställningsdel som tillverkades i Stockholm.

Hösten 1992 och vintern 1993 var jag flera gånger uppe i Stockholm på möte med bl.a. Sten Rentzog, chefen för Nordiska museet. Jag hade som museichef beslutat att lyfta fram ett kontroversiellt ämne, nämligen Skåne – ett landskap med både dansk och svensk historia. Hela Malmöhus slott skulle ingå i utställningen.

Min linje var klar, utställningen skulle handla om de fasansfulla krigen på 1650- och 1670-talen som drabbade Skåne. Det var en känslig tid för ett sådant ämne. I Jugoslavien pågick ett blodigt inbördeskrig, inhemska krafter förde fram krav på att Skåne skulle återlämnas till Danmark etc. Hur balansera detta så att historiska fakta kunde läggas fram som alla kunde ta till sig?

När vår utställning *”Spelet om Skåne”* öppnade i mars 1993 konstaterades att utställningen i Malmö var den största i landet utanför Stockholm. Med fantastiska medhjälpare och idégivare hade vi lyft fram en ytterst svår tid i vårt kära Skånes historia. Men det blev som sagt många tågresor till Stockholm för överläggningar och hopsamlande av olika historiska föremål.

I dag för exakt trettio år sedan satte jag mig på tåget för att efter ett sådant möte ta kvällståget till Malmö. Med mig hade jag min bärbara dator, en relativ nyhet på den tiden. Vi hade beslutat att ha med ett stort bildspel med en mängd diaprojektorer på vår utställning. Under färden hem skrev jag bifogad text till bildspelet. Om du läser det får du kanske en bättre inblick i det hemska som skedde i Skåne på 1650- och 1670-talen.

Klicka här för att läsa!

2023-02-04

Skånes historia är i högsta grad också dansk historia. Före 1658 var Skåne ett av Danmarks viktigare landområden. Men hur många i Skåne känner i dag till sin danska historia? Och troligtvis väldigt få vet vilka våra vikingakungar var.

Jag har därför sammanställt ett litet informationshäfte om dessa tidiga kungar.

Klicka här för att utöka din kunskap om de danska vikingakungarna!

Givetvis har jag tagit med de nya uppgifter om den danska 900-tals historien som man kan läsa om i texten till den nyfunna handskriften *"Gesta Wulinensis"* från 990-talet.

2023-02-07

Vilken var den första svenska ljudfilmen?

Filmarkivarie Magnus Rosborn och distributionsansvarig Clara Gustavsson, båda på Svenska filminstitutet, klargör denna fråga.

Klicka för att se filmen!

2023-02-05

Torbjörn Jerlerup ställde en fråga:

Det pågår lite en kamp mellan Dalby kyrka och Sct Jørgensbjergs kyrka i Roskilde om vilken kyrka som med rätta bär titeln "Nordens äldsta stenkyrka". Dalby hävdar året 1060 och Sct Jørgensbjerg 1040.

Jag tänker på det för att i dagarna har jag sett mycket i media om en kommande renovering av Dalby där titeln som ges är "Nordens äldsta stenkyrka".

Vad anser ni i gruppen om denna fråga. Och finns det nån annan bevarad stenkyrka som kan tänkas vara äldre?

Finns det någon kyrkoruin som kan misstänkas vara äldre?

Sven Rosborns svar:

Lurö är mycket intressant. Man har menat att denna kyrka skulle ha tillhört cisterciensema men då kan den inte ha varit från 1000-talet. Det äldsta cistercienserklostret i Norden inrättades 1137 utanför skånska Åhus. Nu har man genom grävningen kommit fram till att Lurökyrkan är äldre än detta, alltså ingen klosterkyrka. Jag har hela tiden hävdat att anläggningen på denna ö mitt i Vänern måste ha haft med pilgrimslederna till Nidaros att göra. Tre sådana inlandsvägar har lokaliserats. En från Oslofjorden upp genom Norge, en från Selånger vid Sundsvall över Åre och en över Vänern via Värmland. Det är egentligen denna sistnämnda som måste ligga till grund för en isolerad kyrka ute på en ö mitt i Vänern. Med båtar har man tagit sig över denna stora sjö och då är det naturligt att rutten gått förbi denna ö.

Nu till dateringsunderlaget. Att man på 1000-talet byggt en stor stenkyrka på en närmast öde ö saknar logik. Tyvärr har jag inte hittat information om analysresultaten efter de matrester som man hittat i en stentillbyggnad till kyrkan. Det är ju dessa man daterar allt på. Man kan givetvis inte från ett sådant dateringsmaterial ange en så exakt bakre datering som ca 1033. Jag undrar därför om man inte fått denna bakre gräns utifrån Olav den heliges död i Stikklastad 1030. Efter detta år blev han ju helgon och sedan startade pilgrimsresorna till hans grav i Nidaros. Men denna internationella dyrkan av kungen har givetvis inte startat genast han dog, det har säkert tagit ett antal decennier innan pilgrimslederna etablerats och man börjat bygga kyrkor utmed dem.

Att stenbyggnaden på Lurö är mycket intressant är det däremot ingen tvekan om. Men jag hade gärna sett de detaljerade analysresultaten.

Vad det gäller Kryptkyrkan under Vor Frue kirke i Århus i Jylland är mig veterligen dateringsunderlaget bristfälligt. Rester efter denna kyrkas

nedre golvdelar påträffades vid utgrävning i golvet till den nu stående medeltidskyrkan. Pelare och valv var alltså försvunna men formen på valven kunde man se på den forna kyrkans alltjämt bevarade väggar. På 1950-talet rekonstruerade man så hela den gamla kyrkan med nya pelare och nya valv.

I bokverket *”Danmarks kirker”* utgår man från att det är rimligt att kyrkan byggts när Sven Estridsen instiftande olika biskopssäten 1060. Vid kyrkans norra och södra korsida har funnits små utskjutande rum och dessa har man menat varit små torn. Utifrån detta har man jämfört med Rhenområdet och där funnit sådana kyrkor med torn på sidorna av koren och dessa menas vara från just den tiden.

Efter att själv ha besökt kyrkan håller jag inte för otroligt att den faktiskt kan vara äldre än efter mitten av 1000-talet. Tornteorin är jag däremot tveksam till; snarare kan det vara frågan om små kapellutrymmen. Var vi alltså landar i tid är givetvis oklart men att denna kyrka är en av de äldsta stenkyrkorna i Norden bör vara helt klart. (Mitt foto visar på förra sidan mittskeppet i den trånga kyrkan mot korets altare.)

2023-02-07

Ove Devenius påstår om Wovragården:

Malmö kommun har fyllt hela byggnaden invändigt med gift. Så endast heltäckande skydd på beträdaren måste användas vid besök.

Sven Rosborns svar:

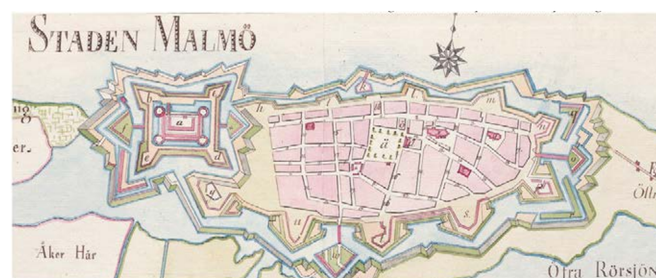
Ove Deenius: Det är en ren lögn, en information som Malmös stadsantikvarie sprider. Jag var själv som museichef ansvarig när husen rustades upp och den stora Tomeésamlingen kom på plats. Det har aldrig varit något gift involverat. Vår nuvarande stadsantikvarie har ju en egen agenda som går ut på att radera ut Malmös kulturhistoria. Han har tydligen Malmö kulturpolitiker bakom sig med sina fantasier. Varför är jag inte förvånad.

När Wowragården skulle upprustas på 70-talet bodde det sedan länge en familj på gården. Plötsligt blev de uppsagda. I stället fanns planer på att landets socialdemokratiske justitieminister skulle få bosätta sig där i en av kommunen nyrenoverad, unik gammal gård. Jag var självklart upprörd eftersom vi på museet på den tiden kämpade för att få hela denna unika kringbyggda gård som ett lantbruksmuseum. I Malmö kommun finns ju ett trettiotal byar med anor ner i medeltiden och givetvis skulle Malmö museer också berätta deras lantbrukshistoria, inte bara själva stadens historia. Vi lyckades inköpa advokat Gunnar Tomés enorma skånska bondesamling från 1700- och 1800-talen på 2300 föremål.

Av detta fantastiska kulturprojekt blev sorgligt lite. Malmö Fastighetskontor ville tjäna pengar och halva gården inrättades istället till två moderna bostäder. Museet fick bara 1½ länga av fyra. Trots detta lyckades mina duktiga medarbetare skapa en mycket fin och intressant utställning på gården. All heder till dessa, inte minst Gun Johansson-Elfström. Så kommer det en stadsantikvarie många år senare och påstår att man måste ha gasmask för att gå in i gården. Detta är komplett vansinne - men kommunen sparar ju pengar då man inte behöver ha personal som tar hand om de icke längre befintliga besökarna.

2023-02-09

Malmö var från slutet av 1600-talet till fram till början av 1800-talet en av Skandinaviens starkast befästa städer. Med utgångspunkt från en karta från 1801 har jag för avsikt att framöver ge lite information om olika platser i Malmö som visas på denna karta.

2023-02-10

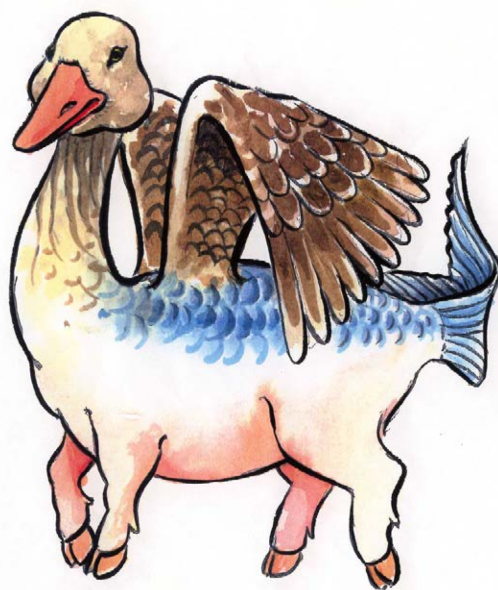
Byar som skapades för lite mer än tusen år sedan. Hur lyfta fram lite av denna spännande historia? Givetvis genom att välja ut några byar och sedan på affischer av hög kvalitet med konstnärlig finess ge information om spännande saker som hänt eller finns i dessa byar.

För några dagar sedan var min vän Jan Lensinger hemma hos mig och visade upp provtrycket på detta vårt senaste historiska projekt. Under arbetets gång har jag och min kollega Annica Cardell störtdykt i gamla arkivalier, kartor, arkeologiska fynd och folklivsberättelser. Jag är själv förvånad över vilka historiska händelser som nu kommit fram. I dag hade vi pressvisning på Trelleborgs museum för den första av dessa Söderslättsaffischer, nämligen Kyrkoköpinge strax intill Trelleborg. Affischen ges ut i begränsad, numrerad upplaga. Eventuellt frågvisa kan få mer info av Jan Lensinger: jan.lensinger@petesso.se.

2023-02-11

Jag satt under många år på stol 18 i Skånska Akademien vars motto är *”Kultur och humor”*. Man hade tagit fram en ny symbol för Skåne, en fantasifigur och nu skulle den marknadsföras. Jag lade då fram ett marknadsföringsförslag vilket godkändes. Symbolen var en keramikskulptur som illustrerade den matglade skåningen. Den fick namnet GÅRILLEN som var en kombination av GÅsen, gRIsen och siLLEN, se bild. Denna ”urgamla” medeltida skulptur skulle återfinnas och jag menade att det skulle ske under en utgrävning på den medeltida borgruinen Lindholmen invid Svedala. Docenten i litteraturhistoria Helmer Lång tände på idén och han och jag skulle inför publik ”återfinna” denna raritet.

Det behövdes dock ett medeltida dokument som skulle leda oss rätt. Och minsann hittade vi inte ett kärleksbrev från sent 1300-tal mellan drottning Margareta och den lille parveln Erik av Pommern. Jag skapade då historien om den

danske arkeologen Nisk som, när han hittat detta brev och förstått dess innebörd, genast begett sig till Lindholmen för att gräva fram deras undangömda kärleksföremål. Fanns detta kvar?

Dagen kom då vi skulle försöka hitta denna unika sak. Skånes två landshövdingar och en stor mängd andra besökare var på plats när jag gjorde en arkeologisk utgrävning. Jag hittade dock endast en halvtom Gammeldansk-flaska. Helmer

Sven Rosborn med Gammeldansk flaskan och Helmer Lång med GÅRILLEN invid den medeltida stubben

Lång gjorde emellertid en fantastisk vetenskaplig analys av flaskfyndet och fann slutligen GÅRILLEN undangömd i en murken trädstubbe. Jublet från åskådarna tog nästan aldrig slut. Riks-TV sände på kvällen ut nyheten över hela Sverige. Vissa tittare förstod dock inte att det var ett skämt. En tittare hörde t.ex. frågande av sig till TV med kommentaren: *”Tänk att det fanns sådana djur i skånska lagårdar under medeltiden!”*

I dag hittade jag mitt spelschema för denna tillställning från 1994. Låter historien krånglig? Då ska ni läsa min artikel om detta otroliga fynd av Skånska Akademien så förstår ni det bättre.

Klicka här för att läsa!

2023-02-12

Robert W Wahlström Harrs inlägg:

Storbrand i Malmö år 1681.

En olycklig vådeld vid Martini tid, Mårtensafton i november detta år.

Stor förrödelse i kv. Kronan vid Öster- och Norra Vallgatorna. Bagare Peder Nielsens gård brinner ner och Peder står som ensam ägare vid detta tillfälle.

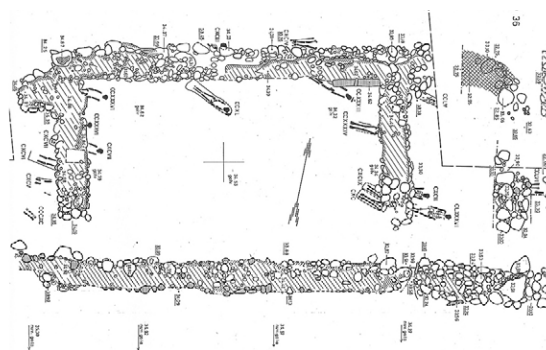

Sven Rosborns svar: Jag anser att Malmö bör ha ordentligt utbildade brandpersonal och bättre utrustning. Bara vattenhinkar räcker inte. Bagare Peders trähinkar hade dessutom stått inne i bageriet och torkat av värmen och läckte som ett såll. I Köpenhamn har man prövat med en handdriven mackapär som pumpar ut vattnet i en stråle. Vet dock inte om det bara är en dansk skröna men kan kanske vara något att satsa på.

2023-02-17

Dunkers Kulturhus i Helsingborg ville framåt våren ha ett föredrag av mig om Harald Blåtand. Det blir nu istället lite tidigare, redan den 1 mars 18.30, eftersom en tidigare inplanerad föredragshållare fått förhinder.

De ville gärna också ha lite mer om Helsingborgstrakten under sent 900-tal. Kommer därför

bl.a. att berätta om denna arkeologiska ritning över S:t Clemens kyrka i staden från 1000-talet. Inne i kyrkan ses tidigt kristna gravar som ligger i en helt annan riktning än stenkyrkan. Några ligger t.o.m. under stenkyrkans grund. Gravarna härrör från en äldre träkyrka och då är vi nere vid tiden för Harald Blåtand och hans lillebror Tokes verksamhet i Skåne. Arkeologi är väldigt spännande!

2023-02-17

Trelleborgs museer är en av tre nominerade till Årets museum 2023. Motiveringen:

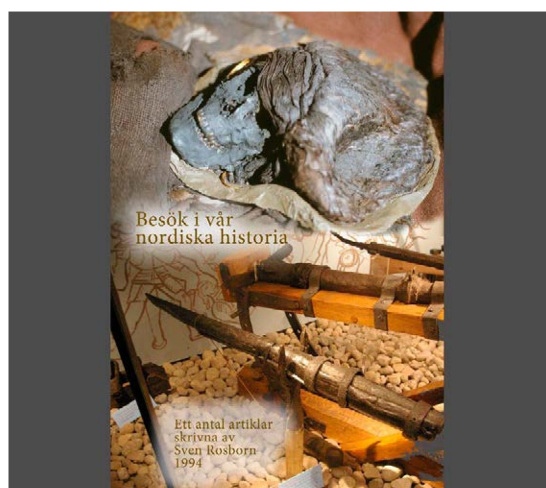
”Trelleborgs museer har i flera projekt och utställningar visat hur de vågar bryta ny mark genom att arbeta i nya inkluderande processer. Museerna är en relevant och angelägen mötesplats tack vare den generösa involveringen av civilsamhället. Nyskapande museipedagogik och fokus på språkutveckling gör att museerna når även våra yngsta medborgare.”

Stort grattis! Ni är välförtjänta att också stå som slutlig vinnare!

2023-02-19

Här är ett antal artiklar om historia och arkeologi som jag skrev 1994 och nu samlat ihop. Då en del rör vår skånska kulturhistoria kan det kanske finnas något av intresse för läsekretsen.

Klicka här för att läsa!

2023-02-21

Något av det mest spännande och lärorika jag varit med om var när vi skapade Fotevikens Museum vid mitten av 1990-talet. Här hade vi möjlighet att satsa på ett helt nytt museikoncept hand i hand med arkeologisk forskning. Vår marinarkeologiska förening SVEG hade södra Sveriges största marinarkeologiska verksamhet koncentrerad till vattnen runt Skåne kuster. Även arkeologiska undersökningar på land stod på schemat, bl.a. utgrävning av en vikingatida båtgrav och en vikingatida ringvall.

Våra historieintresserade museibesökare kunde ta del av en permanent, traditionell utställning om vikingatiden innan de steg ut i ”Vikingastaden”. Här möttes de av 24 byggnader, uppförda med gamla metoder och efter arkeologiska förlagor innanför en befästning. Staden var befolkad med ”dåtida” nordbor. Detta blev världens då enda försök att rekonstruera en tusenårig stadsmiljö. Detta skånska museum byggdes sedan på med Koggmuseet inne i Malmö där vi rekonstruerade, byggde och seglade med två medeltida koggkopior; Skandinaviens då största medeltidsprojekt.

Genom filmer och Internet blev museet föregångsmuseum när det gällde att vidareföra historisk kunskap på ett brett sätt. Många trycksaker såg också dagens ljus. Vårt omfattande vetenskapliga verk om marinarkeologi på närmare sexhundra sidor användes t.ex. vid universitetsstudier.

Men för att nå brett i folkhavet gällde det att inte bara sitta på upphöjda ”akademiska hästar” utan också våga möta besökare och intresserade på ett mera folkligt och nära sätt. Våra vikingatida julbord var ett sådant sätt där vi med glimten i ögat gjorde något verkligt roligt av den skånska vikingatiden. Jag fann nyligen i mina gamla papper vårt spelschema för dessa julbord vilka under ett antal år drog tusentals gäster till museet under kvällarna i december månad.

Är ni intresserad av hur en sådan helkväll gick till kan ni läsa det genom att klicka här!

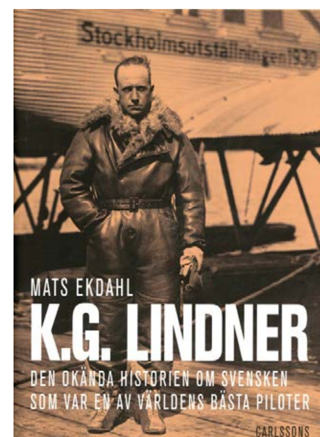
2023-02-24

Inlägget 2017: Har suttit med min gamle kompis Göran Winge hela förmiddagen och diskuterat en eventuell kommande bok om en Malmöflygare vars liv är som om det vore hämtat ur en Indiana Jones-film. K.G. Lindner var flygare för AB Flygindustri som byggde Junkers åt tyskarna på Ön i Limhamn under 1920-talet. När den sista kvarvarande fabriksbyggnaden brann på 1980-talet var Göran där och ledde en ”utgrävning” och återfann då Lindners uika arkiv av personliga brev och foto från 1920-talet. Mycket var självklart brandskadat men materialet är omfattande - ni kan se det samlat på bordet framför oss.

Materialet berättar om ett helt liv med en av landets skickligaste flygare när flyget fortfarande var mycket ungt. K.G. Lindner reste världen runt, han kraschade våldsamt några gånger, han flög en junkers till Japan, han fick hoppa fallskärm över Småland och se sitt plan gå i backen, han levererade Spaniens första trafikflygplan och han flög den guldlast till London som tyskarna fick betala som skadestånd för 1:a världskriget.

Mitt tillägg 2023:

Nu i februari 2023 kan vi konstatera att Göran Winges och mitt insamlings- och renskrivningsarbete gett ett fantastiskt fint resultat sedan 2017. Mats Ekdahl, väl erfaren i flyghistoria och författande av flyghistorisk litteratur, fick möjlighet att sammanställa allt det digra material som främst Göran Winge dragit samman om Malmöflygaren K.G. Lindner, ”en av världens bästa piloter”. Mannen som upplevde ett liv av otroliga flygupplevelser men som tragiskt dog

med sin besättning och sina passagerare efter att under andra världskriget säkert ha utkämpat en hård luftkamp för att rädda sitt neutrala svenska kurirflyg mot ett anfallande tyskt jaktplan. Boken kom ut 2022 och är verkligen läsvärd.

2023-02-28

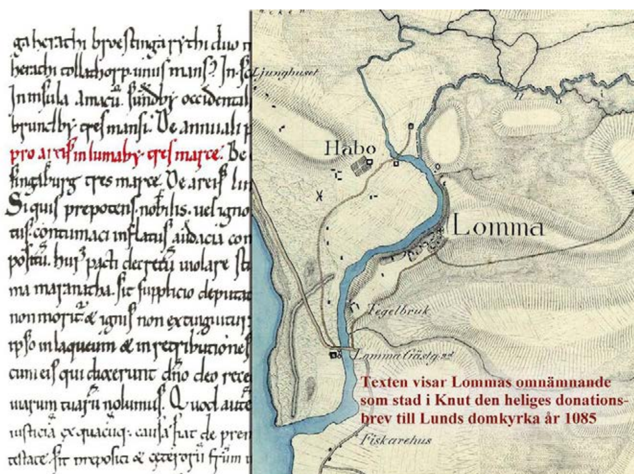
I dag lade jag sista handen vid mitt föredrag i morgon 1 mars 2023 på Dunkers kulturhus i Helsingborg om dansk/skånskt 900-tal.

2023-03-01

Det är flera som efter mitt inlägg här kontaktat mig och velat köpa den svenska versionen av *"Vikingakungens guldskatt"*. Tyvärr är denna slutsåld sedan länge men exemplar av den engelska och den danska versionen finns kvar. Mer info finns här: https://pilemedia.se

2023-03-03

Det dyker hela tiden upp nytt spännande material om dansk/skånsk 900-tals historia ju mer vi analyserar texten till den påträffade krönikan *"Gesta Wulinensis"*. Denna består av tre olika originalmanuskript som lagts samman. Den äldsta handlar om Danmark/Skånes och norra Polens historia från 930-talet till 990-talet. Den andra delen handlar om det tidiga 1000-talet.

Texten visar Lommas omnämnande som stad i Knut den heliges donationsbrev till Lunds domkyrka år 1085

Här berättas bl.a. att 1016 anlände Svein, Håkon Jarls son, från Norge med flera skepp till platsen *"Lunneby"* och de sökte därifrån skydd i *"Lunternum"* (Lund) där kung Harald II (Sven Tveskäggs son) just då fanns. De blev inte väl mottagna, attackerades och tvingades fly. Endast ett fåtal tog sig tillbaka till *"Lunneby"* och därifrån seglade de söderut för att söka hjälp i Jomsborg.

Här har vi alltså det äldsta kända omnämnandet av Lomma (*"Lunneby"*). När jag runt 1980 som museichef i Malmö forskade kring Malmös äldre historia funderade jag på om Lomma kunde vara Malmös föregångare. Jag kontaktade då historikern Sten Skansjö och bad honom göra en utredning om Lomma utifrån allt då bevarat skriftligt material. Hans resultat förde fram till att Lomma år 1085 varit en senvikingatida stad med försvarsvall. Nu kan vi alltså genom *"Gesta Wulinensis"* föra ner Lomma som hamnstad till Lund redan år 1016.

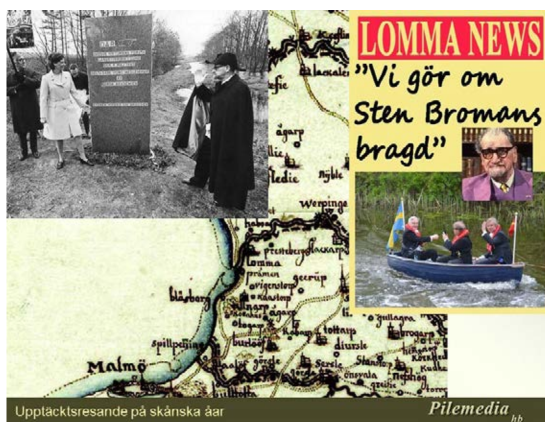
År 2013 besökte jag Lomma för att utröna hur mycket av detta gamla stadsområde som kunde finnas kvar orört för arkeologin. Jag fick en chock. En enorm stor del av det forna stadsområdet hade precis schaktats bort och här hade man anlagt en modern upplagsplats för segelbåtar. Sten Skansjös utredning publicerades på 1980-talet och givetvis skulle länsstyrelsen inte ha tillåtit denna bortschaktning utan arkeologisk kontroll av en av Skånes äldsta städer. Tänk bara om man i Stockholm skulle ha låtit caterpillrar schakta bort delar av Birka! Givetvis hade detta inte fått ske – men i Skåne är det helt annat. Här är det ju bara frågan om gammal dansk vikingahistoria!

Ni kan läsa min berättelse om Lommabesöket 2013 och den forna staden här:

https://www.academia.edu/5233589

2023-03-02

Inför ett föredrag som jag höll i Lomma 2016 gick jag genom gamla texter och kartor. I *"Landebogen"* från 1560 fann jag följande äng omtalad i Lomma: *"Vieängen 4 lass hö, de övriga bara 1 lass hö."* Ordet *"Vie"* kan antyda på en hednisk offerplats invid en vattensjuk mark. I Lilla Hammar vid Höllviken har vi t.ex. lokaliserat *"Lille Vies ager"* bredvid en sankhåla och här kunde vi sedan gräva fram resterna efter en skeppsgrav från vikingatiden. I *"Viängen"* i Hyllie i Malmö har man i sankmarken hittat nerlagda offerfynd. Var exakt *"Vieängen"* i Lomma legat har jag dock inte kunnat spåra i gamla handlingar.

Om ni bläddrar i några bifogade bilder från mitt Lommaföredrag får ni lite information om Lommas historia. Sten Broman försökte ju att vattenvägen ta sig upp till Lund men misslyckades. Ån var inte tillräckligt stor ens för en liten roddbåt. En sten är rest där man fick avsluta färden. Jag avslutade föredraget med vad gnällspiken Jonas Carl Linnerhielm skrev om Lomma när han passerade 1803.

2023-03-05

Göran träffade jag första gången tisdagen den 4 aug 1970 i Almvik i södra Malmö. Som ung arkeolog var jag beordrad att här hjälpa till med en bronsåldersutgrävning. Vi blev kompisar direkt och kom att uppleva många dråpliga äventyr tillsammans samtidigt som vi studerade arkeologi i Lund.

Göran hade redan då många märkliga idéer. En dag meddelade han att han börjat ta flyglektioner på Bulltofta som ett led i att ragga brudar. *”Tänk dig”*, sa han, *”att du dansar med en tjej och sedan impar du på henne med att fråga om hon vill följa med i flygplanet till Bornholm nästa dag för att bada.”*

Nu blev det aldrig någon badtur till Bornholm. Efter att två gånger nästan ha kraschat planet ville flygläraren inte längre ha med honom att göra.

Göran var en skicklig arkeolog. Det var t.ex. han som på 1970-talet introducerade en ny grävteknik på Malmö museer. Tidigare hade vi undersökt de avschaktade ytorna först efter det att schaktmaskiner lämnat. Nu gick vi istället med schaktarna och såg då de fuktiga nedgrävningarna efter stolphål och gravar innan marken torkat. Plötsligt började vi i Malmö avslöja hela bykomplex från vår forntid. Vår bild av forntiden förändrades radikalt. Tack Göran.

Efter 53 år är vi fortfarande de bästa vänner.

2023-03-08

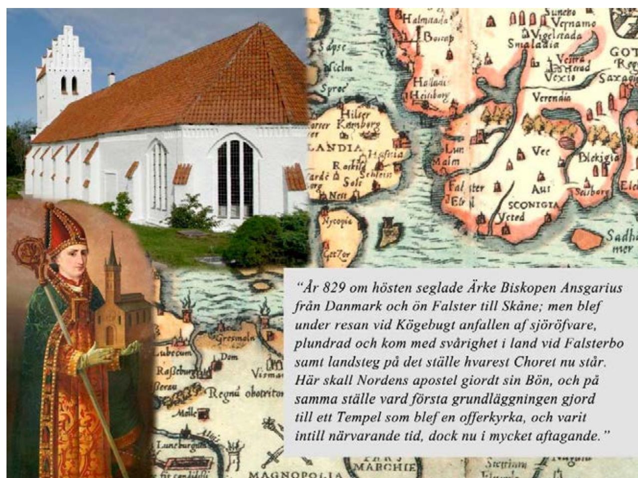
Så var det i dag åter dags för ett antal spännande personer att slå sig ner i Christinas och min gröna VIP-soffa. Den har flitigt använts under många år. Här har hustrun på bild fångat Micke, Vesna, SaraClaes och mig under vårt mycket långa samtal. Vad det handlade om? Ett tänkbart internationellt projekt med många kulturhistoriska intressegrenar.

2023-03-11

Sitter och läser en gammal bok från 1857 *”Försök till beskrifning öfver Sveriges städer efter de bästa tryckta källor”* av T.G. Rudbeck. Ger anledning till många goda skratt. Här är ett citat:

”Äfven om ej den citerade versen:
´Da Christus lod sig föde
Stod Lund och Skanör i gröde.
inte skulle vara fullkomligt sanningsenlig, är likväl de två städerna Skanör och Falsterbo af så hög ålder, att de kunna uppvisa historiska data, som gå upp till den gråaste forntid. Så berättas att vid pass år 730, då de mäktigaste konungarna i Skandinavien, Sigurd Ring och hans systerson, Harald Hildetand, bestämt Bråvallahed till blodig mötesplats för nordens alla folkslag, kom Harald från Danmark med en flotta så stor, att man från Kjöge bugt till Skanör kunde vandra öfver på skeppsdäck; så tätt måste fartygen ligga intill hvarandra för att få rum.”

Här har man slagit samman fler uppgifter från medeltida författare. Den danske historieskrivaren Saxo Grammaticus berättade t.ex. i slutet av 1100-talet att i Skanör var sillstimmen så täta att skeppen fastnade i dem. Man kunde ösa upp sill med händerna. Andra gamla historier berättar att folk kunde promenera ut på sillstimmens ryggar. Plötsligt hade alltså av dessa historiska "fakta" år 1857 skapats en tidig Öresundsbro!

*****

För att ge ett annat exempel på historiska "sanningar" fann jag för ett antal år sedan när jag läste prästen i Skanör/Falsterbos beskrivning 1828 en intressant historia. Här dök plötsligt upp information om Ansgars resa till Birka 829. Han blev, enligt den samtida Rimberts beskrivning, attackerad av sjörövare, när man hunnit ungefär halvvägs och tvingades sedan att gå till Birka landvägen. Vad Rimbert inte visste på 800-talet men som prästen i Skanör och Falsterbo tydligen kände till och beskrev var den text som jag lagt in i bilden.

Ansgar landsteg alltså i Falsterbo! Det ni!

2023-03-12

Som kanske en del av er vet har jag och Tomas Sielski attackerats hårt av vissa som, utan att vilja ha sett vårt material, anser att vår upptäckt av Harald Blåtands grav i Polen och texten till handskriften *"Gesta Wulinensis"* från 990-talet är en bluff och handskriftstexten en förfalskning. Ni finner mer info om dessa två unika fynd här: https://www.academia.edu/96285619

Texten i *"Gesta Wulinensis"*, skriven av bl.a. Haralds präst Avico, handlar också om Skåne under slutet av 900-talet. Åke Persson, som har följt vårt forskningsarbete från starten, har på FB-sidan *"Grupp för Curmsun Disc - Haraldsguldet"* gett en sammanfattande bild över varför materialet måste vara äkta.

2023-03-15

Anna Magnusson skrev:

Har läst i en äldre bok att man kunde vada över Öresund till Köpenhamn. Boken heter *"Vår Jord"* Ljus förlag Stockholm 1902.

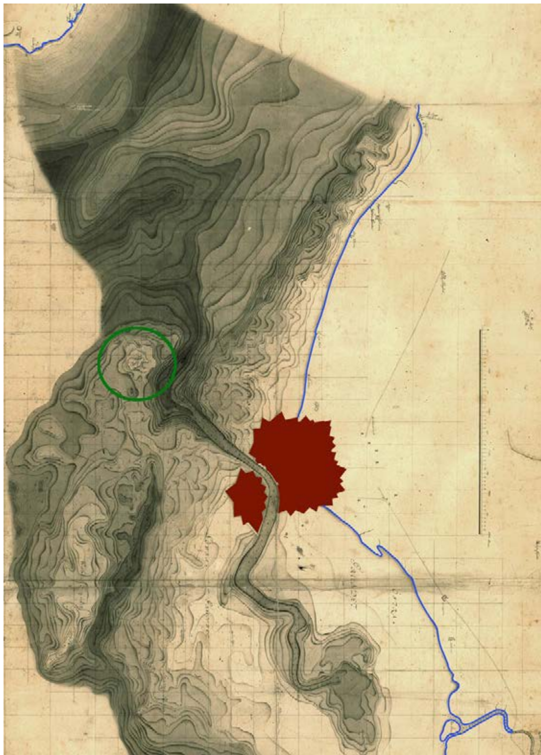

Sven Rosborn svarade:

Det är inte fel men vi ska långt tillbaka i tiden. Kartan har jag hämtat från Wikipedia och den visar den s.k. Ansylussjön runt 7000 f.Kr. När inlandsisen smälte var Nordsjöns havsyta fortfarande så låg att vi i princip hade landförbindelse ända bort till England. Utan utlopp i söder var smältvattnet i den senare Östersjön innestängt och Skåne hade landkontakt med Danmark. Givetvis har det kanske varit en del vattenflöden på den senare platsen för Öresund så begreppet "vada" är kanske inte helt fel. Så länge denna landförbindelse i söder hindrade vattnet att komma i kontakt med Nordsjön skedde däremot en avrinning öster om Vänern. Här störtade vattenmassorna från Ansylussjön ner likt ett Niagarafall. Det är en imponerande natur man möter när man vandrar här och lämningarna efter dessa *"Sveafall"* eller *"Sveaälv"* ses tydligt.

Jag har på nästa sida lagt ut en gammal karta över djupförhållandena i Öresund mellan Ven och Landskronaområdet. Med de blå linjerna har jag markerat den nuvarande stranden. Landskrona på 1700-talet är markerat med rött. Utanför Landskrona markerar den gröna cirkeln den s.k. *"Pilhaken"*. Här har man på sju meters djup påträffat en stenåldersboplats.

På kartan över Ancylussjön är markerat *"Sveaälven"* eller snarare *"Sveafallet"* öster om Vänern. Detta var ett enormt vattenfall som förde ut vattnet från sjön. Mitt foto visar en av de forna strömfårorna. Strömmen har grävt ut ett vertikalt

hål där en sten snurrat runt och gröpt sig djupare och djupare. På denna märkliga plats finns många sådana djupa slitgropar i det som en gång var Nordens Niagarafall.

2023-03-20

I den återfunna handskriftstexten till krönikan *”Gesta Wulinensis”* från 990-talet finns mycket nya, inte tidigare kända faktauppgifter om Skåne under andra hälften av 900-talet. Plötsligt får vi ögonvittnesuppgifter om personer som man inte tidigare känt. Så t.ex. om Björn Jarl, den förste

(Bilden från utgåvan av Saxo Grammaticus 1898)

tidigare okände härskaren/ledaren i Skåne. Krönikan berättar att han blev bortdriven från Skåne år 964 när Harald Blåtands döde storebror Knuts son Guldharald erövrade Skåne. Om Björn Jarl har man tidigare famlat i fullständig okunskap. Endast namnet har varit känt. När Saxo Grammaticus skrev sin Danmarkshistoria i slutet av 1100-talet skapade han i stället en mustig historia om denne Björn. Nedan har jag gjort en översättning till svenska av vad den fantasirike Saxo Grammaticus skrev för mer än åttahundra år sedan:

”Knut kung erbjöd modiga män mycket hög belöning, för han ville inte att hans rikes heder och ära skulle komma att bero enbart på hans krigsfolks antal utan också på deras mod och manlighet. Och stiliga krigare som alltid lockades att söka ära, när det också finns lön att vinna, tävlade om att flockas till hans hird. Denna generositet lockade också en svensk som hette Ulf, en man som var mer svekfull än tapper, att ta krigstjänst hos honom. Som jag nu tillfälligtvis råkar nämna honom ska jag kort berätta om hans härkomst.

En man i Sverige hade en vacker dotter, som en gång gick ut för att leka med sina tärnor. Då kom det en oerhört stor björn, som jagade hennes flickor på flykten, fångade henne själv och bar henne ganska slapp i sin labbar till sitt gömsle i skogen. Vid åsynen av hennes ljuvliga varelse greps han av en helt annan önskan än han tidigare haft; han blev mer inställd på att omfamna henne än att äta upp henne, och hon, som han tagit för att slita sönder, blev nu föremål för hans skamliga vällustiga åtrå, ty från odjur blev han genast förvandlad till älskare, glömde sin hunger och omfamnade henne. Och att sörja så gott han kunde för henne med mat gjorde han regelbundet strövtåg i grannskapet och rövade boskap och hon, som hittills bara hade varit van vid utsökta rätter fick nu vänja sig vid att äta blodigt kött. ...

Efter en tid blev boskapens ägare trött på att förlora alla sina djur. Han passade då på, omringade odjuret med hundar, satte i gång att förfölja det under glam och skrik och förföljde det till dess gömsle där flickan befann sig. ... Här blev djuret genast infångat av jägarna som genomborrade det med sina spjut. I sin kärlek gjorde naturen det så att frukten av denna onaturliga parning inte var så ful att se på som man kunde ha väntat; barnet födde hon på vanligt sätt. Och vilddjurets blod var dolt under mänskliga ansiktsdrag. Pojken blev av sina släktingar kallad Björn.”

Det är denne Björn som fick en son Asgeir, som fick sonen Torgils (Turgis) Sprakaleg som fick en son Ulf som svekfullt på order av danske kungen Knut mördades den 31 december 1026 i Roskilde. Nu har vi emellertid en helt annan och säkrare berättelse om vem Björn egentligen var och vad han gjorde än vad den fantasirike historikern Saxo en gång skrev ner.

I *"Gesta Wulinensis"* berättas om Björn Jarls familj. Hans son var Asgeir och Asgeir har sönerna Rifling, Ulv, Otir och Turgis som är den yngste, sex år gammal 984 då hans farfar stupade i Skåne. Rifling stupade 981 och Ulf och Otir dödades av Toke Gormsen.

Sven Rosborn tillägg:

Det verkar inte som om Björn Jarl varit underställd Harald Blåtands far kung Gorm. Enligt *"Gesta Wulinensis"* erövrades Skåne och lades under den danska kungaätten först när Gorm dog 964:

"Den sista juni samma år, i avsaknad av hans son och oförmögen att hindra lidandet efter ´Thiri´, satte kungen (dvs. Gorm) *sig ner i skeppet och, trots våra protester, seglade ut på havet och kunskaperna om honom försvann. …*

Under Herrens år 964 år erövrade ´Harald´, son till den döde ´Konut´, son till ´Gurmd´, ön ´Sconvjue´ efter de hårdaste prövningar och med hjälp av ´Tukki Normandzkiego´ och hans krigare; och från kung Harald, hans farbror, fick han den i glädje för att skydda den östra delen av sundet från överfall av fientliga människor från Kuitis."

Intressant är att konstatera att Björn Jarl faktiskt är ättfader till en del av den danska kungamakten. Han var ju Sven Estridsens farfars far. Sven Estridsen var dansk kung på 1000-talet och hans ättlingar regerade Danmark under lång tid.

2023-03-24

Var i dag och besiktigade bilen. Blev något förvånad när jag upptäckte vilken adress jag kom till ute på Svågertorp. "Grophus" var ju något som man i Malmöområdet använde sig av under vikingatiden. På bilden ser ni vår rekonstruktion

av ett dåtida "grophus". Som synes har man inte använt sig av en sådan arkitektur i området - trots namnet. Tur är det, jag skulle inte vilja ha min bil nedkörd en en stor grop ½ meter under marknivån.

Jag blir inte kvitt vikingatiden - den jagar mig t.o.m. när jag ska besiktiga min bil!

2023-03-24

Inlägg av Robert W. Wahlström Harr:

I september 2013 var vi ett gäng som blev cykelguidad längs Järavallen av Sven Rosborn. En både trevlig och lärorik utflykt.

Vi träffade bl.a. på både en dansk flygares bravader, resterna av Kronprinsens husarregementes byggnad och Stormby, Frans Suells stora projekt en gång i tiden.

Ett bra intiativ av Sven som var välkommet.

Källa: Was.

2023-03-26

Bilden visar nordvästra delen av Stortorget ca 1700. I korsvirkeshuset till vänster bodde *"Stadskommendanten"*.

När det gäller Malmö fanns det två kommendanttjänster: slottskommendanten och stadskommendanten. Stadskommendanten hade sin bostad vid Stortorget, en adress som jag funnit efter att ha gått genom 1692-års fastighetsinventering av Malmö. Här omtalas för gården vid torgets nordvästra sida (nuvarande del av Kramer hotell) följande:

”Commedantz gaarden til torget 2 lofft högh fra Ö til W: 21 al. Garden fra S: til N: 24 all.r huor udj findess 6 warme stuger och camrer 1 koch 1 bryghuss 1 stahl.”

När vi arbetade med vårt enormt stora projekt *”Malmö 1692”* rekonstruerades digitalt alla byggnaderna i Malmö exakt efter bevarade dåtida beskrivningar. Tyvärr var politikerna i Malmö stad inte det minsta intresserad av att låta oss slutföra projektet. Annars hade vi i dag haft en unik applikation där man själv på mobilen eller i datorn kunde gå runt i alla gator i Malmö på 1600-talet. Bifogad bild visar vår rekonstruktion. *”Commendantgården”* är huset till vänster ut mot Stortorget med rådhuset i bakgrunden.

Vill du se en videosekvens över Stortorget i projekt Malmö 1692. Klicka här:

https://pilemedia.se/pdf/Stortorget.mp4

Klickar du här hittar du alla slottskommendanter i Malmö. Dessa hade till skillnad mot stadskommendanterna sin bostad inne på Malmöhus slott:

https://pilemedia.se/pdf/Slottskommendanter.pdf

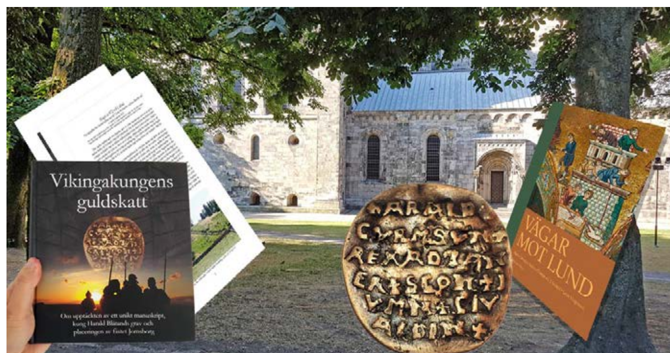
2023-03-26

Nedan följer ett längre inlägg som på ett sakligt sätt beskriver den nya källinformation som skriver om en hel del av vikingatidens dansk/skånsk/polska historia under slutet av 900-talet.

Lunds ideella turistinformation Destination Lund:

De senaste fem åren har Lunds historia skrivits om på ett sätt som vi inte har sett maken till på 40 år. En stor del av vår turistinformation om Lunds äldsta historia bygger på den nya informationen, men var kommer informationen från? Vi känner att det är dags att sammanfatta i ett längre inlägg hur det gick till när Lunds historia skrevs om så här mycket under de senaste fem åren. Inte minst eftersom ingen annan i Lund berättar Lunds äldsta historia på det sätt som vi gör det numera.

När vi startade Lunds turistförening och Lunds ideella turistinformation Destination Lund för drygt sex år sedan, med målet att göra turism av Lunds kulturhistoria, så berättade vi fortfarande att Lund är en stad som anlades av Svend Tveskæg omkring år 990. Så berättas Lunds historia fortfarande av våra besöksmål Kulturen och Historiska Museet, och av Lunds kommuns destinationsbolag och dess partners inom besöksnäringen. Så vad är det för information som gör att vi nu berättar Lunds historia så radikalt annorlunda i vår turistinformation?

Det första som hände var att boken Vägar mot Lund publicerades 2018, året efter att vi startat vår verksamhet. Boken avslöjade att gravar som hittats på platsen man ser i bilden nedan, på norra sidan av Lunds domkyrka, daterats till Harald Blåtands tid. Gravarna var gjorda som kristna gravar i öst-västlig riktning och den äldsta av de funna gravarna har daterats till årsskiftet 979-980. Därmed finns det numera arkeologiska bevis för att Lund måste anlagts senast under 970-talet. Boken säljs fortfarande hos bl.a. Kulturen och Historiska Museet som alltså ändå fortsätter hålla fast vid att Lund anlades först omkring år 990 med Svend Tveskægs kyrka.

Det som sedan hände, som verkligen har skrivit om Lunds historia på ett helt makalöst sätt, var när boken Vikingakungens guldskatt gavs ut sommaren 2021. Vi har berättat om information från den boken som rör Lund många gånger och daterar nu Lund till år 964. Det var då som Harald Blåtands brorson Harald, som kallades ”Guldharald” för sin gyllene hjälm, erövrade de sydvästra delarna av Skåne där norra Europas största stadsområde fanns på den tiden, i det vi kallar för Uppåkra numera. Här går vi inte in på all den nya informationen, som vi redan har berättat om många gånger, och det kommer fortfarande ny information, utan istället på frågan om var informationen kommer från.

I boken Vikingakungens guldskatt kan man läsa om hur Tomas Sielski, hans familj och deras farmor Stanislawa Sielska hade med sig många lådor med brev och dokument från 1950- och 1960-talen när de flyttade från Polen till Malmö 1986. I en av lådorna fanns också den guldplatta man ser i bilden nedan, som är en bild som Tomas Sielski har tagit. På den står det ”+ARALD CVRMSVN+REX AD TANER+SCON+JVMN+CIV ALDIN+” vilket betyder ”Harald Gormson kung över danskar, Skåne, Jumne, biskopstaden Aldinburg (Oldenburg i Holstein)”. Vi vet nu att den måste ha kommit från Harald Blåtands grav i byn Wiejkowo i nordvästra Polen.

I boken Vikingakungens guldskatt kan man läsa utförligt om hur Tomas Sielskis farfar Michael Sielski och hans två bröder kom över materialet. I lådorna fanns också en avskrift av ett gammalt dokument på latin, som gjordes på polska i början av 1960-talet. Det latinska originaldokument måste också funnits med i någon av lådorna vid något tillfälle för Stanislawa Sielska gav det till sin mor Antonina Chmielinska i början av 1960-talet, och hon började översätta den latinska texten till polska.

Vid den tiden i början av 1960-talet så hade den sovjetstyrda Folkrepubliken Polen börjat planera firandet av Polens tusenårsjubileum år 1966 baserat på det lilla historiska källmaterial som fanns om Polens äldsta historia. Bland de bevarade breven framgår det att Antonina Chmielinska diskuterade informationen i det latinska dokumentet som hon översatte med Stanislaw Lorentz som var professor och direktör för Polens Nationalmuseum i Warszawa. Han fick alltså ta del av informationen från det latinska dokumentet.

Eftersom innehållet i det latinska dokumentet skriver om den historia som låg till grund för det polska tusenårsjubileet avråddes Antonia av Stanislaw Lorentz från att publicera informationen. I ett brev till Antonia säger han "Om du inte vill att detta material ska eldas upp, råder jag dig uppriktigt att behålla detta historiska "kätteri" för kommande generationer. Med vänlig hälsning, S.L." Var det latinska originaldokumentet gömdes undan för den sovjetstyrda Folkrepubliken Polens kännedom vet vi inte, men det sägs att det finns förhoppningar om att det ska gå att hitta någon dag.

2014 tog Tomas Sielski kontakt med antikvariska myndigheter i Danmark för att visa guldplattan för dem, men de ville inte ens se den utan svarade bara att den är en förfalskning. Samma svar fick han när han kontaktade Kungliga myntkabinettet i Stockholm, och även Historiska Museet här i Lund avfärdade den som en förfalskning utan att ens vilja se den. Det var först när arkeologen Sven Rosborn, författare av boken Vikingakungens guldskatt tillsammans med Tomas Sielski, fick se guldplattan 2014 som allt började som nu har skrivit om Lunds historia på ett sätt vi inte sett maken till på 40 år.

Var det latinska originaldokumentet finns vet vi som sagt inte, men sedan 2014 har Tomas Sielski arbetat med att översätta den polska avskriften och Sven Rosborn gör den vetenskapliga tolkningen av informationen. Det som publicerades i boken Vikingakungens guldskatt sommaren 2021 var den första av tre delar och arbetet pågår fortfarande med att översätta de resterande delarna som kommer publiceras så småningom. Men hur kan vi då bygga så mycket av vår turistinformation på den här informationen när så många påstår att allt är en förfalskning?

Vi som arbetar med vår turistinformation har läst boken Vikingakungens guldskatt mycket noga tre, fyra gånger för att verkligen ta in det som står i den. Vi har också läst flera av de dokument som Sven Rosborn har publicerat tillgängligt för alla som PDF-dokument på den här webbplatsen https://lu.academia.edu/Sven-Rosborn och det vi har berättat om Lunds äldsta historia kommer från den informationen. Ett intressant exempel som tyder på att informationen är autentisk är hur det hittades ett silvermynt i Lancashire i England 2011 med texten Airdeconut vilket skapade sensation eftersom man vid den tiden inte kände till någon skandinavisk kung med det namnet. I den avskrift som Antonina Chmielinska gjorde på 1960-talet, men som alltså inte publicerades förrän sommaren 2021, berättas det däremot om "Airde Conut".

Det har framförts kritik mot att materialet som ligger till grund för boken Vikingakungens guldskatt inte har gjorts tillgänglig för andra forskare som kan granska den. Sven Rosborn bjöd dock in ett antal forskare och även representanter för danska riksarkivet och Danmarks nationalmuseum redan 2014 för att ge dem möjlighet att få se på materialet, men de avböjde. Vid ett annat tillfälle bjöd Sven Rosborn, Tomas Sielski, Anders Ödman (som är en av författarna till boken Vägar mot Lund) och två polska forskare om vikingatiden in till ett möte hos universitetsbiblioteket här i Lund för de som ville se materialet. Det är bara några exempel på hur materialet har gjorts tillgängligt för andra forskare.

Man måste förstås läsa noga om de belägg som förs fram när historia skrivs om. Ingen av oss som arbetar med vår turistinformation är forskare inom arkeologi eller historia, men vi har även läst en del av det som har publicerats av de som är kritiska till den här nya informationen. Det är rimligt att ställa kritiska frågor, sån vetenskaplig granskning är nödvändig, men det krävs betydligt bättre, tydliga och konkreta belägg än de åsikter och kritiska frågor som har framförts så här långt om kritikerna vill övertyga oss om att den nya informationen är förfalskning. Med det vi har läst så här långt tror vi inte att det kommer hända, men vi vill INTE ha en debatt som kommentarer till det här inlägget om ifall informationen är falsk eller inte! De som vill övertyga oss måste istället publicera de belägg de för fram som ett dokument som kan läsas av oss och alla andra som vill, t.ex. på det sättet som Sven Rosborn gör.

Eftersom Tomas Sielski och Sven Rosborn fortfarande arbetar med att översätta det som återstår av den polska avskriften av det latinska originaldokumentet så kommer det fortfarande ny och fantastiskt intressant information om Lunds äldsta historia. Nyligen fick vi t.ex. veta att det finns information som berättar om de som nämns på den höga runstenen Lundagårdsstenen som står i entrén till universitetsbiblioteket här i Lund, och vi hoppas kunna berätta mer om det så småningom.

Vi tycker att Lunds kommuns destinationsbolag och dess partners inom besöksnäringen, bl.a. våra besöksmål Kulturen och Historiska Museet, också borde börja berätta om Lunds historia så som vi gör. För oss ser de belägg som finns nu för den nya informationen betydligt bättre ut än de som finns för att Lund skulle anlagts först år 990 med Svend Tveskægs kyrka.

För oss som vill öka turismen till Lund genom att göra turism av Lunds intressanta kulturhistoria är det helt fantastiskt att vi fått vara med nu när Lunds historia skrivs om på det här sättet. Vi är väldigt tacksamma för den information som Sven Rosborns och Tomas Sielskis arbete redan har bidragit med så här långt. Det har gjort att vi numera vet att Lund numera är den äldsta staden i Sverige och ett av Sveriges kul-

turhistoriskt mest intressanta besöksmål. Det är en enorm tillgång om man vill öka turismen till Lund, för vi vet att det är sånt som intresserar väldigt många, både svenska och internationella besökare.

2023-03-28

Jörgen Ekdahls inlägg:

Babel (tidigare Betesda) i den mennonitiska brödraförsamlingens och Frälsningsarméns gamla lokaler på Spångatan 38. Spångatan de två första

bilderna. Helsingborgsgatan 3:e bilden. På första bilden står där 1923 på hus väggen, vilket innebär att kyrkan fyller 100 år i år. Vad vet man mer om denna byggnad? När den byggdes fanns där då andra hus runt omkring?

Samling i församlingshuset på Spångatan 38 i Malmö. Från vänster: Viktor, Hasse, Valborg (Hasses fru), Gullan (Svens fru), Tekla, Sven, Filip, Göran, Malte, paret Eskildsen samt två vänner.

I Malmö fanns ett flertal frireligiösa församlingar. En av dessa var amerikanska brödraförsamlingen. Den grundades egentligen år 1876 i Danmark och år 1885 kom den till Sverige. Kontakterna med Amerika bestod av ekonomiskt stöd från *"Church of the Brethren"* i USA. Det hela rörde sig om en liten religiös rörelse. År 1929 hade man församlingar i Malmö, Vanneberga, Kävlinge, Simrishamn och Olseröd med totalt ca 175 medlemmar. Omkring år 1888 uppfördes rörelsens första missionshus i Limhamn men verksamheten överflyttades året 1923 till deras nybyggda missionshus på Spångatan 38.[25] Fastigheten bestod av en kyrkobyggnad *"Betesda"* med tillhörande församlingslokaler och bostad för pastorns familj och en vaktmästare.

I och med att Amerika gick med i Andra världskriget den 7 december 1941 kallades pastorn hem. Detta var bakgrunden till att Viktor den kommande sommaren fick överta dennes tjänst. Varför budet gick till honom känner vi inte men hustrun Tekla var bevisligen frikyrklig – kanske tillhörde hon rörelsen redan innan hon flyttade från Malmö år 1911? Låt oss höra vad sonen Göran kan berätta om detta:

"De tillhörde Betesda – amerikanska brödrasällskapet. De byggde senare sin kyrka, där vi har danspalatset Babel nu. När det blev krig gick ju inte jänkarna med i kriget förrän 1941 och då hade de en amerikansk präst där som hette Gräbil. Då kallade de hem honom och hans familj. När de åkte till Amerika övertog de mycket av möblerna så jag har fortfarande möbler hemma som tillhör dom. Så var han pastor där till kriget var slut. Så kom där dit en ny jänke och farsan blev avtackad. Så hade han också en tidning som hette "Ny härold". Min mor (Tekla) *är döpt i det stora dopet. Då är man ju vuxen. I Betesda döpte farsan i en dopbassäng men ingen av oss bröder är döpta.*

Det måste ha varit väldigt trist för våra föräldrar att ha sju grabbar och själva vara religiösa och inte en enda av sönerna blev religiös. Mor och far hade bekanta här i Malmö och de hade tre grabbar och en tjej och grabbarna var religiösa och hon var halvreligiös."

Den som "avsatte" Viktor år 1946 var egentligen inte en *"jänke"* utan en dansk vid namn Eskildsen. Hans tid i Malmö blev emellertid kort. Redan efterföljande år lades församlingen ner. Familjen Olsson fick dock bo kvar i församlingshemmet till slutet. Först runt den 1 november 1947 har man flyttat:

"När sedan farsan blev av med jobbet så startade han själv en liten byggnadsfirma och då flyttade han till Kungsgatan 6 och Majorsgatan 14 och köpte den fastigheten. Han fick låna pengar för att klara det och då var han 55 år gammal. Han jobbade med reparationer. Men han hade också jobb uppe i Ängelholm med en stor, fantastisk villa i havsbaden."

Sven Rosborns svar:

Min hustrus farfar Viktor Olsson/Ollermark var präst under kriget i den församlingen och kyrkan. Bilden kommer från en sida i min stora släktkrönika som jag arbetar med och texten berättar lite om församlingen. Ladda ner artikeln för att förstora texten.

2023-03-29

Vid Löddeköpinge, några hundra meter från Löddeköpinges kyrka med anor ner i medeltiden, ligger vikingamuseet *"Vikingatider"*. Denna intressanta vikingaanläggning har förtjänstfullt under många år byggts upp under ledning av P U Hörberg och Lotta Jonson. Vill man uppleva vikingatiden på den plats där det verkligen hände något i skånsk historia är platsen invid Lödde å given. Här har man grävt fram en av Skånes största internationella handelsplatser från vikingatiden, här finns ett av nordens största gravfält med tusentals kristna gravar från vikingatiden och på andra sidan ån ligger resterna efter den ringborg som Skånes lydkung Toke Gormsen byggde på 970-talet. Och härifrån avseglade en vikingaflotta på 54 krigsskepp mot slaget vid Uppsala 986.

Ledningen och eldsjälarna som stått bakom Fotevikens Museum i Höllviken har nu i stället helt anslutit till *"Vikingatider"*. Så också föreningen SVEG, *"Scandinavian Viking Explorer Group"* som med sin marinarkeologiska kompetens var med och byggde upp Fotevikens Museum och också med sin kompetens var en garant för att

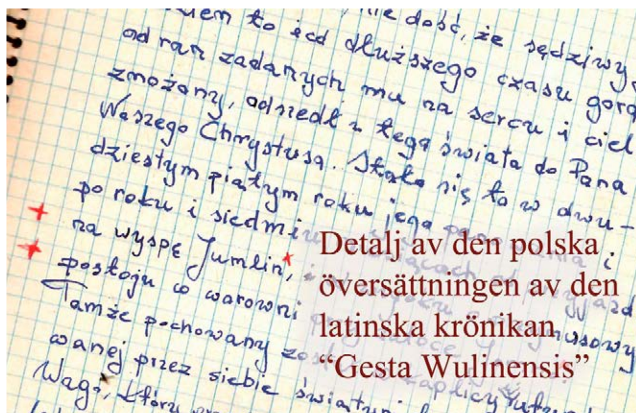

museets uppbyggda historiska miljöer var baserat på vikingatida forskning.

Hela Fotevikens museums stora forskningsbibliotek, dess mycket stora film- och bildmaterial och inte minst museets stora arkiv är nu överflyttat till *"Vikingatider"*. På plats är också SVEG:s egen och skickligt gjorda rekonstruktion över ett av de påträffade Foteviksskeppen från början av 1000-talet.

Detta är en bra symbol för en del av framtida aktiviteter på *"Vikingatider"*. Den första veckan i juni i år kommer nämligen en mycket stor mängd skickliga marinarkeologer till *"Vikingatider"*. Un-

der ett antal dagar kommer man att kartlägga vad som finns under Löddeås vattenyta och vid dess mynning i Öresund. Givetvis kommer också allmänheten att på *”Vikingatider”* kunna ta del av denna spännande forskningsinsats.

Detalj av den polska översättningen av den latinska krönikan "Gesta Wulinensis"

2023-04-01

År 2021 publicerades Tomas Sielskis och min bok om Harald Blåtands påträffade grav i Polen. I boken tog vi med upptäckten av texten från kung Haralds egen präst Avicos krönika om bl.a. Polen, Danmark och Skåne under andra hälften av 900-talet. En recension publicerades snart i tidskriften *”Fornvännen”*. Som gammal museiman och forskare häpnade jag över den direkt urusla kvaliteten på denna recension. Jag publicerade då ett genmäle på Internet på svenska:

https://www.academia.edu/88271908

Recensenterna har emellertid sedan översatt sin recension till polska och digitalt spridit denna i Polen, givetvis för att ondgöra sig över vår bok så att säga ”på hemmaplan”. För att visa på de framförda tokigheterna även för en internationell publik har jag därför låtit översätta mitt genmäle till engelska och lagt ut det på Internet:

https://www.academia.edu/99402130

2023-04-01

Lisbet Kahl Berggren har här på *”Malmö ett historiskt perspektiv”* presenterat flygdagen på Bulltofta i september 1926. När jag höll på med att ordna upp det stora material som Göran Winge insamlat efter branden i Flygindustris forna lokaler på ön i Limhamn skannade jag en mängd brandskadat material. Detta var flygaren KG Lindners arkiv som Göran genom en ”arkeologisk” undersökning dagen efter branden räddade till eftervärlden. Det hela presenterades för och lämnades sedan av oss över till Mats Ekdahl som förra året kunde publicera den spännande boken *”K.G. Lindner. Den okända historien om svensken som var en av världens bästa piloter.”*

I materialet fanns berättelsen om flygdagen på Bulltofta 1926. Ladda ner artikeln för att förstora texten.

2023-04-03

För ca 50 år sedan höll vi på med en utgrävning ute vid Kristineberg söder om Oxie. Två praktgra-

Unikt på Malmö museum:

Järnåldersgravar grävs ut offentligt

Nu får malmöborna en unik chans att följa utgrävningen av två gravar från romersk järnålder.

Gravarna – som upptäcktes vid Käglinge i våras – har i orört skick forslats till Malmö museum. Där ska de grävas ut under några månader framåt.

Och allmänheten kan följa med hela tiden.

Måndag till fredag mellan 12 och 14 kan man följa konservator Tomas Lindells arbete med att vaska fram vad som döljer sig i gravarna.

Konservator Tomas Lindell studerar en av de två forngravar som ska grävas ut på Malmö museum

Spännande

– Vi tycker det är lika spännande som besökarna, berättar intendent Sven Rosborn. Vi vet inte heller vad som döljer sig i gravarna.

I normala fall gräver man ut allt på fältet. Men det har inte gått den här gången. Arkeologerna kom i tidspress och drabbades dessutom av dåligt väder.

Därför kom den här unika satsningen till.

De första

– Vad jag vet är det första gången i Skandinavien en sådan här offentlig utgrävning äger rum, säger Sven Rosborn.

– Alla vill inte läsa torra avhandlingar. På det här viset kan vi kanske göra fler människor intresserade av vårt kulturarv.

Det var i våras gravarna hittades, men arkeologerna har inte avslöjat fyndet förrän nyligen. Detta för att förhindra de allt vanligare stölderna i samband med utgrävningar.

Fler gravar

– I höst ska vi gräva ut ytterligare gravfält. Men vi kan tyvärr inte berätta var, säger Sven Rosborn.

De två gravarna upptäcktes i Kristineberg, mellan Käglinge och Oxie. Båda härrör sig från romersk järnålder, förmodligen 300–400-talet i vår tideräkning.

Där hittade man också två andra skelettgravar och ett åttiotal brandgravar, dvs gravurnor.

Trälådor

De två gravarna har forslats till museet i stora trälådor med metallbotten. De väger 1,5 ton styck.

Själva ytlagret på gravarna har avlägsnats. I den ena kan man tydligt urskilja skelettrester. Den döde har lagts i sovställning med uppdragna ben.

I gravarna finns dessutom glaspärlor, bronsfibulor (spännen), skärvor av en importerad glasbägare och spår av en träkista. Ännu har man inte kunnat avgöra vilket kön de begravda tillhör.

var från 400-talet låg på båda sidor om en stensatt processionsväg. Problemet var bara att byggföretaget var tvungna att påskynda arbetet. Jag diskuterade med utgrävningsledaren Göran Winge och föreslog då att vi skulle lyfta in gravarna outgrävda till museet och gräva fram dem där inför publik. Men hur göra detta?

Det var frågan om 2,5 meter långa och en dryg meter breda skelettgravar. Vi grävde oss ner på sidorna så att själva gravområdena stod upp som piedestaler. Sedan förankrade vi sidorna med gipsbandage, satte en specialbyggd träram runt varje och med maskinhjälp körde vi in en stålplåt i botten. Sedan var det bara att lyfta in.

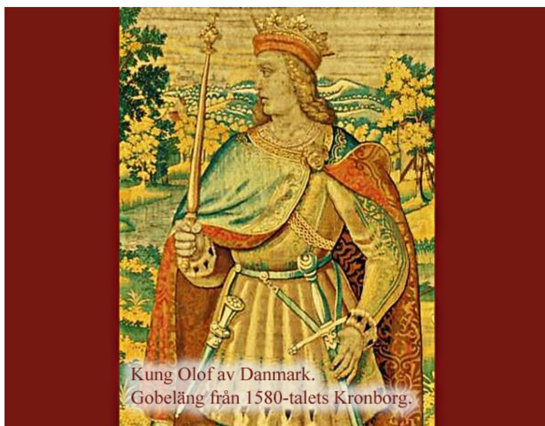
Det blev en publiksuccé på museet. Det var t.o.m. personer som kom med campingstolar under flera dagar för att följa utgrävningen.

2023-04-04

Det kan vara farligt att besöka Falsterbo. Det fick i varje fall en 17 årig man erfara när han den 1 augusti 1387 red in på Falsterbo slott. Två dagar senare drog han sitt sista andetag i armarna på rådsherren Folmer Jakobson. Ynglingen var kung Olaf (Olof) V Hakonson, dansk, norsk och svensk kung. Han hade några dagar tidigare varit i Ystad tillsammans med mor Margareta. Margareta blev efter sonens död drottning.

Nu bar det sig inte bättre än att år 1402 hade några danska köpmän i tyska Graudenz påträffat en fattig och sjuk man som de tyckte likande den sedan länge döde kungen. Han förnekade detta. Danskarna gav sig dock inte och återkom med andra köpmän och de titulerade honom sin kung. En borgare Tymme i staden tog hem stackaren och klädde upp honom. Sedan fördes han i triumf till Danzig. Här behandlades han som kung, fick ett eget sigill och undertecknade officiella brev. Påven yrkade på att han skulle fara till Danmark och återta sitt rike.

Drottning Margareta bad att han skulle komma till Danmark och högmästaren i Tyska Orden

Kung Olof av Danmark.
Gobeläng från 1580-talets Kronborg.

skickade honom tillsammans med höga ordensherrar till Danmark. Margareta sände dem till den årliga sillamarknaden i Skanör, som just då pågick. Hon ville uppenbart ha mycket uppmärksamhet i fallet. Här erkände den falske Olof att han var född i en liten stad vid tyska Eger och att hans far hette Wolf och mor Margareta.

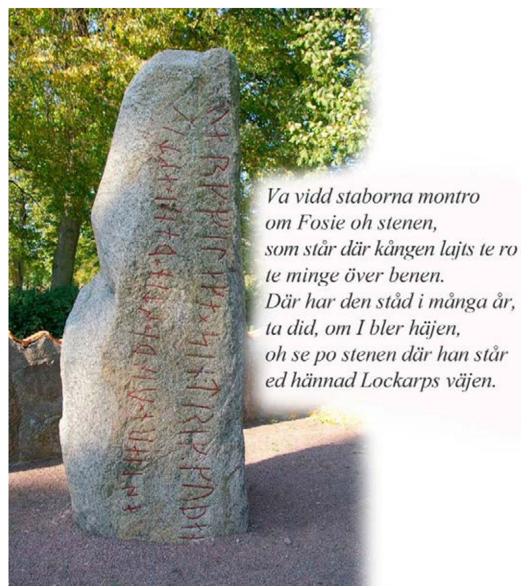
Domen blev att han skulle brännas levande. Så skedde också. Schavotten restes mellan Falsterbohus slott och stranden. Man satte en billig krona på hans huvud och hans *"sigill"* bröts sönder. Sedan flammade bålet till åskådarnas stora jubel. Den dagen var det stor fest i Falsterbo. Men länge levde ryktet i Norden om den "falske Olof".

2023-04-04

Skånepoeten Karl Arling tog för länge sedan i sin diktsamling *"Ve härasskälled"* upp dessa rader om Fosie runsten i södra Malmö (se texten på bilden). Vid hans tid stod den utanför kyrkogården, nu står den vid kyrkporten. Då gick stenen under namnet *"Kungastenen"*. Inget kunde vara mer fel.

En dag i början av 1600-talet stod en ung student, Jonas Skonvig, från norska Bergen och ritade av stenen. Han var utsänd av professor Ole Worms i Köpenhamn för att dokumentera några av Skånes runstenar. Runtexten berättar att *"Ásbjôrn reisti stein þenna eptir Dverg, félaga sinn, dreng góðan"*.

Det blir på begriplig nusvenska: *"Asbjörn reste sten denna efter Dvärg, fälle sin, dreng god."* Att

mannen Dvärg varit en *"dreng"* visar att han varit en storman i Fosie för tusen år sedan.

Jonas Skonvig tog sig också till Tullstorp kyrka och avbildade här den vackra bild- och runste-

nen. Vad han då inte visste var att den Ulf som omtalas på den stenen var den skåning som så svårt sårade Harald Blåtand 985 att kungen aldrig återhämtade sig.

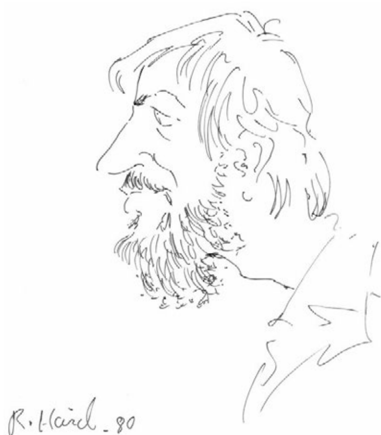
Detta vet vi nu genom en påträffad, samtida krönika, *”Gesta Wulinensis”*. Men krönikan berättar mycket mer om Skåne på 970-talet.

Tisdagen den 11 april – på Ulf-dagen - klockan 13.00 håller jag i Tullstorp kyrka ett föredrag om denna fullständigt unika krönika som ger helt nya fakta om Skånes vikingahistoria. Det är föreningen *”Natur Kultur Söderslätt”* som arrangerar. Tullstorp kyrka ligger ca 1½ mil nordost om Trelleborg. Min bok *”Vikingakungens guldskatt”* finns till rabatterat specialpris 150:- (betalning: Swish). Dock bara på engelska eller danska. Den svenska upplagan är slut.

2023-04-08

Påskafton tillsammans med familjen - vad kan vara mera angenämt. Med hemmagjorda sillinläggningar och aktningsvärd snaps/Carlsberg Sort Guld. Enda oroväckande är att ha barnbarnen som åldersmätare. Yngsta i skaran, dotterdottern, pluggar nu på universitet. Det var ju 53 år sedan jag själv blev inskriven, men inte i Göteborg utan i Lund. Börjar man kanske bli till åren kommen!

2023-04-09

Jo, jag kände den eminente konstnären Ronny Hård redan i vår ungdom år 1980. Här en karikatyr av mig från hans hand.

2023-04-10

Sen eftermiddag i dag var Christina och jag redo att bli hämtade för en liten 70-årsfest inom familjen till hustruns ära. 15 minuter innan detta skedde ringer Tomas Sielski med nya uppgifter från hans exerpering av den polska texten från krönikan som skrevs av vikingakungen Harald Blåtands präst Avico på 990-talet. Plötsligt dök det upp namnen på män som stupat i ett stort, tidigare okänt slag i Skåne år 984. Att jag kunde knyta två av dessa stupade till texter på två skånska runstenar gjorde att avfärden från vårt hem blev väldigt stressigt. Jag var ju tvungen att gräva fram mer uppgifter om dessa personer i mina arkiv innan avfärd.

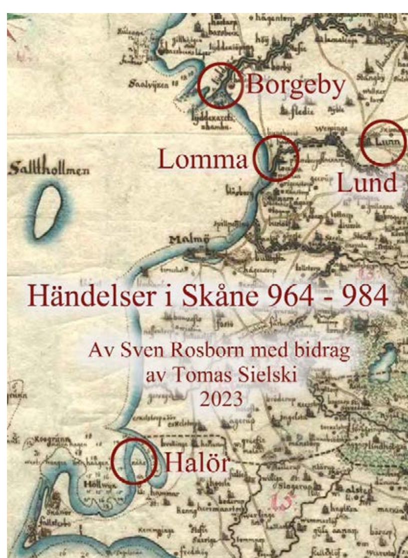
Men festen blev trevlig även om jag visste att arbete väntade vid hemkomsten. Jag kommer ju att hålla ett föredrag om ca 13 timmar om händelser i Skåne under åren 964 till 984; händelser som ingen känt till tidigare. Och detta alltså om bara några timmar, tisdagen 11 april kl 13.00 i Tullstorp kyrka. Då måste jag givetvis också ha med dessa nya uppgifter i den artikel som är planerad att komma ut direkt efter föredraget.

Klockan är nu 23.56 och jag släcker datorn. Ytterligare spännande skånsk vikingahistoria har stigit fram ur historiens mörker. Det är tröttande men kul! Vill ni ses vi om några timmar i Tullstorp kyrka NO om Trelleborg!

2023-04-11

Föredraget i Tullstorp kyrka i dag den 11 april 2023 drog en stor publik. Platsen hade valts eftersom Skånes kanske vackraste bild- och runsten står på kyrkogården. Här omtalas Ulf Glibirson. Om honom och flera andra personer som finns på de skånska runstenarna har man inte känt till någonting förrän vi hittade krönikan *”Gesta Wulinensis”* från 990-talet.

Det är vad denna krönika, som bl.a. handlar om Danmark, Skåne och Polen, har att berätta om Skåne, som var temat i mitt föredrag. Genom att klicka på länken här kan ni ladda hem den ar-

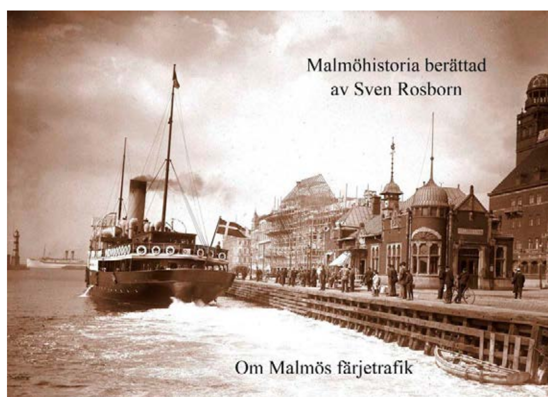

tikel som jag också skrivit om det jag berättade om: https://www.academia.edu/100051644

2023-04-13

Är ni intresserade av historia från Malmö hamn och färjetrafiken till Köpenhamn? Vi som är äldre kommer med nostalgi ihåg våra färder över sundet. I detta korta inslag berättar jag lite om gungande färder. Klicka här:

https://youtu.be/Ws1yidzsHvg

2023-04-16

I går den 15 april 2023 höll vi stor fest för födelsedags"barnet" Christina. För några dagar sedan hade vi en "för"-fest för att barnbarnet Tindra skulle kunna vara med och fira mormor. Hon kunde ju pga. tenta i Göteborg inte vara med i går.

Givetvis var det på Hurva gästgivaregård som vi under mer än tre timmar avnjöt genuin skånsk matkultur när den är som bäst. Denna plats, mitt i Skåne, har varit familjens speciella stamställe i mer än två decennier. I går var det fullbokat. Det var det redan när jag beställde för länge sedan men givetvis var detta inget problem. "Rosborns får privaten" var beskedet. Detta är det stora

gavelrummet i den gamla byggnaden. I övriga huset höll ett stort sällskap till som var på resa i ämnet "Skånska mord".

Gästgivaregården i Hurva anlades år 1665 som viktig skjutsstation. Krögaren var befriad från skatt och fick monopol på utskänkningen av alkoholdrycker. Närliggande bönder blev av myndigheterna tvungna att ställa upp med hästskjuts för de resandes behov. År 1837 brann Hurvas gästgivaregård ner och 1865 byggdes den nuvarande. Den ligger strategisk. Utanför fönstren går fortfarande den forna riksvägen, under min ungdom en hårt trafikerad led. Sedan länge går emellertid motorväg förbi utanför Hurva vilket ger besöket i gästgiveriet ett fridfullt lugn från brusande motorer.

Man kan i dag riktigt känna historiens vingslag i denna miljö. På landsvägen utanför fönstren till "Privaten" färdades t.ex. den unge Karl XI med hela den retirerande svenska hären på tusentals soldater den 30 juni 1676. Han passerade Hurva mitt på dagen så det är nog högst troligt att han avnjutit en måltid på gästgiveriet innan han på kvällen gick till sängs i Hörby.

En välkomstdrink, en laxanrättning och en oxfilé i sådan mängd att det var stört omöjligt att länsa faten. Därtill med en mängd tillbehör och sju olika sorters hemlagad glass. Ett utsökt vin,

kaffe med kaka och en handfull godis till hemfärden – vad mer kan man önska. Givetvis pressade jag också ägaren till detta gamla familjeföretag att berätta om Hurva och gårdens historia under 1900-talet.

2023-04-18

Min mor Elsa Rosborn, född 1922, gick den 13 juni 1936 ut sjunde klass på Rörsjöskolan i Malmö, eller som den då hette Östra Förstads-

Elsa (Nilsson) Rosborns skolanteckningar
från 1930-talet

Servera inte ett finare vin före ett enkelt helst inte färgade glas (rhenvin (vitt) går i färgat).

Placera gästerna efter ålder. Den som första gången gästar en familj plac. på hedersplatsen. En bemärkelsedag kan också berättiga hedersplatsen för en dam; på värdens högra sida och för herre på värdinnans vänstra sida. De näst bästa platserna är närmast värden/värdinnan på andra sidan.

Man bjuder alltid värdens dam först, hoppar över värden själv, bjuder hans andra dam och fortsätter sedan utan att hoppa åt vänster. Värden bjudes sist. Vill man hedra värdens damer lika kan t.ex. andra rätten bjudas damen till vänster först. Har man två servitriser börjar man samtidigt med värdens två damer.

På andra sidan av bordet bjudes damen till vänster om värdinnans kavaljer och värdinnan först. Vid en herrmiddag med värdinna bjudes alltid värdinnan först.

Vinet serveras antingen samtidigt som maten bjudes eller omedelbart efteråt. Servera aldrig ett torrt vin efter ett sött och bjud aldrig ett tyngre vin före ett lättare.

Sherry o Madeira + 14 - + 16, portvin +16 -+17.

Vit Bordeaux vit Bourgogne, Rhen- mosel viner +10.

Alltför kraftig isning är inte bra. Champagne isas 5-6 timmar innan servering. Mousserande viner likaså.

Efter middagen serveras kaffe i mockakopp. Sockerskålen har sin plats på samma bricka men gräddkannan bjudes ifrån en särskild liten bricka. Värdinnan går först ut ur matsalen, värden sist.

Sandwichen serveras på en tallrik till vänster om kuvertet. Alla obegagnade tallrikar hålles med servett av servitrisen. Till smörgåsarna serveras cocktail, snaps. Brickan för glasen bör vara smal. Den bjudes från vänster. Sedan serveras öl uppslaget i vischyvattenglas, ¾ av glaset fylls. Assietten tages bort från höger sida likaså öl o. snapsglas.

Soppan bjudes från höger sida, därefter soppvinet från höger sida. Sopptallriken tages bort från höger sida samtidigt sätts första tallriken fram från vänster sida.

Fisken bjudes fram med vänster hand. Potatiskarotten bärs med höger hand och bjudes sedan från vänster. Såsskålen har innan fisken bjudes satts fram till höger om gästen och gästerna skedar den. Fiskvinet bjudes från höger. Har man mellanrätt (grönrätt) dukas ej bestick till denna utan lägges på assietten som sätts fram. Om rört smör serveras till denna sätts det fram till höger om gästen och skickas av gästen. Till detta serveras kolsyrat vatten som bjuds från särskild bricka. Glasen står i nämd ordning från höger.

Sedan tages både grönrätts tallrik och kuverttallrik bort. Vichvattenglaset tages bort. Cigaretter askfat tändstickor ställes därefter in, går även att duka med från början.

Ostbrickan bjudes. Kniv o. gaffel har här satts fram samtidigt med assietten. Bjudes till ostbricka eller efterrätter portvin serveras det på bricka. Serveras samma vin som till soppan fyller man endast på i detta glas. Sköljkopp till färsk frukt. Glasen står kvar hela middagen.

skolan. Samma dag blev hon inskriven i *”Fortsättningsskolan”* med upprop i samma skola den 27 augusti kl. 12. Vad var då en *”Fortsättningsskola”*? Uppenbart en skola som man endast gick ett antal timmar i. Elsas avgångsbetyg från denna skola är nämligen från den 14 maj 1938 och då meddelas att hon gått 480 timmar. Hennes betyg är relativt gott så trots det lilla antalet timmar utslaget på så lång tid har hon säkert inte skolkat. En gissning är att hon efter obligatorisk skola på sju år skaffat sig ett arbete och studierna skötts vid sidan om.

Under ämnet *”Arbetskunskap: (Hushållsgöromål)”* har hon fått betyget *”Med beröm godkänd”*. Jag hittade en av hennes anteckningsböcker från troligtvis detta ämne. Med förvåning läser man hur arbetarklassens barn skulle uppfostras i ”det finare” samhällets seder.

Jag har skrivit av dessa anteckningar hur man ska bete sig vid matbordet under en större fest. Kanske tips till någon som nu ska ha en större fest? Tänk vad man fick lära sig i Malmö stads offentliga skolor förr i tiden! Ladda ner artikeln för att förstora texten.

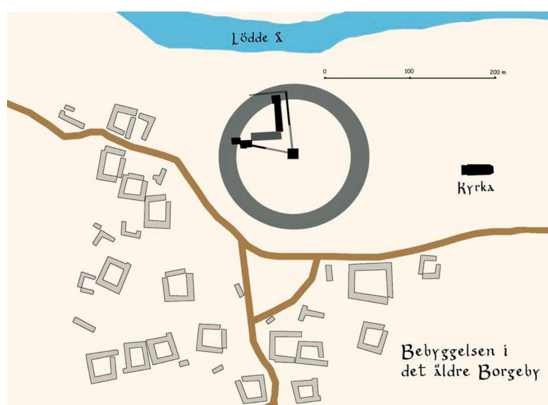
2023-04-28

Ibland vill man sälja mina Malmöböcker på Tradera. Visserligen dracks det nog mycket vin på Baltiska utställningen 1914. Men jag tror att rubriken på min bok har blivit lite fel!

2023-04-30

Föreningen SVEG (*”Scandinavian Viking Explorer Group”*) har nu officiellt lämnat Fotevikens museum. Sedan ett par år har situationen varit omöjlig för föreningen att bedriva den akademiska kvalitet som tidigare kännetecknat museet. Bl.a. har nya politiker tagit över i kommunen med mindre intresse för kulturarvet än de tidigare. De med den arkeologiska och historiska kompetens som fordrats för att driva den

här uppbyggda anläggningen har också lämnat. Själv avgick jag ur styrelsen för museet för mer än ett år sedan.

Vi i SVEG har nu fört över vårt stora marinarkeologiska arkiv och det mycket stora forskningsbiblioteket till *"Vikingatider"* vid Löddeköpinge (https://www.vikingatider.se). Här ingår också det stora bild- och filmarkivet samt föreningens vikingaskepp "Erik Emune", en kopia av det skepp som sänkts 1021. Vi har dessutom tagit ner den permanenta vikingautställningen på museet. Nya lokaler har uppförts på *"Vikingatider"*. Varför då flytten till *"Vikingatider"*?

Detta vikingamuseum, skapat av verkligt kunniga eldsjälar som Lotta Jonson och P-U Hörberg, ligger på den nog mest intressanta vikingaplatsen i Skåne. Direkt bredvid museet ligger en av Nordens största kristna, vikingatida kyrkogårdar. Mer än 1300 gravar har grävts ut, därtill lämningar efter två vikingatida träkyrkor. På platsen har funnits en av Skånes största handelsplatser, *"köpingar"*, från 800-tal till 1000-tal. Mängder med grophus har grävts ut. Tvärs över den breda Löddeå ligger Borgebys medeltida slott med rester efter sin vikingatida ringborg. När Anders W Mårtensson, välrenommerad arkeolog och chef för Kulturen i Lund, och jag satt i Borgebys styrelse gjorde vi bl.a. en grävning på borgområdet. En silver- och guldsmedja från sent 900-tal kunde då lokaliseras. Senare har man också haft utgrävningar genom ringvallen. Det var i denna borg som Harald Blåtands lillebror Toke fanns när Styrbjörn med sina jomsvikingar 986 kom och ville ha honom med till slaget vid Uppsala. Det måste också ha varit härifrån som den stora flottan avseglade mot sin katastrof.

Den första veckan i juni i år planeras en större marinarkeologisk verksamhet i Löddeå. Marinarkeologiska sällskapet (https://marinarkeologi.nu) kommer då med ett 15-tal personer. Ån ska genom dykningar undersökas från det medeltida hamnläget *"Lödde kar"* i Öresund upp utmed ån och förbi Borgeby. *"Vikingatider"* blir under en knapp vecka ett marinarkeologiskt centra. Om det går som vi vill anordnas på kvällarna offentlig information med historiska/arkeologiska anföranden.

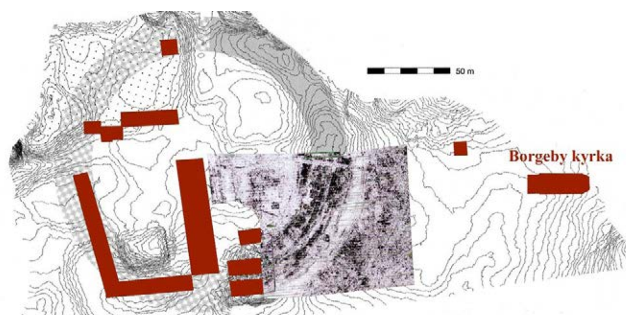
2023-05-01

Jag var i går på vikingamuseet *"Vikingatider"* vid Löddeköpinge. Den marinarkeologiska föreningen SVEG hade årsmöte. Efter mötet anslöt jag mig till den stora mängd av publik som samlats på museet för att se när man tände Valborgsmässobålet. Sommaren har kommit till Skåne! Se filmen här: https://youtu.be/OZ0SYslM1DI

2023-05-01

Jag har fått flera frågor om den bild som jag för några dagar sedan lade upp på FB över Borgeby slott nära Löddeköpinge. Ni ser bilden här. Det är frågan om en georadarbild som visar lämningar dolda under mark. År 2015 kontaktade min gamle vän, arkeologen Anders Ödman företaget som gör sådana här undersökningar. Genom arbetet som sedan skedde på Borgeby fick

man fram en tydlig bild av 1/4 av den ringvall som ingått i den kungliga borg som är omtalad år 983 och 986. Borgeby och Löddeå har verkligen en spännande vikingahistoria. Här finns mycket som ännu väntar på att hittas. Och mitt i alltsammans ligger museet *”Vikingatider”*: https://www.vikingatider.se

Jag gjorde två kortfilmer om undersökningen 2015 och ni kan se dem genom att klicka här:

https://youtu.be/E7vJFBUwVQQ

https://youtu.be/9jiG2KMFUCM

(Obs! Sedan filmen gjordes 2015 har Anders fortsatt efterforskningarna om de i filmen omtalade polerade granitstenarna från 1100-talet och man vet nu att dessa kommer från Skåne. Den skånska historieforskningen går framåt.)

2023-05-05

Fotot, nästan på dagen 50 år gammalt, visar mig och den norske riksantikvaren Roar Hauglid när vi analyserar kyrkomurar från 1170-talet i Norge. Han ville ha upp mig för att leda en undersökning av ett av Norges äldsta stenhus men under arbetet blev det då också en upptäckt av ett på platsen dittills okänt cistercienserkloster. Cisterciensermunkarna har alltsedan dess ständigt dykt upp under min levnadsbana.

För ca 20 år sedan kunde t.ex. min kollega, historikern Karl-Fredrik Wasén på Fotevikens museum, hjälpa mig att spåra en i cistercienserforskningen dittills inte uppmärksammad 1600-tals skrift från Flandern. Här fanns ett detaljerat register från ca 1190 över alla då existerande cistercienserkloster. Det norska klostret fanns med, men också ett dittills okänt i Skåne som visade sig vara det äldsta i Norden: klostret *”Clara Silvia”* nära Åhus från år 1138. Jag döpte detta gamla register till *”Cronologia Dunensis”* när jag lade upp en artikel om det på Wikipedia. Läs mer här!

Nu, ett halvt sekel efter det att fotot togs, sitter jag och arbetar med upptäckten av innehållet i hittills okända 1100-talsdokument som berättar om två ”nya” cistercienserkloster i Skåne: *”Clara Vista”* och klostret som om man översätter namnet till svenska blir *”Det ljusa slutet”*. Dessutom helt nya uppgifter om det skånska klostret med ett namn som i svensk översättning blir *”Eremiternas dal”* – alla från 1130- och 1140-talen.

Hustrun börjar bli orolig över mina cisterciensiska grubblerier! Hon är kanske rädd för att jag ska bli munk!

2023-05-06

Krig och elände har alltid präglat historien. Den frostiga relationen till dagens Ryssland är knappast ny. Hittade denna 340 år gamla teckning på Riksarkivets internetsida. Den är från 1683 och visar en konferens på Stockholms slott med ryska ambassadörer. Den ryska delegationen är markerad med A-C. Ryssarna utmärks av att övriga deltagare har peruker på sina huvuden. Personerna L-M är tolkar. Av de peruklösa huvudena att döma var de troligtvis av rysk härkomst.

2023-05-11

I historieböckerna fick vi lära oss att det bara funnits ett cistercienserkloster i Skåne, nämligen Herrevadskloster nära Klippan Detta grundades år 1144. I samband med det stora material som nu kommit fram om Harald Blåtands grav i norra Polen finns också en stor mängd uppgifter från originalbrev från 1100-talet som handlar om cisterciensermunkarna i Skåne.

Det visar sig nu att det första cistercienserklostret i Norden anlades redan 1137 och detta låg invid nuvarande Åhus i Skåne. Men från detta kloster skapades också två andra kloster i

Skåne vilka man inte tidigare känt till. Kanske är ni intresserad av skånsk 1100-tals historia? Kanske vill ni veta var dessa okända kloster legat och vilka nutida skånska ortnamn de gett upphov till? Jag har sammanställt detta material i en artikel som ni kan läsa här:

https://www.academia.edu/101612084

2023-05-12

Anders Ödman ville ha upp mig till Vittsjö för att hålla ett föredrag i sommar på *"Sommarakademien"*. Kunde inte tacka nej till en gammal vän. När jag nu ser programmet noterar jag att Göran Burenhult också kommer att hålla föredrag. Ska bli kul att träffas.

År 1970 grävde han och jag med flera andra arkeologer en stenåldersdös ute i Fosie. Under vintern renritade jag alla ritningarna för hans bok om dösen. Några år senare arbetade vi med projektet *"Forntid i Nutid"* i Skånes djurpark. Göran rekonstruerade då Malmödösen och själv initie-

rade jag med flera Malmöarkeologer bygget av ett stort långhus från stenåldern, också det utgrävt i Fosie.

Bilderna från Skånes djurpark visar Göran Burenhult vid en rekonstruerad stenålderskanot och vårt långhus. Nedan ser ni ett av mina foton över projektgruppen som byggde långhuset. Vi hade många diskussioner när vi först byggde en stor modell. Nils Björhem ses sittande vid modellens gavel.

Dansken Worm kom 1643 ut med en omfattande bok om danska runstenar. Han hade också med bilder av dessa stenar. Tullstorps runsten öster om Trelleborg ses på bilden. Man kan nog misstänka att den som gjort den avritningen av bildstenen, om man jämför med originalet, nog inte varit nykter .

Intressant är att Worm vid översättningen av runskriften anger det första mansnamnet till *"Gliber"*: *"Gliber aug Osa risdu Kuml dufi aftir Vlf"* dvs. "*Glibir och Åsa reste kumel* (stenar) *dessa efter Ulf"* (på latin: *"Gliber et Osa Tumulum hunc posuerunt Vlfoni"*). I senare tolkningar

200 MONUMENTORUM DANICORUM

Sunt qui mira & rara, prorsus ab hisce aliena sibi imaginentur in hoc cippo extare. De eo in chartis quibusdam ab Hermanno Chytreo Vejano conscriptis, hæc inveni: *Hoc monumentum meo quidem judicio erectum videtur tempore Snionis Regis (qui vixit ut quidam volunt, circa annum Christi 600) cum egressio illa universalis, propter famem vehementissimam, à Cimbris & Gothis facta. Verisimile siquidem est, parentes liberos suos ad navem usq; comitatos fuisse, illiusq; periodi membrum, quod Latinè ita sonat,* Dicite Diis suam gloriam, *parentum videtur esse. Posterius quod commodissimè ita reddi potest:* Dii profugium nostrum in bello; *liberorum è terra exeuntium.* Hactenus ille. Quod alienissimum esse ab inscriptione vel luscus videt.

Priscæ nostræ Literaturæ rudior, hæc legisse videtur:

Sier Guder sin ære: Guder vor i Kri.

DIIS DATE HONOREM, DII NOSTRI IN BELLO.

At frustra est, reclamantibus omnibus literarum notis.

Hujus qvidem Saxi uberiorem declarationem olim nobis promisit vir clarissimus Dn. M. Andreas Vellejus Historiographus Regius in Notis ad cantilenam 20; sed morte præventus nec hæc, nec alia præclara patriæ nostræ encomia ad finem perducere valuit.

DECIMUM QVINTUM

THULSTRUPENSE.

LIBER TERTIUS. 201

Gliber aug Osa risdu Kuml dusi ufstir Ulf.

GLIBER ET OSA TUMULUM HUNC POSUERUNT ULFONI.

Apparet lapidis hujus primævam ac propriam sedem non fuisse templi murum: sed tumulum ac collem qvendam, cujus hic expressa fit mentio. Inde namq; translatum esse constat, atq; hinc causam colligere licet, raritatis veterum

har man mer ansett att namnet kan ha varit *”Klibir”* vilket t.o.m. blivit förvrängt till *”Klebbe”*. Runan för K och G är nämligen den samma.

Gratulerar Worms – du hade rätt. Vi vet nu genom den samtida krönikan *”Gesta Wulinensis”* att Ulf var son till den skånska stormannen Glibir och att han stupade i slaget vid Halör (Höllviken) 984.

Trots att Worms bild således närmast är hämtad ur de fria konsternas arkiv är den rätt så charmig!

2023-05-21

Så lider denna helg mot sitt slut. Vi var i torsdags bjudna hem till Yian och Mats för att njuta av malaysiska maträtter som även Yians mor stod bakom. Hon har ju flugit hit från andra sidan jordklotet på ett längre besök. Maten var verkligen god och sällskapet var det inget fel på.

2023-05-23

Råkade i kväll på YouTube höra Procol Harums *”A white shade of pale”* från 1968. Nostalgin välde över mig. Samma år inställde jag mig i september på LV3 i Norrtälje för ett års utbildning i att skjuta ner flygplan. Så här har jag i mina memoarer beskrivit ett möte med detta musikstycke en kväll i slutet av september 1968:

”Marketenteriet var en plats som man gärna uppsökte. Här kunde man ju fika, spela några flipperspel och höra på jukeboxskivor. En kväll satt jag ensam i ett hörn och beslöt mig för att satsa en krona i jukeboxen för att höra fem skivlåtar. Jag tryckte in en av mina favoriter, Procol Harums ”A white shade of pale”, från 1968. På rent djävulskap tryckte jag fem gånger för samma låt. Sedan satte jag mig med mitt kaffe för att dels njuta av låten men också för att se reaktionen bland andra fikasoldaterna.

När den andra låten var den samma som den första märkte jag en liten rörelse ibland kaffedrickandet; när tredje låten åter var samma samlades några framför jukeboxen och när fjärde låten var den samma började gruppen ruska på den stora mackapären för de antog att den hakat upp sig. Med spänning väntade jag nu på den sista, femte reaktionen. När samma låt åter började ljuda utbröt hårda svordomar och nu övergick attackerna mot den stackars skivmaskinen att blir riktigt våldsamma. Någon skrek efter elsladden så att man kunde dra loss eländet men denna sladd var fast installerad i fastigheten. Och där satt jag i min hörna och bara njöt av mitt kaffe. Det smakade ovanligt gott den kvällen.”

2023-05-26

I dag blev det åter ett antal gäster i Christinas och min gröna soffa. Denna gång med nordiska representanter; Morten Lund med hustrun Eva, båda från Göteborgs universitet och med rötter i Danmark respektive Island. Det blev bl.a. intressanta och konstruktiva diskussioner kring mitt och Tomas Sielskis material om Harald Blåtands krönika *”Gesta Wulinensis”* och om våra spännande cistercienserbrev från 1100-talet som

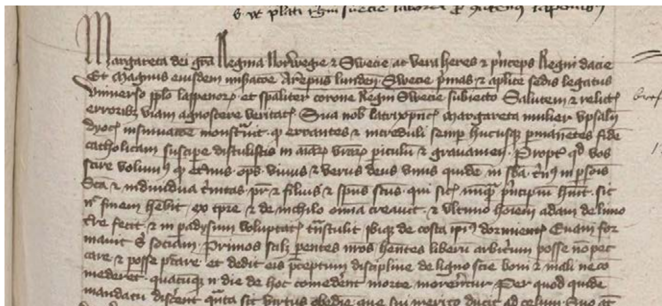

ger helt ny information om denna klosterordens äldsta tid i Norden.

2023-05-27

Satt och bläddrade i Riksarkivets medeltida originaldokument som man lagt ut på Internet och fann handlingen på bilden som är en medeltida avskrift av ett brev skrivet i Malmö den 6 augusti 1389. Drottning Margareta, regent över Norden, var uppenbart i Malmö denna dag och utfärdade här ett brev tillsammans med ärkebiskop Magnus i Lund vari de anmodar *”lapparna”*, som enligt uppgift fortfarande var hedningar, att låta sig omvända till den kristna tron. För att få in dessa uppenbara förvillade stackare på den rätta heliga vägen uppmanas i brevet också ärkebiskopen Henrik i Uppsala och en person Philippus Karoli att understödja missionsverksamheten.

Undrar varför drottning här i Malmö har engagerat sig i en sak som handlar om något längst norrut i hennes unionsrike? Borde dessutom rimligtvis ha varit ärkebiskopen i Uppsala som tagit sig an fallet.

2023-05-28

Vid Löddeköpinge och Lödde å finner du verkligen platsen för den skånska vikingatidshistorien. Här fanns en av Skånes största handelsplatser, här restes en av de första kristna träkyrkorna i Skåne med en enormt stor kyrkogård från sent 900-tal. Här ligger Borgeby vikingatida, kungliga borg där Harald Blåtands bror Toke regerade. Hit kom 986 den landsflyktige Styrbjörn, son till den döde sveakungen. Härifrån avseglade han med en flotta på 54 krigsskepp tillsammans med Toke mot slaget vid Fyrisvallarna i Uppsala.

Under en knapp vecka den 2-6 juni 2023 kommer *”Marinarkeologiska Sällskapet”* att ha ett stort antal dykare på plats som undersöker Lödde å men också den senvikingatida hamnanläggning som finns vid åns mynning i Öresund. Detta forskningsprojekt genomförs i samarbete med det arkeologiska friluftsmuseet *”Vikingatider”* med flera. Bilden ovan är från programmet som berättade vad som skulle ske under veckan, med flera publika inslag.

2023-05-28

Tiden flyter på. I kväll för exakt ett år och två dagar sedan hade Christinas och min yngste son Mats varit gift med sin Yian i sju timmar och bröllopsfesten var i full gång. Gäster från hela världen roade sig i en charmig gammal gård söder om Malmö som är inredd till festlokal. Michaela Edlund följde med sin kamera brudparet under hela dagen och hennes vackra bilder och text är en fin dokumentär. Se bilderna här!

2023-05-30

Staden Malmös grundande vid mitten av 1200-talet har sitt ursprung från en stor handelsplats vid Öresund. På hösten varje år kom med skepp mängder av handelsmän hit för att köpa

Den 2-6 juni 2023 sker arkeologiska dykningar i Lödde å. Föredrag om områdets historia, se programmet nedan.

Arrangörer ”Arkeologiska friluftsmuseet VikingaTider” i Löddeköpinge, ”Scandinavian Viking Explorer Group” (SVEG) och ”Marinarkeologiska Sällskapet”(MAS). Arrangemanget genomförs i samarbete med ”1000 år längs ån” ett Leaderprojekt inom Kävlinge kommun. Olika arkeologiska experter med inriktning på Lödde å och Skånes vikingatid/tidig medeltid deltar.

Historik
Löddeköpinge har anor ända från vikingatid då här fanns en av de stora marknadsplatserna i Skåne. I direkt närhet ligger också Borgeby slott som även det har anor från vikingatid då det här fanns en mäktig ringborg. De varor som kom sjövägen till marknadsplatsen i Löddeköpinge omlastades till mindre fartyg vid en hamnanläggning som i folkmun kallas ”Lödde kar”. Det finns en äldre C14-datering av denna hamnkonstruktion till vikingatid, men dateringen är osäker. På Lödde å har det alltså färdats många skepp och det finns en del vrak av olika ålder i den breda ån, men dessa har inte undersökts närmare. Det finns även en del stenålderslämningar och stenåldersskogar under vatten i området kring mynningen av Lödde å.

Projektets två inriktningar
• Kartering av ”Lödde kar” och provtagning av påträffat timmer för dendrokronologisk datering av lämningen.
• Sonarkartering och dykning för att lokalisera och besikta vrak i Lödde å.
Det kommer även att hållas flera intressanta föredrag om områdets historia.

sill. Men redan under vikingatiden var den skånska Öresundskusten platsen för internationell handel. Skeppen gick då in i de större åarna. Utmed södra sidan av Segeå vid Holmängen i Malmö har man t.ex. hittat en enorm kajanläggning med ca 1500 kraftiga stolpar som varit en sådan vikingahamn.

Denna internationella handel via skepp bedrevs under vikingatiden speciellt på de s.k. ”köpingarna”. Vid Öresund har vi dessa i Raus köping söder om Helsingborg, i Löddeköpinge vid Lödde å och vid Hököpinge söder om Malmö.

Just Lödde å är ett spännande koncentrat av skånsk vikingatida historia. Den 2- 6 juni i år 2023 kommer delar av denna å att undersökas i ett stort marinarkeologiskt forskningsprojekt. Ett flertal dykare från *”Marinarkeologiska Sällskapet”* medverkar. Flera föredrag med historiska nedslag utmed Öresundskusten kommer också att hållas.

2023-05-31

Henrik Smith var en Malmöborgare som levde på 1500-talet och han har skrivit en lång årskrönika om Danmarks historia. Han omtalar under året 1040 danskarnas våldsamma alkoholdrickande och vad den engelske kungen gjorde för att få dem att uppträda mer nyktert:

”1040: Danskar lär de engelske att dricka mer än de borde, varför Donistanus, ärkebiskop i England, betänkte vilken skada som blev därav; lät därför stöpa tennpotter med ”pele” (nabbar)*, och göra släta stop och andra dryckeskar med ”nagle”* (märken)*, att ingen skulle dricka så mycket, och det stadfäste Eduardus, kung i England och befallde, att man skulle använda sådana dryckeskar.”*

I randanteckning till Henrik Smiths krönika står följande kommentar: *”Wi har nu faait i den sted for* (i stället för) *pelepotte store knabstobe oc passeglas.”*

Borgmästaren Jörgen Kock i Malmö använde sig bevisligen av sådan *”passglas”*. Detta var höga glas på vilka man med pålagda glastrådar på olika höjd markerat lika stora mängder dryck. Glasen sändes sedan runt bordet och var och en fick bara dricka *”ett pass”* innan de skickades vidare. Hur vet vi att Jörgen hade sådana glas? Vid utgrävningen av hans toalett på 1960-talet hittades ett antal sådana, se fotot. Fyndplatsen var dock märklig. Sitter man på toaletten och kastar ner sådana glas i avträdet var man nog inte speciellt nykter!

2023-06-02

Nils Gustaf Bruzelius levde på 1800-talet. Han blev 1860 anställd vid Malmö latinskola som vid den tiden låg på Västergatan. Här stannade han i ett antal år. Innan dess hade han varit anställd vid Historiska museet i Lund. Vid mitten av 1800-talet färdades han med häst och vagn runt i södra Skåne och upptecknade alla fornlämningar och legender om dessa.

Jag satt för fyrtio år sedan och skrev av alla hans handskrivna anteckningar som finns på Universitetsbiblioteket i Lund. Några som berörde Malmös södra delar publicerade jag sedan

i Limhamns museiförenings årsbok. Om ni klickar på länken nedan så kan ni läsa dessa berättelser om gravhögar, spöken och hemska ting.

https://www.academia.edu/102750003

(Bilden är från Einar Bagers bok *”Den skånske bondens tro”* från 1917 som han förärade mig när jag blev intendent på Malmö museum .)

2023-06-04

Det pågår under perioden 2-6 juni 2023 ett större marinarkeologiskt projekt i Lödde å vid Löddeköpinge. Det arkeologiska friluftsmuseet *”Vikingatider”* står bakom tillsammans med bl.a. *”Marinarkeologiska Sällskapet”*. Under lördagen och söndagen hölls på *”Vikingatider”* ett antal föredrag om den spännande vikingatiden, inte minst det som finns just i anslutning till Lödde å. Klicka här för att ta del av ett av dessa föredrag:

https://youtu.be/WOMH0Af4Awg

2023-06-05

Under den stora marinarkeologiska samlingen vid vikingamuseet *”Vikingatider”* vid Löddeköpinge som avslutas i dag 5 juni 2023 hölls ett antal föredrag. Bl.a. ett om utgrävningen och träkonserveringen av ett av de s.k. *”Foteviksskeppen”* från vikingatiden i Höllviken. Föredraget filmades av Sven Rosborn som också i slutet lagt in den gamla utgrävningsfilmen från 1982. Klicka här: https://youtu.be/8FdymZSvUnU

2023-06-06

Visst är det fint med en nationaldag. Men att höra hur man lovprisar Gustav Vasa i detta firande står mig upp i halsen. Denna dag, den 6 juni 1523 blev han härskare - denne girige och hänsynslöse kung, som enligt min uppfattning var en av de sämsta som landet Sverige haft. Han förtjänar minsann inte att hyllas. En av de största kulturförstörarna, bondeplågarna och massmördarna i den svenska historien.

Men jag kan ändå finna tillfredsställelse i att Sverige till slut i modern tid fick en nationaldag. Detta därför att jag inte behöver påminnas om denne kung. Dagen då han blev kung var nämligen inte den 6 juni 1523 utan den 17 juni. Hur är detta möjligt?

På den tiden hade vi den julianska kalendern i Sverige som Julius Caesar infört 46 f.Kr. Vid vart fjärde år skulle införas en skottdag, vilken förlades till den 24 februari. Det julianska året kom på detta sätt nära idealläget. Varje kalenderår blev endast 11 min 12 sek för långt i förhållande till det naturliga året, det s.k. tropiska året. Men historien är oändlig och även små marginaler växer fort i den historiska dimensionen.

Påven Gregorius XIII beslöt därför helt enkelt att för året 1582 att ta bort 11 dagar. Denna gregorianska kalender infördes emellertid vid olika tidpunkter för olika länder. Först 1753 gick man i Sverige över till gregoriansk kalender. Detta år åtföljdes i svensk kalender den 17 februari direkt av 1 mars. Helt problemfritt var nu inte detta. Vissa medborgare ansåg t.ex. att staten berövat dem 11 dagar av deras liv.

Jag kan alltså glatt fira vår svenska nationaldag den 6 juni utan att behöva koppla den till en tyrannisk kung. Däremot stämmer datumet med att vi just den 6 juni 1809 fick en modernare regeringsform.

2023-06-06

Under ett antal dagar, 2-6 juni 2023 hade det arkeologiska centret *”Vikingatider”* vid Löddeköpinge i Skåne en stor sammandragning av bl.a.

marinarkeologer och landbaserade arkeologer. Man undersökte en lång sträcka av Lödde å och även den vikingatida hamnen *"Lödde kar"* vid åns mynning i Öresund. Till detta kom också ett flertal föredrag om områdets historia för mer än tusen år sedan.

Jag ingår i museets forskargrupp och passade på att filma dessa föredrag och här är ett som handlar om den vikingatida handelsplatsen. Min gamle vän Tom Ohlsson, legendarisk arkeolog, museiman etc. var den som under 1960-talet satte Löddeköpinge på den vetenskapliga kartan. Här kan ni se hans föredrag:

https://youtu.be/yxF0FED2ZPE

2023-06-07

Under det marinarkeologiska projektet på det arkeologiska centret *"Vikingatider"* 2-6 juni 2023 i Löddeköpinge höll Hampus Cinthio ett föredrag om utgrävningen av den vikingatida kyrkogården. Klicka för att se föredraget här: https://youtu.be/wZ7QhPJabWU

2023-06-08

Det hände sig att min far och jag på 1950-talet tog en promenad i Slottsparken. När vi kom fram till den lilla bron som finns vid det s.k. *"Kärret"* bad han mig känna med handen under metallräcket. Där var hål i metallen på räckets undersida och han berättade att det var här som en av

bomberna föll under kriget. Tidigt på morgonen den 3 oktober 1940 fällde nämligen här ett allierat bombplan av misstag tre bomber.

Min far var då i staben till det som senare skulle bli LV4 och de var förlagda till nuvarande stadsbiblioteket. Här hade han sitt rum på andra våningen med utsikt över just bombplatsen.

"Vi vaknade av en jäkla smäll", var hans kommentar. Jag förstår honom. Att befinna sig drygt hundra meter från en dåtida flygbomb var nog en väckarklocka som gav effekt!

Möllaren på Slottsmöllan var också en som bryskt vaknade den morgonen. Han ska ha sagt följande: *"Ska fan vara möllare i Malmö. Först tar de bort vinden genom att bygga höghusen vid Ribersborg, sedan släpper de bomber!"*

I dag besökte jag platsen men kunde bara känna ett av hålen i metallräcket. På 1950-och 1960-talen var de fler – man måste ha reparerat. Bilden visar platsen för hålet.

2023-06-10

För snart fyrtio år sedan hade jag som museichef samarbete med Folkteatern i Malmö. I juni 1985 satte denna mycket kreativa teatergrupp upp en teaterpjäs på borggården på Malmöhus slott, *"Sammansvärjningen på Malmöhus"*. Den handlade om försöken i Malmö hösten 1658 att återta staden till den danske kungen och kasta ut de svenska ockupanterna.

EXTRA

DANSKE KUNGEN STÖDDE KUPPMÄN

■ Svenska soldaterna rensade upp i Malmö i natt. Flera greps, anklagade för sammansvärjning.

Det var en spännande pjäs med många skådespelare och medaktörer, hela femtio stycken. Man tillverkade ett tryckt program där jag bidrog med några artiklar om den historiska bakgrunden. Jag har samlat mina artiklar i en pdf som ni kan läsa genom att klicka här:

https://www.academia.edu/103154500

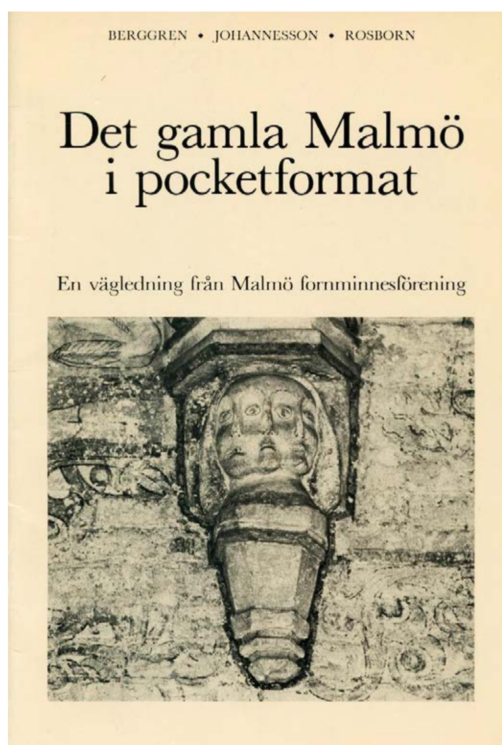
I augusti samma år spelade några ur teatern upp min egen skrivna pjäs om hur det gick till under fredssamtalet på Malmöhus 1525. Manu-

set till denna pjäs: *”Den sköna natt då Malmös jungfrur kollrade bort Gustav Vasa”*, kan ni läsa genom att klicka här:

https://www.academia.edu/23676953

2023-06-11

År 1979 satt jag med i styrelsen för Malmö fornminnesförening. Jag kom då med ett förslag om att massproducera ett litet häfte på tjugo sidor om intressanta saker i Malmös äldre stadsmiljöer. Arkitekten Bengt Berggren och fotografen Ronny Johannesson tände på idén och själv skrev jag merparten av texterna. Tyvärr blev det inte en bra tryckning, bilderna blev alltför mörka. Men den stora upplagan gick snabbt åt och förhoppningsvis lärde vi på detta sättet en del Malmöbor om sin stads riktigt gamla sevärdheter.

Jag har nu skannat ett av exemplaren och gjort om den till en pdf som du kan läsa här:

https://www.academia.edu/103178548

2023-06-11

Jerker Andersson och Niclas Rosenbalck jagar på ett förtjänstfullt sätt våra släktrötter. Vallonen Antonius Tourneur invandrade ca 1630 från Sedan till Sverige som kolare. Jag kan knyta samman honom på dels min farfars sida, dels min farmors.

På min farfar sida är han min farfars, mormors, farmors, mormors, morfars morfar. På min farmors sida är han min farmors, mormors, farfars, morfars, farmors far.

Jag har sammanställt lite om honom och hans familj här:

https://www.academia.edu/19182732 (från sidan 13).

Vi har också fått ett eget släktmuseum söder om Växjö som du kan läsa om här:

https://www.academia.edu/41811305

Eller också se min film om detta museum och denna plats här:

https://youtu.be/HTpEboQDS2w

2023-06-13

Vad ska hända med det fina och unika vikingamuseet i Foteviken? Jag upptäckte att det på den officiella sidan *”Alla bolag”* på nätet är registrerat att *”Nordiska organisationen för kulturell förmedling”* har gått i konkurs. Det är ju denna organisation som varit den som fått tillstånd att handha Fotevikens vikingamuseum, även under senare års något turbulenta tillvaro.

Som en av tillskyndarna till detta museum är det bittert att få sådan info. Björn Jakobsen och jag tillsammans med otroligt många andra eldsjälar skapade detta museum redan 1995. En hel vikingastad, rekonstruerad efter seriösa forskningsrön, har sedan dess vuxit fram. Den är helt unik, även internationellt sett.

Nathalee Wikings inlägg:

Du behöver inte oroa dig Foteviken är väl omhändertaget och mycket spännande händer framöver.

Sven Rosborns svar:

Nathalee Wiking: Tyvärr håller jag inte med dig. För 1½ år sedan avgick jag ur styrelsen då jag som museiman och byggnadsarkeolog ansåg att Fotevikens Museum inte längre levde upp till de krav man måste kunna ställa för att en anläggning ska ha museistatus. Här några rader från min avgångsskrivelse:

”Jag ser tyvärr emellertid i nuläget alltför stora osäkerheter inför framtiden för detta unika museum. Inte minst gäller det frågor och problem kring det material, de arbetsredskap och den i historiska byggnader kompetenta arbetskraft som måste erfordras för att renovera, reparera och säkerställa befintligt byggnadsbestånd.

Om man, trots min negativa syn, kan rädda detta unika museum, är det självklart att jag, givetvis gratis, i kulturens tjänst hjälper till med min kunskap om så anses behövligt.”

Var finns den personal med dessa fullständigt nödvändiga kunskaper i dag och i vilket tillstånd är vikingabyggnaderna? Basutställningen som besökarna skulle gå genom för att få en allmän inblick i vikingatiden finns dessutom inte längre. När jag hörde att den skulle tas bort var jag förra året själv på plats och räddade undan en mängd informationsmaterial som jag stått bakom.

2023-06-16

Skåne har ett antal platser med hällristningar från bronsåldern. Lämpliga mål för historiska utflykter. Att se hällristningarna i ficklamp- eller mobillampsken under mörka nätter är garanterat en upplevelse.

Kommer ihåg när jag för länge sedan var med en journalist mitt i natten vid en av dessa ristningar. Vi hade med oss kraftiga lampor men han tyckte att det var smått löjligt. Han hade ju inbyggd blixt i kameran. När vi lade ner lamporna så att det blev släpljus blev han emellertid fullständigt hysterisk.

”Den reser sig ju ur stenen”, flämtade han. När han sedan förde sin hand över ristningen gick handen på ett märkligt sätt rakt genom den upphöjda bilden.

”Det var ju det jag sa”, blev mitt svar. *”Lita alltid på en arkeolog!”*

Här kan ni läsa en artikel som jag skrivit om skånska bilder från bronsåldern:

https://www.academia.edu/103432819

2023-06-16

DET REGNAR!!!!

2023-06-17

Under flera år var jag medlem av det Malmöbaserade sällskapet *”Gammeldanskens Vänner”* som hade till uppgift att sprida kunskapen om den ädla drycken ”Gammeldansk” även i landet öster om Öresund. Vi gjorde det så bra att vi varje år blev bjudna av danske spritfabriker på en hejdundrande fest i Danmark. Vi uppträdde också en gång på Kiviks marknad med ett eget stånd.

Det var en härlig tid och som historiskt intresserad var jag bara tvungen att nedskriva dryckens historia och framföra detta vid ett av våra möten. Det är ju viktigt att sprida historiska ”sanningar”.

Ladda ner artikeln för att förstora texten till mitt föredrag.

Ett arkivfynd

Under flera år var jag medlem i Gammeldanskens ädla sällskap i Malmö. Det hade ålagts mig att innehållet i mitt inträdestal i denna vittra församling borde handla om drycken Gammel Dansk och då speciellt dess troliga historia. Med iver kastade jag mig därför över uppgiften och fann efter nitiska efterforskningar spår som helt kullkastade uppfattningen att denna dryck med sin säregna flaska skulle ha skapats först året 1964. Dessa nya upptäckter förvånade storligen bröderna i sällskapet. För att forskningsmödan icke må förglömmas är därför mitt anförande här nedan nedtecknat.

Sven Rosborn 1999.

Minnen har en förkärlek att frodas i arkiv. Även sådana minnen som har med inmundigandet och sopp-slörpandet att göra. Det anrika arkivet "*Märkligheter rörande kungars och deras rådgivares spritvanor*" är få som känner till och än färre som bläddrat i. Trots detta torde det vara en guldgruva för alla som bokstavligen törstar och hungrar efter historia. Detta mycket märkliga arkiv grundades på order av Gustaf II Adolf just strax efter det ögonblick när han gett excellensen von Edelknopf order att leda kavalleriattacken för att återerövra den kungliga vintunna som den kejserlige härföraren Tillys son tagit som krigstrofé i en källare i Breitenfeldt. Tidpunkten var emellan 12 och 1 lördagen den 29 maj 1631. Von Edelknopf, sittande på en häst blev så upphetsad av uppdraget att han i sitt berusade tillstånd bekräftade ordern genom att av misstag spy ner den nedanför hästen stående kungen.

Konung Gustav II Adolf tog det hela med jämnmod och lär vid detta tillfälle ha yttrat de senare så klassiska orden:

- "Även du, min Edelknopf!"

Gustav II Adolf

Majestätet var en man som förstod att samla på historia och därför - innan ens den nya garneringen torkat på kläderna - beslöt han sig för att instifta ovanstående kungliga arkiv. Kungens gamle malslitne lärare Andreas Burelius blev ämbetschef för arkivet och fick den fina titeln ***"Drycksantikvarie"***. Efter några år övergick titeln emellertid till

"Dricksantikvarie" varifrån steget inte var långt till den titel som ämbetsmannen har i dag, nämligen ***"Riksantikvarie"***. Mängder med uppgifter om stordåd, lilldåd och dryckesdåd ihopsamlades under årens lopp av idoga ämbetsmän och sorterades nogsamt in i arkivet.

En av de kortaste notiserna som finns i de digra papperssamlingarna på detta arkiv för *"Märkligheter rörande kungars och deras rådgivares spiritusvanor"* härrör från Erik XIV:s tid, dvs. 1570-talet. Ehuru det i själva verket är en mycket kort notis, har denna arkivakt sysselsatt många forskare genom tiderna. Det handlar ju om en samtida förklaring över en svensk kungs hastiga frånfälle på slottet Örbyhus i Uppland. Många hävdar ju att kungen dött av arsenik i ärtsoppa men den bevarade skriften förtäljer en annan historia, något som endast ett fåtal forskare noterat.

Så skrev t.ex. Carl Georg af Hildebrant sin berömda och på latin avfattade avhandling: ***"Om djäfulsdrycken i svensk sopptradition med utgångspunkt af den kongeliga tragedin över innehållet i en sopptallrik 1572, med speciell hänsyn till efterföljande konsekvenser för renlevnadssträvandena under den karolinska tiden."*** Den kände zoologisten Hostadius försökte 1903 i den lärde och vittra skriften ***"En lärd skrift om huruvida djurkadaver eller drycker går att använda vid spetsning av ärtsoppa"*** analysera notisen, eller snarare källskriften. Hostadius framlade flera förslag på vad den i skriften omtalade drycken egentligen varit.

Nu till själva källskriften; den korta notisen. Anteckningarna är gjorda på en skrynklig pappersbit av närmast servettkaraktär. Ögonvittnet, som med darrig handstil skrivit ned händelsen, är ingen mindre än kung Erik XIV:s danske munskänk, Peter Hansen, även kallad Snörvle-Hans. Texten lyder:

Erik XIV

"Hans högvördighet hade i går afton beställt ärtsoppa att förtäras i den kungligt trånga cellen på Örbyhus. Eftersom jag emellertid bolat så länge med slottspigan att vi abrupt stördes i vår herdestund av lukten av brända ärtor, spetsade jag soppan med en dryck som medbragts från mitt fäderneland. Detta elixir kan närmast beskrivas med de ord som min oldemoder en gång längtansfullt utkastade:

2023-06-17

I ett inlägg tidigare undrade man över Erik XIV:s tal nr 14. Frågan inrymmer en spännande historia. Läs min kanske lite långa förklaring om historieförfalskning nedan:

Historia handlar inte sällan om att försköna, förbättra och förfalska. Man hade kallat till ett stort prästmöte i Basel 1434. Ragvaldi, biskop från Växjö, satt och lyssnade intensivt på allt lärt som sades men han blev till slut väldigt irriterad över en ordduell som utspelades mellan de spanska och de engelska deltagarna om vilket land som var arvtagare till det mest genuina gotiska ursprunget. Med myndig stämma begärde Växjöbispen ordet och i ett anförande tillrättavisade han ordduellanterna. Det var ju Sverige som var goternas ursprungsland; det var, hör och häpna, svenskar som deltagit i det trojanska kriget och det var samma folk som besegrat det rika Rom.

1434 blev ett viktigt år i nordisk historia. Engelbrekt har startat sitt uppror för att kasta ut Erik av Pommern ur Sverige och att lösgöra Sverige från de hatade danskarna. Genom utspelet i Basel visade man Sveriges historiska rätt att riktigt kunna slå sig för bröstet. Ett stort rikssigill tillverkades, med en bild av Erik den helige som bär upp en sköld med de tre kronorna. Denna bild på den s.k. *"riksklämman"* blev den första bilden i ett långt och bittert bildkrig mellan fienderna Sverige och Danmark.

Året 1560 dog den store ärkeknölen Gustav Vasa och hans son Erik XIV kände stark längtan att hävda sin kungliga rätt genom att föra ner sina anor i biblisk tid. Erik av Pommern hade på 1400-talet fått det "Erikska" numret XIII (13) men vem är de andra tolv Erikarna på Sveriges tron? Jo, det var hur enkelt som helst. Bara att öppna en på 1500-talet utgiven bok och börja läsa.

Eriks far Gustav Vasa hade jagat bort ärkebiskopen Johannes Magnus och i Italien kom denne år 1554 ut med sin berömda bok om Göternas och Svearnas kungar. Här finns mängder med påhittade svenska kungar med både namn och data. Erik behövde bara läsa sig till att han var den fjortonde regenten med det namnet.

Det hela blir smått sensationellt. Hade boken kommit ut idag hade den anammats av den nutida sensationspressen med hull och hår. Det var, hör och häpna, redan Noaks sonson Magog som 88 år efter syndafloden grundade Sverige. Av Magogs fem söner blev Suenno stamfader till svearna och Gethar till götarna.

Erik XIV höll som kronprins hov på Kalmar slott. Här satte han upp sin egen tapetverkstad åren 1558-1561. Holländska guldvävare inkallades för att tillverka vävda tygtapeter som i slottets kungliga praktsalar skulle vittna om det svenska kungahusets historiska glans. Tanken var antagligen att de flesta av de drygt 140 påhittade kungarna i Johannes Magnus kungalängd skulle bildsättas.

Den första tapeten överlämnades 1561 av Nils Eskilson som drev verkstaden tillsammans med tio vävare. Förlagorna till de fem tapeter som totalt tillverkades utfördes av den ditkallade Antwerpenmålaren Domenicus ver Wilt. På två alltjämt bevarade bonader ses Magog och Suenno. Magog bär orientalisk turban medan miljön i bakgrunden är hämtad från något som starkt påminner om den svenska skärgården.

Stackars Danmark. Den danske kungen Frederik II beslöt sig för att ta upp bildstriden mot kungatapeterna på Kalmar slotts väggar. Det blev i Kronborg, Frederik II:s nybyggda paradslott, som slaget mot Kalmar skulle komma att utspela sig. Här uppfördes norra Europas största dansesal. Väggarna i dansesalen skulle täckas av gobelänger som aldrig tidigare skådats i Norden.

Under 1580-talet lät kungen tillverka en mängd jättelika vävda tapeter med bilder av många av sina föregångare på danernas tron. Frederik kunde emellertid endast föra ner sin stamtavla till den bibliske kungen David. Vad han förlorade på kvantitet tog han dock igen på kvalitet. Tapeterna var fyrtio till antalet och täckte en yta på 560 m2. Konstnären var Hans Knieper som inkallats från Nederländerna. Arbetet representerar det största konstnärliga uppdrag som genomförts i Norden. Och alltsammans för att man i Sverige och Danmark bråkade om vilken kung som var bäst privilegierad genom sin långa släktlängd. Att sedan det mesta vilade på storstilade fantasier är ju en historia som vi idag kan skratta hjärtligt åt.

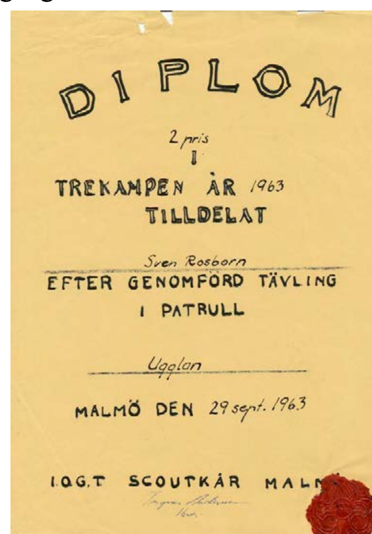
2023-06-19

Sitter och sortera i mitt äldre arkiv. Ett 60 år gammalt diplom! Attans att vi i patrullen Ugglan 1963 endast fick andra pris men det var en tuff tävling. Min klasskompis Jonnie Holm var patrulledare. Jag var med i denna scoutrörelse några år. Vi hade vår hemvist i en källarlokal på Österportskolan i Malmö. Ibland åkte vi upp till vår scoutstuga i Frostavallens vildmark. Ibland

ute på läger i vår fina skånska natur. Fotona från vårt pingstläger 1964. Själv är jag inte med eftersom jag tagit bilderna.

DIPLOM

2 pris
i
TREKAMPEN ÅR 1963
TILLDELAT

Sven Rosborn
EFTER GENOMFÖRD TÄVLING
I PATRULL

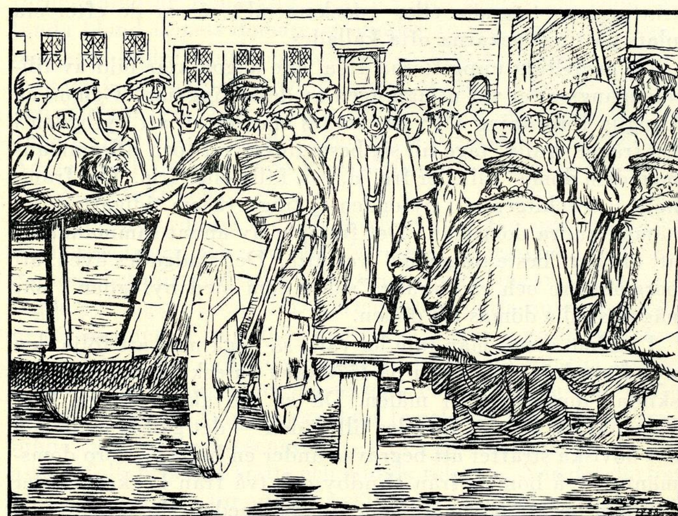
Ugglan

MALMÖ DEN 29 sept. 1963

I.O.G.T SCOUTKÅR MALM

2023-06-20

Relationen mellan borgare och bönder i det senmedeltida Malmö kunde ibland ta sig allvarliga vändor. Det hände att bråket eller missämjan slutade på Malmös avrättningsplatser. Jag har i denna artikel gett några exempel på detta. Klicka här! (Bilden är gjord av min gamle vän Einar Bager och visar ett domsbråk vid tinget i Malmö på 1500-talet då domstolen samlades ute på Stortorget.)

2023-06-24

I går kväll, midsommarafton 2023, tog jag fram ett av Gustaf Petterssons snapsglas från 1890-talet. En iskall ”Skåne” kändes gott i halsen från ett sådant släktglas. Gustaf var min farfars far.

Samtidigt gick det i går en dokumentär på TV om fröken Steffens på Huseby bruk söder om Växjö. Gustaf Pettersson var chef för de flesta av godsets många hästar. Han var också förste kusk för familjen Steffens. Om sin farfar Gustaf berättade min far:

”Och han blev dessutom förste kusk som skulle köra herrskapet, bl.a. gubben Steffen. Dom körde i fyrspann och körde både till Växjö och till Vislanda för att hämta folk från Stockholm för det var mycket resande.”

Fröken Steffen älskade sina många fina hästar och här spelade avelshingsten en viktig roll:

”Farfar skötte också om hingsten. Dom hade 25 drängar som arbetade med hästarna på fälten, en till varje par av arbetshästar. Klockan 6 - ½ 7 skulle de många hästarna vara utfordrade så att de var färdiga att selas.”

När Gustaf Pettersson begravdes i Skatelövs kyrka en vinterdag 1952 gjorde fröken Steffens plötsligt entré i den fullsatta kyrkan. Här höll hon tal till sin trogne tjänare. Inget dåligt livsöde av en man som i sin ungdom tjänat som statare på flera skånska gods men på Huseby bruk avancerat till chef för storgodsets många hästar. Och de var i sanning många, fler än hundra.

Jag har fortfarande kvar sex av Gustafs Petterssons snapsglas. Ett av dessa kom till användning i går.

Jesper von Wowern svarade:

Jesper von Wowern

Bäste broder Bo, glas ifrän Växjö-trakten rymma som mest tvenne centiliter... ikke att förväxla med Skanörsglas i vilka en deciliter är långt ifrån att orsaka ytspänning!

Sven Rosborns svar:

Bäste Jesper von Wowern, Gustaf Petterssons gamla snapsglas rymmer upp till den ingraverade randen vid glasets mynning exakt en halv jungfru enligt det gamla räknesättet för snaps. Alltså 4,1 cl. Har svårt att föreställa mig att smålänningarna skulle nöja sig med bara en kvarts jungfru när man skålade!

2023-06-24

I går midsommarafton avnjöt jag en kall ”Skåne” från min småländske farfars fars gamla snapsglas. Därtill inmundigad öl var mycket god och med lagom beska. Förklaringen till detta välbefinnande vid dryckens intagande förstärktes när jag i dag drack samma sorts öl och då råkade se närmare på etiketten. Med en text så liten att glasögonen fick komma fram kunde jag på burken läsa:

”Du kan ta smålänningen ur Småland men aldrig Småland ur smålänningen”.

På både min mormors, morfars och farfars sida kommer min släkt från just Småland. Småländsk öl och småländskt historiskt nubbeglas med kall Skåneakvavit – vad kan vara bättre för en som verkligen hyser dessa två landskap i sitt hjärta.

N:o 5. 1857.

Norrlands-Posten.

Tisdagen den 11 Juli.

På Tidningen NORRLANDS-POSTEN, som från A. Wåhlins et Comp. Boktryckeri i Gefle utgifwes hwarje helgfri Tisdags och Fredags morgon kl. 8, emottages prenumeration för återstående hälften af året på Boktryckeriet med 1 rd 24 ß Banco, på Kongl. Post-Contoret i Gefle med 1 rd 31 ß samt på Rikets öfrige Post-Contor med 1 rd 12 ß jemte tillägg af wanligt Postförwaltarearfvode. Lösa Blad säljas till ett inskränkt antal på Boktryckeriet för 2 ß B:co. Annonser emottagas till införande i Bladet mot 1 sk. B:co för hwarje tryckt rad, beräknad till ungef. 50 bokstäfwer, dock införes ingen annons under 4 sk. B:co, och böra wara inlemnade sist kl. 10 Måndags och Thorsdags f. m.

Utrikes.

Frankrike. Tidningarne innehålla, besynnerligt nog, ej ett enda ord om den i sista posten nämnde komplotten mot Konungen, med undantag af några utförligare underrättelser om en af de fångne personernes arresterande.

Man påminner sig, huru Fransmännens nationalfåfänga ansåg sig förnärmad af omständigheterne wid General Bugeauds sammankomst med Abd-el-Kader. Regeringen har nu föranstaltat en ny öfwersättning af desse notabiliteters samtal wid nämnde tillfälle, hwilken öfwersättning är beräknad att mera tillfredsställa sinnena öfwer händelserna på andra sidan Medelhafwet. Första intrycket torde dock äfwen här, liksom wanligt, ej så lätt låta uttränga sig.

England. Sammansättningen af ett blifwande Parlament kommer sannolikt att blifwa af så mycken wigt, att man ej kan undra, att den redan börjar sysselsätta pressen och allmänheten. Också uppgifwa redan så wäl hufwudstadens som landsortens tidningar gissningar på blifwande kandidater i de särskilta waldistrikten.

Lord Durham anlände till London midsommarsdagen och hade den 26, sin anträdes-audiens hos Drottningen, wid hwilket tillfälle han dubbades till Storkors af Bathorden. Då han utgör en af de wigtigare punkter, kring hwilka det liberala partiets förhoppningar wända sig, är det naturligt, att

Såsom monark kan ingen af de föregående fyra ens för ett ögonblick jemföras med Wilhelm IV; och lika säkert är det, att hans personliga dygder, hans öppna sätt och enkla seder, hans goda och älskwärda sinnelag emot alla menniskor utmärkte hans karakter wida framför dem af hans stam, hwilkas porträtter den rättwisa historien redan tecknat. Han stod såsom regent lika högt öfwer sin fader och dennes företrädare, som han, såsom "gentleman" och, wi behöfwa icke säga äfwen såsom monark öfwerträffade sin broder, den han efterträdde.

Det förenade konungariket har, såsom wi innerligen hoppas, sett den siste af de prinsar, som uppföddes i Georg III:s tid, på sin thron *). Wi äro nu fullkomligt berättigade att utropa: lefwe Drottningen! och wi göra det af hela hjertat. Lefwe Drottningen!

Denna önskan, wi äro försäkrade derom, går från det innersta hjertat hos millioner, och är någonting helt annat, än underdånighetens pappegoj-rop, eller en blott hyllning med läpparne. En känsla, en tanka i afseende på Prinsessan har uppkommit och spridt sig bland alla klasser af folket — en känsla att folket kan wädja till henne, såsom uppfödd i den politiska tro, hwilken är mängdens, i stället för de fås religion — att grundsatser blifwit inpreglade i hennes sinne, hwilkas iakttagande oundwikligen skall leda henne, att se till godo alla klassers interessen och befordra deras lycka, derigenom att hon grundar sin styrelse på maximer rakt motsatta

2023-06-27

Samtliga svenska dagstidningar fram till 1906 kan nu gratis läsas på nätet - och också med sökfunktioner. Klicka här: http://tidningar.kb.se/

2023-06-30

Har sedan en tid arbetat med de skånska runstenarna och försökt sätta in dem i ett lite nyare historiskt/socialt perspektiv. Vi har nämligen nu fått tillgång till information om några av de män som omtalas på stenarna.

Skåne har ett sextiotal kända runstenar, en del av dessa är tyvärr försvunna sedan länge. Med några få undantag har man tidsmässigt satt dessa till *"efter Jellingetid"*. Detta begrepp syftar till efter den tid då Harald Blåtand reste sitt mäktiga monument i Jelling i Jylland efter det att han blivit kung. Detta blev han sommaren 964 när hans far Gorm enligt vår påträffade handskriftstext *"Gesta Wulinensis" "satte sig ner i skeppet och, trots våra protester, seglade ut på havet och kunskaperna om honom försvann"*. Gorm begick alltså självmord och sonen Harald blev kung.

Begreppet *"efter Jellingetid"* är dock ytterst svävande – man har satt det till perioden ca 970-ca 1020. På de skånska runstenarna finns en

Runsten i Baldringe över Tumme den spåkunnige, Frodars son som stupade i slaget vid Halör 984. Foto: Jorchr. Wikimedia.

mängd namn men om dessa personer har man tidigare inte vetat någonting. I *"Gesta Wulinensis"*, skriven av Harald Blåtands präst Avico, berättas det emellertid om några av dessa. Genom namnen på ett antal skånska runstenar får vi plötsligt lite mer "kött på benen". De tillhör alla eliten i det dåtida sydvästra och södra Skåne. En reser en kyrka i Lund på 970-talet, två stupar i Skåne 984, två mördas i Skåne strax därefter och en stupar i Uppsala år 986.

På min runstenskarta ser ni fördelningen av runstenar. Dessa monument, som samtliga troligtvis är från 970- och 980-talet, bildar några spännande geografiska mönster som troligtvis kan berätta om den sociala strukturen för mer än tusen år sedan.

Arbetet fortsätter i sommarvärmen – historia är spännande.

2023-06-30

Mitt barnbarn Filip på sin arbetsplats på ICA på Emporia! Jobbet verkar vara hårt och slitsamt. Han bör nog gå tillbaka som ansvarig för ICA:s *"Frukt och grönt"*.

2023-07-03

KULTUREN I MALMÖ ÄR NUMERA ETT RIKTIGT BOTTENNAPP!

Jag har tidigare kunnat fjärrbeställa böcker från Universitetsbiblioteket i Lund och dessa har

Namn: Rosborn, Sven Gunnar
Adress: Sigurdsgatan 11
21566 MalmÃ¶

Hej! Boken du har bestÃ¤llt finns pÃ¥ biblioteken vid Lunds universitet.
Det gÃ¥r bra att skaffa lÃ¥nekort dÃ¤r Ã¤ven om du inte Ã¤r student.
SÃ¶k fram och reservera boken i katalogen: https://lubcat.lub.lu.se/

BÃ¶cker som kan bestÃ¤llas till bibliotek som finns i MalmÃ¶ fjÃ¤rrlÃ¥nas inte.

Du kan skaffa bibliotekskort, och hÃ¤mta bÃ¶cker som bestÃ¤llts frÃ¥n
bibliotek som hÃ¶r till Lunds universitet, pÃ¥ tvÃ¥ bibliotek i MalmÃ¶:
Medicinska fakultetens bibliotek, CRC, Jan WaldenstrÃ¶ms gata 35,
https://www.medicin.lu.se/medicinska-fakultetens-bibliotek
och pÃ¥ MusikhÃ¶gskolans bibliotek, YstadvÃ¤gen 25,
https://www.mhm.lu.se/bibliotek

MVH FjÃ¤rrlÃ¥neavdelningen, Stadsbiblioteket, 205 80 MalmÃ¶

jag sedan kunnat hämta på Stadsbiblioteket. I dag beställde jag en bok via Stadsbibliotekets fjärrlåneavdelning. Svaret jag fick visas på bilden. Texten är minst sagt svårläst.

Vad jag förstår måste jag nu vända mig till Lunds bibliotek för att där anskaffa ett lånekort (detta behövdes inte tidigare utan då gällde minsann Malmös lånekort). Därefter kan jag reservera boken på Lundabibliotekets katalogsida (detta behövdes inte tidigare). Därefter följer i Malmös stadsbiblioteks svar till mig en mening på mycket klar svenska:

”BÃ¶cker som kan bestÃ¤llas till bibliotek som finns i MalmÃ¶ fjÃ¤rrlÃ¥nas inte.”

Denna text blir efter dechiffrering helt obegriplig. Vad jag förstår står det att böcker som kan beställas (från Lund) till bibliotek som finns i Malmö fjärrlånas inte. Enda förklaring måste väl vara att det skulle stått ”Böcker som finns på bibliotek i Malmö fjärrlånas inte (från Lund)”.

Tidigare kunde jag hämta mina fjärrlånade böcker på Malmö stadsbibliotek. Detta går uppenbart inte längre. Nu ska jag ta mig till sjukhuset till *”Medicinska fakultetens bibliotek, CRC, Jan WaldenstrÃ¶ms gata 35”* alternativt hämta på *”pÃ¥ MusikhÃ¶gskolans bibliotek, YstadvÃ¤gen 25”*.

2023-07-03

FaceBook är fantastisk, inte minst när det ger möjligheter att komma ut med seriös information i olika ämnen. Själv delger jag gärna på FaceBook lite av mina kunskaper som rör skånsk och malmöitisk historia. Men FaceBook-artiklar försvinner snabbt i det digitala bruset. Jag har därför

alltsedan jag började skriva på FaceBook 2012 samlat alla mina inlägg årsvis.

Denna länk täcker året 2023 fram till halvlek. Klicka gärna på länken. Blå text i halvårskrönikan är sedan länkar till mina olika trycksaker i Skånes och Malmös historia vilka ni kan ladda hem gratis.

2023-07-04

Sommarakademien Vittsjö-Bjärnum 2023

Sommarakademien startade 1987 på initiativ av två forskare med rötterna i Vittsjö: sociologen Harald Swedner och arkeologen Anders Ödman. Syftet med Sommarakademien har hela tiden varit, och är fortfarande, att föra samman alla som är engagerade i och intresserade av lokalhistoriska studier.

Anmäl dig

Start	måndag 07 augusti 2023
Tid	09:00 - 19:00
Pris	850 kr
Arr.nr.	45871

Studiefrämjandet

Avgiften inkluderar samtliga föreläsningar och aktiviteter i programmet. Lunch på tisdagen samt de förfriskningar som serveras i pauser ingår.

Under två dagar får du som deltagare lyssna till åtta föreläsningar med historiskt tema.

Årets föreläsningar är:

Göran Burenhult, *Professor emeritus i arkeologi vid Uppsala universitet Campus Gotland.*
Bland kannibaler och kärleksgudinnor - Hur etnoarkeologi och DNA kan ge liv åt mångtusenåriga megalitbyggare på Irland och gropkeramiker på Gotland.

Sven Rosborn, *F.d museichef på Malmö museum.*
Harald Blåtand och Danmark. Skåne under sen vikingatid

Fredrik Larsson, *Arkeolog och projektledare på Sydsvensk Arkeologi AB.*
En levande kyrka. Från rik till fattig.

Anders Ödman, *Docent i medeltidsarkeologi vid Lunds universitet.*
En gravhög på tomten och borgar på agendan – två berättelser om nya forskningsrön.

Hjördis Nilsson och Lena Ringbrandt Ekelund, *entusiastiska släktforskare*
Vilken praktisk nytta kan man ha av DNA som släktforskare? Möjlighet att köpa ett DNA-kit och få hjälp att bli topsad.

Stephan Swärd, *historiskt intresserad författare till "Emigrantöden från Örkelljungabygden"*
Laga skifte i Värsjö, en av de största byarna i den göingska skogsbygden.

Claes Ruderstam, *Pensionerad adjunkt*
Amatör på skattjakt

Petra Nyberg, *Arkivarie vid Riksarkivet, Lund*
Missgärningar - historisk true crime från 1850-talets Skåne

Måndag 09.30 - ca. 19.00 i Vittsjö församlingshem
Tisdag 09.15 - ca. 15.30 på Bjärnums museum

Har nu börjat förbereda mitt föredrag om Skåne under sen vikingatid som jag ska hålla den 7 aug i år 2023. Det är Anders Ödman som bett mig berätta på *”Sommarakademien Vittsjö-Bjärnum”*. Som ni ser på programmet från Studiefrämjandet är det många intressanta föredrag som vid detta tillfälle kommer att hållas uppe i Göinge. Ska också bli kul att efter många år träffa Göran Burenhult. Vi arbetade ju på 1970-talet arkeologiskt med en långdös i Malmö och också med projektet ”*Forntid i Nutid”* i Skånes djurpark.

2023-07-05

Vad gör man när en kulturhistoriskt värdefull skånsk skorsten rasat samman! Man hjälper givetvis till så att den kan byggas upp igen! Anette Nilsson ringde och undrade om jag ville vara med på en insamling till skorstenen genom att hålla ett föredrag i Burlöv kyrka, granne till den gamla, nu skorstenslösa prästgården. Inget arvode skulle utgå och publikintäkterna skulle oavkortat gå till skorstenen.

Foto: Fred J, https://commons.wikimedia.org/wiki/Burl%C3%B6vs_gamla_kyrka

Bara Härads Hembygdsförening
och Studieförbundet Vuxenskolan
inbjuder till

FÖRELÄSNINGSPAKET

Historiska händelser i Bara Härad

3/9 Sven Rosborn

Helgon och ritualer i Burlövs gamla kyrka

Hembygdsmuseets närmsta granne är Burlövs gamla kyrka. Vi gör nedslag i den vackra byggnadens historia men talar också om medeltidens seder och helgon. Hur gick det till när ett barn skulle döpas? Och vilka var de vapen man lade ifrån sig i vapenhuset?

10/9 Dick Harrison

Det mäktiga Uppåkra

Visste du att vårt eget Uppåkra var 7 gånger större än Birka? Staden som är Bara Härads största fornminne var över tusen år gammal när den gick under runt år 1000. Men varför gick den under? Vilka bodde där fram till stadens fall och hur mäktiga var de egentligen?

24/9 Anders Reisnert

De skånska krigen och den glömda landsbygden

1600-talets utdragna belägringar av Malmö drabbade inte bara själva staden. För vad hände med landsbygden när ingen fanns kvar för att bruka jorden? Hur löstes ägande och matförsörjning när gårdarna låg öde?

Anmälan och betalning

Föranmäl dig på sv.se/lund eller scanna qr-koden. Vid föranmälan skickar vi faktura. Det kan finnas möjlighet till drop-in i mån av plats och du betalar då med Swish på plats.

Intäkterna från föreläsningarna går till reparationen av Hembygdsmuseets skorsten och vi tar tacksamt emot allt stöd till detta projekt!

Plats: Bara Härads Hembygdsmuseum
Gamla kyrkvägen 5, Burlövs by, Arlöv
Tid: Kl 16.00-18.00, sönd 3/9, 10/9, 24/9
Kostnad: 300 kr för hela föreläsningsserien

NYFIKEN PÅ HEMBYGDSFÖRENINGEN?
Mer om hembygdsmuseet och vår verksamhet hittar du på vår hemsida. Besök oss på hembygd.se/bara-harad eller scanna qr-koden!

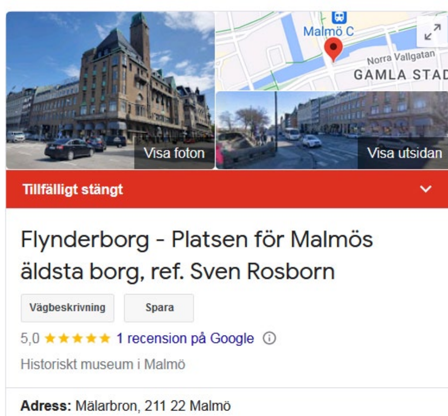
Studieförbundet Vuxenskolan
sv.se/lundabygden
Bara Härads Hembygdsförening
Svenska kyrkan
BURLÖVS FÖRSAMLING

Självklart är detta bara en ”måste”-sak som får mitt Skånehjärta att klappa starkt. Här är affischen med de övriga två deltagarna.

2023-07-10

Artificiell intelligens är fantastisk. Goggles elektroniska maskiner har antagligen noterat att jag tidigare varit museichef i Malmö och att jag har skrivit en artikel om den medeltida borgen Flynderborg som låg vid nuvarande Centralstationen i Malmö. Nu har man kopplat detta till att här i dag måste finnas ett sevärt borgmuseum som antagligen jag skapat.

Tyvärr måste jag meddela att borgen vid Norra Vallgatan har varit stängd sedan 1660-talet. Jag kan dock inte meddela den elektroniska AI-skribenten detta. Hen (titulerar man elektronisk AI intelligens så?) vill ju ha mer uppgifter om detta fantastiska Malmömuseum: nämligen öppettider, om jag äger företaget (museet) och vilket som är

telefonnumret till platsen. Funderar faktiskt på att öppna ett litet borgmuseum här på trottoaren mitt emot Savoy.

2023-07-10

Skrivet av Ulla-Britt Andersson: Så här ser jag ut idag!

Gammal och osminkad men vid liv!

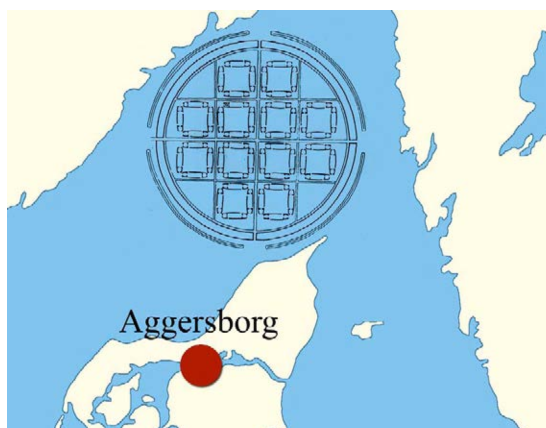
Mitt svar:

Och så här såg du ut 1958 inför karnevalen i Skälderviken. Hälsningar från sjörövarsläktingen som fick hålla dig i handen.

2023-07-11

Sitter och grubblar över en dansk ort år 974. Har fått ett längre textutdrag från den polska avskriften av *”Gesta Wulinensis”* från 900-talet, skriven av Harald Blåtands präst Avico. I ett litet avsnitt av hela den långa texten berättas att 974 kom kungens norske vasall Håkon Jarl med sin flotta till *”Akreshofn”*. Han var på väg till *”Anlorvm”* för att härja och behövde de jydske jarlarnas hjälp. Av detta blev inget. Harald krävde av

sin lydkung att han i stället skulle seglat till Haitabu, Hedeby vid Slesvig, för att hjälpa kungen. Här blev det stor strid.

Var låg *"Akreshofn"* (Akreshamn)? Rimligtvis vid Limfjorden eftersom man var på väg till England. Är väl rimligt att det är hamnen till den stora vikingaborgen Aggersborg. Uppgiften måste i så fall vara det äldsta kända belägget som kan kopplas till denna borg. Men låg hamnen direkt invid borgen eller …? Finns det kvar rester efter denna hamn som ju måste ha varit mycket stor? Aggersborg kunde ju nog hysa flera tusen soldater.

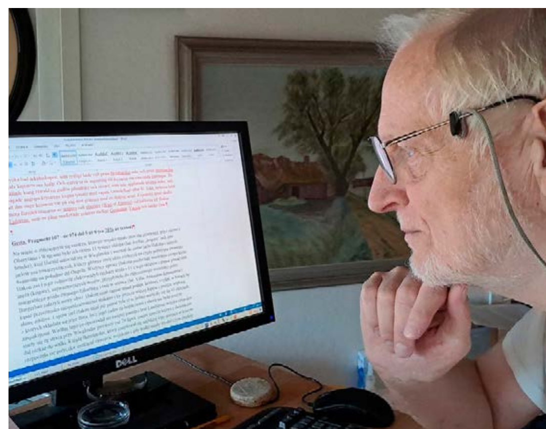
Här är den del av den polska kröniketexten som omtalar detta:

"W tem czasie jarl Hakon, który wasalem króla Haralda był a miał tudzież u króla duży dług wdzięczności, szykował wyprawę i flota jego do Acreshofn zawinęła. Tam miał się wyposażyć i namówić jarlów z Jutland na wyprawę łupieżczą do Anglorvm. Król Harald dowiedziawszy się o planach swojego wasala zażądał natychmiast by ten odstąpił od swych celów i flotę swą skierował do Haitebau."

2023-07-12

Blir till att ratta min bil till Löddeköpinge under helgen. Nu är det ju dags för årets historiska händelse på en verkligt historisk plats.

2023-07-13

Det blir mycket vikingatid i sommarvärmen. Jag har ju sedan några veckor arbetat med en analys över Skånes runstenar, delvis med tillgång till ett nytt historiskt material. Nu översköljer emellertid Tomas Sielski mig med exerperingar av hans farmoders moders polska översättning av den latinska krönikan *"Gesta Wulinensis"*. Den är skriven av Harald Blåtands egen präst Avico i slutet av 900-talet. Materialet har ju tidigare varit helt okänt och det skriver verkligen om den dansk/skånska vikingahistorien.

Den omfattande text av krönikan som jag nu "sätter tänderna i" handlar om Harald Blåtands stora krig 974 mot Otto II vid Slesvig i Jylland på gränsen till Tyskland. Harald fick då hjälp av hans lydkung Håkon Jarl från Norge. Tidigare har man genom delvis senare historiska källor trott sig veta en del om detta slag och om norske Håkon Jarls "heroiska" kamp. Nu blir emellertid historien en helt annan. Håkon Jarl kom med 43 krigsskepp, tvingad av Harald att hjälpa till men någon hjälp fick inte kungen:

"I stället för att hjälpa kungen tänkte Håkon ligga på lur i skogarna för att slå fienden med överraskande attacker och få än mer byte och än större berömmelse. Jarl Håkon hade enligt uppgift tillräckligt med byte för att knappt få plats på de 43 fartyg som utgjorde hans flotta, men hans lust efter rikedom och berömmelse var ännu inte tillfredsställd."

När kung Harald ville ha förhandlingar med Otto II passade detta inte den norske vasallen:

"De fick dock inte träffas eftersom Håkon och hans följeslagare i gryningen anföll den kejserliga armén bakifrån, och plundrade och slaktade samtidigt det kejserliga gardet".

Detta och mycket därtill förändrar kunskapen om detta slag i förhållande till vad vi trodde oss veta tidigare. Avico var själv inte närvarande vilket framgår av texten:

”Enligt vad den bortgångne brodern Lambertus berättade för mig, drabbade den kejserliga armén samman med vakten vid Wieglesdor för första gången den 29 juli, innan någon av befälhavarna gett order om att slåss.”

På hemväg till Norge efter slaget attackerade och härjade Håkon Jarl Öresunds kuster och mördade befolkningen och attackerade Lund. Hedningen Håkon Jarl avrättade också tre präster genom att bränna dem utanför Lund. I sanning en otrevlig norrman!

2023-07-15

Tänk vilken intressant info man kan få fram på Internet. Råkade få in ”Ratsit” och slog in mitt namn. Här är lite viktiga uppgifter om mig för de som är nyfikna:

Om Sven Gunnar:

Nästa jubileum:
31 juli (en måndag om 16 dagar)

Föddes 1949-07-31 (en söndag för 27.012 dagar sedan)

Fyller 80 år om 6 år och 16 dagar (en tisdag)
Tänk att man fyller 80 år på en tisdag! Så intressant!

Det finns 6904 inkomstmiljonärer i **Sven Gunnar Rosborns** hemkommun Malmö.
Attans att jag inte tillhör den gruppen!

I postnummer 215 66 som **Sven Gunnar** bor på är medelinkomsten 336.072 kr per år och andelen med betalningsanmärkningar är 1,3 %. Här tjänar kvinnorna i snitt 78,3 % av vad männen tjänar, vilket kan jämföras med snittet för Sverige som är 74,1 %.
Känns bra att vi på vårt postnummer arbetar för könens jämställdhet.

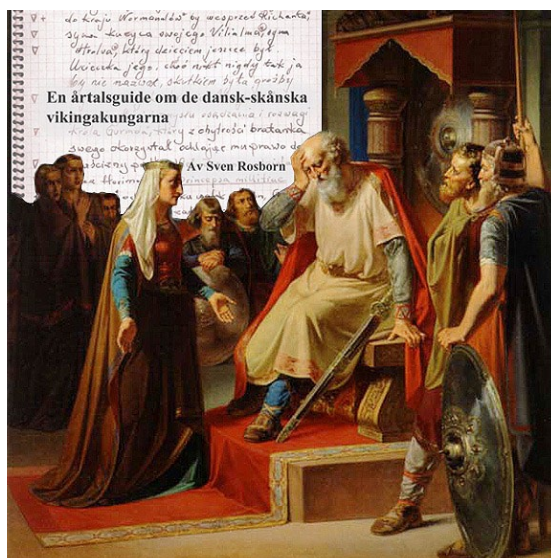
När **Sven Gunnar Rosborn** föddes var Tage Erlander (Socialdemokraterna) statsminister. Samma år blev Malmö FF svenska mästare i herrfotboll och Sveriges folkmängd uppgick till 6.986.181 personer.
Den mest intressanta uppgiften här är att MFF hyllade min födsel genom att bli svenska mästare.

Han är 40-talist och är född på sommaren i stjärntecknet lejon (enligt kinesiskt horoskop är han är född i Oxens år). Hans namn har betydelsen: Nordiskt (germanskt) namn, sammansatt av ord med betydelse ’strid’ och ’krigare”.
Ett passande namn. Har nog levt upp till detta begrepp även på gamla dar. Måste ju numera ha min livvakt med mig när jag åker över Öresundsbron.

Hundar på adressen
Inga privatägda hundar med chipnummer kan knytas till adressen. I kommunen finns det 15332 hundar registrerade.
Den som skrivit detta har inte varit hemma hos mig. Vår Eskil hugger först och frågar sen!

2023-07-17

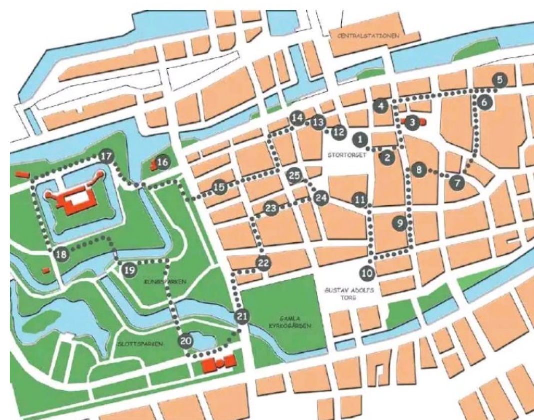
Allt eftersom nytt material kommer fram från krönikan *”Gesta Wulinensis”* från 990-talet måste jag komplettera i den lista över huvuddragen i dansk/skånsk historia som jag tidigare lagt ut. All rödfärgat text är från krönikan och innehållet har tidigare varit helt okänt. Klicka här för att läsa senaste kompletteringar.

Den svenska utgåvan av boken *”Vikingakungens guldskatt”* där upptäckten av Harald Blåtands grav och av krönikan beskrivs är slutsåld men den engelska kan beställas här: https://pilemedia.se/

2023-07-24

Hej, jag har gjort en liten lathund om man vill göra en historisk tur i Malmö city. Den finns tillgänglig genom att klicka här.

2023-07-25

En månads slit dag och natt är över. Min nästa bok ligger färdigskriven och färdiglayoutad. Runstenar har alltid fascinerat mig. Alltsedan Sven-Olle Olsson och jag startade en ”räddningsaktion” för den vackra Tullstorpstenen för flera år sedan har jag alltmer grottat ner mig i runstenarnas värld.

När publiceras då boken? Det dröjer nog lite. Jag måste vara helt säker på att det inte döljs yt-

terligare viktiga uppgifter om hittills okända personer vilka omtalas på stenarna. Det är i krönikan *”Gesta Wulinensis”* från sent 900-tal som berättelser om personer dykt upp vilka vi tidigare bara känt som anonyma namn på runstenarna. Nio av dessa personer har vi nu betydligt mer uppgifter om än bara deras runstensnamn. Och det är namn som väsentligt ökar vår kunskap om Skånes historia för tusen år sedan. Boken kommer först ut när vi med säkerhet vet att inga ytterligare runstensnamn kan kopplas till krönikans text.

2023-07-31

Mitt svar på ett dåligt inlägg av en Kryda som försöker påstå att det är han som hittat Harald Blåtands grav i Polen, kunskap han fått genom att kopiera vårt forskningsmaterial och lägga fram det som sitt:

Sven Rosborns svar:

Nej, det är inte Harald Blåtands skalle som man hittat. Det amerikanske TV-teamet genomförde en mindre grävning invid kyrkan i Wiejkowo under senhösten. Då kom man ner på en äldre kyrkogård. Detta visste man inget om tidigare men om detta står det i originalmaterialet som vi har tillgång till. Det var att få bekräftat detta som grävningen kom till stånd. Givetvis hoppades teamet att hitta Harald men han ligger i den stengrav som 1945 låg under prästhuset. Min kollegas farfar var då nere i graven, till vilken man kom från prästhusets källare. Graven påträffades redan när den nuvarande kyrkan byggdes 1841-1842. Då rev man ruinen efter den medeltida kyrkan och uppförde den nuvarande kyrkan på en kulle direkt väster om ruinen. Det är uppenbart en del här som inte tagit del av det skrivna material som vi gjort tillgängligt. Vill man få en översikt över detta forskningsprojekt, som i allra högsta grad pågår, finns lite att läsa här.

2023-08-01

2023-08-07

Höll i dag ett föredrag om vikingatiden utifrån vårt nyupptäckta källmaterial från 990-talet. Klicka här för att se en snabbtitt på föredragsbilderna.

Vill ni läsa t.ex. textutdragen från 900-talet kan ni pausa genom att klicka på filmen. Ni får dock inte höra mig berätta om bilderna. Föredraget var på en timme, bilderna visas på 6½ minut.

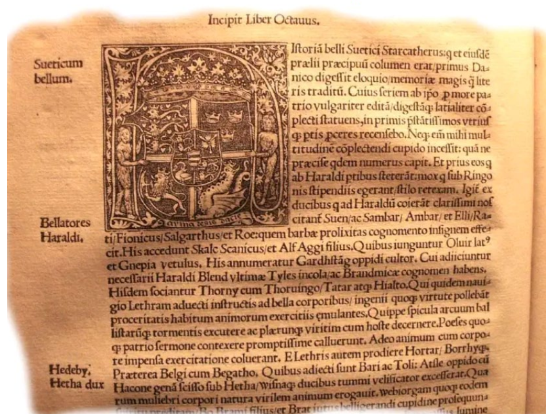
I mitten av filmen och framåt får ni uppgifter om de fem kungar/lydkungar som Skåne hade mellan åren 964-986. Dessa kände vi inte tidigare mer än en.

2023-08-08

När jag började som arkeolog på Malmö museum 1970 upptäckte jag snart att mina kunskaper i dansk historia var näst intill obefintliga. I Sverige fick vi i skolan inte läsa mycket om varken Danmarks eller Norges historia. Plötsligt skulle jag i Malmö leda utgrävningar med material som handlade om just dansk historia. Det blev att plugga in denna kunskapsbrist.

Som museiman upptäckte jag också snart att Malmö skollärare hade bristande kunskaper om Danmarks och inte minst Köpenhamns historia.

Danmarkshistoria på svenska

Incipit Liber Octauus.

Suericum bellum.

Iſtoriã belli Suetici Starcatherus; q et eiuſdẽ prælii præcipuũ columen erat/ primus Danico digeſſit eloquio/ memoriæ magis q̃ literis traditũ. Cuius ſeriem ab ipſo ꝑ more patrio vulgariter editã/ digeſtãq; latialiter cõplecti ſtatuens, in primis pſtãtiſſimos vtriuſq; ptis ꝑceres recenſebo. Neq; eñ mihi multitudinẽ cõplectendi cupido inceſſit: quã ne præciſe qdem numerus capit. Et prius eos q ab Haraldi ptibus ſteterãt: mox q ſub Ringonis ſtipendiis egerant/ ſtilo retexam. Igiẽ ex ducibus q ad Haraldũ coierãt clariſſimi noſcitanẽ Suen/ ac Sambar/ Ambar/ et Elli/ Ra-

Bellatores Haraldi.

ti/ Fionicus/ Salgarthus/ et Roe: quem barbæ prolixitas cognomento inſignem effecit. His accedunt Skalc Scanicus/ et Alf Aggi filius. Quibus iunguntur Oluir lat⁹ et Gnepia vetulus. His annumeratur Gardhſtãg oppidi cultor. Cui adiiciuntur neceſſarii Haraldi Blend vltimæ Tyles incola/ ac Brandmicæ cognomen habens. Hiſdem ſociantur Thorny cum Thoruingo/ Tatar atq; Hialto. Qui quidem nauigio Lethram aduecti inſtructis ad bella corporibus/ ingenii quoq; virtute pollebãt proceritatis habitum animorum exercitiis æmulantes. Quippe ſpicula arcuum balliſtarũq; tormentis excutere ac plærunq; viritim cum hoſte decernere. Poeſes quoq; patrio ſermone contexere promptiſſime calluerunt. Adeo animum cum corpore impenſa exercitatione coluerant. E Lethris autem prodiere Hortar/ Borthyq;

Hedeby. Hetha dux

Præterea Belgi cum Begatho. Quibus adiecti ſunt Bari ac Toli: Atſle oppido cũ Hacone genã ſciſſo ſub Hetha/ Wiſnaq; ducibus tummi veliſicator exceſſerat. Quarum muliebri corpori natura virilem animum erogauit. Webiorgam quoq; eodem ſpiritu preditam/ Bo Brami filius/ et Brat iutus belligerandi cupidine proſequun- ... lumine

Under många år höll jag därför på museet under kvällstid kurser för många lärare i detta ämne. Speciella guideturer i Köpenhamn brukade sluta med att många sa: ”Detta som vi sett nu hade vi ingen aning om”. Intresset att deltaga var stort.

Situationen med historielösheten när det gäller vår nordiska historia har knappast förbättrats i mera modern tid. År 2015 beslöt jag mig därför att översätta några danska skrifter från medeltid och 1500-tal till svenska för att försöka sprida kunskap om vårt grannlands historia – men också Malmös historia. Det var ju häpnadsväckande att t.ex. Malmöbon Henrik Smiths Danmarkskrönika från 1500-talet inte fanns på svenska.

Det blev tre historiska källor som jag översatte till svenska:

Henrik Smiths krönika kan du läsa delar av här.

Lejrekrönikan, en mera legendinriktad historia hittar du här.

Sven Aggesens Danmarkshistoria från 1100-talet finns här.

Håll till godo om du är nyfiken på äldre dansk/skånsk historia!

2023-08-12

Det är tydligen inte bara i Malmö som politikerna föraktar sin historia. Medeltidsmuseet i Stockholm ligger på platsen där man hade stora utgrävningar på 70-talet och enormt många fynd kom fram, bl.a. delar av Stockholms stadsmur och en stor kyrkogård. Nu ska detta museum bort på från sin historiska plats. Det har Sveriges rikspolitiker bestämt.

I Köpenhamn under Christiansborgs slott, ett slott där den danska riksdagen håller till, har man också, men betydligt tidigare än i Stockholm, grävt fram det medeltida Köpenhamn. Här finns ett fint museum. Kära danska rikspolitiker, ta gärna efter era svenska kolleger och radera er historia. Sånt är ju bara ”något som katten dragit in”.

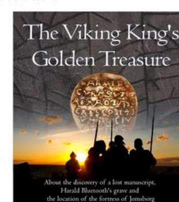
2023-08-12

Du kan nu beställa denna bok direkt från författaren.

Klicka här för att bläddra.

Sven Rosborns ”The Viking King´s Golden treasure.

About the discovery of a lost manuskript, Harald Bluetooth´s grave and the location of the fortress of Jomsborg.”

Den svenska upplagan är slutsåld och kvarvarande exemplar av den engelska upplagan kan nu köpas till reducerat pris:
170:- + försändelse 90:- = 260 svenska kronor.
Erbjudandet gäller endast i Sverige, Norge och Danmark. I Norge och Danmark tillkommer dock 110:- i porto, alltså totalt 370 svenska kronor.

Vikingakungens guldskatt berättar den fantastiska historien om hur Haralds Blåtands grav återfanns i Polen men också om ett stort manuskript, ”Gesta Wulinensis” som återfunnits. Denna krönika är skriven av Harald Blåtands präst Avico ca år 990. Krönikan ger en unik bild av det dåtida Danmark, Skåne och Polen och den ger i väsentliga delar information om saker som inte tidigare var kända.

Boken är på 364 sidor, inbunden och rikt illustrerad i fyrfärg. Den ger rikligt med vetenskapligt belagda fakta och är skriven i lättbegripligt form; ett signum för författaren i många av hans också tidigare utgivna historiska faktaböcker.

Boken beställes genom att ni sänder en mail till: info@pilemedia.se.
I mailet anger ni den adress boken ska sändas till. Ni får då ett Swish-nummer eller bankgiro-nummer. När betalningen inkommit sänds genast boken via PostNord till angiven adress.

2023-08-13

När svenska riksdagen vill sopa bort vår historia är det inte bara en aktion riktad mot Stockholm. Det gäller hela vårt land oavsett om vi här i Skåne också haft en lång tid som danskt land. Värdesätter man inte vår gemensamma nordiska kulturhistoria som en naturlig ingrediens i vårt moderna samhället är vi illa ute.

Vill ni göra en insats för vårt lands kulturhistoria och historia, även Skånes? Var med och protestera mot riksdagens historiefientliga aktion mot Medeltidsmuseet i Stockholm. Jag har skrivit under.

MITTSKIFTE.ORG

Rädda Medeltidsmuseet!

Medeltidsmuseet förvaltar en viktig del av vårt kulturarv och gör en stor insats i folkbildningen av gamla och nya generationer. Att flytta och i praktiken för obestämd tid stänga Medeltidsmuseet är en kulturell och historisk katastrof. Då museets hjärta är de arkeologiska utgrävningar he...

2023-08-14

Det är med stor sorg som jag nås av budskapet att professor emeritus Göran Burenhult avlidit. Jag skulle ha träffat honom efter många år den 7 augusti i år på *”Sommarakademien Vittsjö-Bjärnum”* där han skulle inleda med ett föredrag om hur etnoarkeologi och DNA kan ge liv åt mångtusenåriga megalitbyggare på Irland och gropkeramiker på Gotland. Efter honom skulle jag hålla ett föredrag om Harald Blåtand och Danmark. Det blev aldrig så. Kursledaren Anders Ödman meddelade mig på morgonen att Göran blivit sjuk. Samma dag avled han.

Första gången vi träffades var redan år 1970. I Malmö hade vi hittat välbevarade rester under jord efter en s.k. långdös från stenåldern. Jag fick under en vecka kastas in för att täcka underskottet på grävande arkeologer men kontakten var gjord. Några månader senare ordnade museichef Bengt Salomonsson att jag fick hela hörsalen i Flensburgska huset från 1500-talet vid Södergatan till mitt förfogande för att här i tusch renrita alla de stora fältritningar, vilka skulle vara med i boken om långdösen som Göran höll på att skriva.

Det blev många och långa möten oss två emellan i det gamla huset och här diskuterade vi friskt stenåldersgravar och hällristningar. Göran hade nämligen blivit vansinnigt intresserad av Skånes hällristningar som han jämförde med hällristningar i Italien. Med sin Landrover kånkade han med studenter runt i Skåne och dokumenterade ristningar på sitt speciella sätt. Hela stenhällen färgades svart och sedan ströks den vattenlösliga färgen av med stora svampar. Kvar var då de svarta fördjupningarna efter ristningarna.

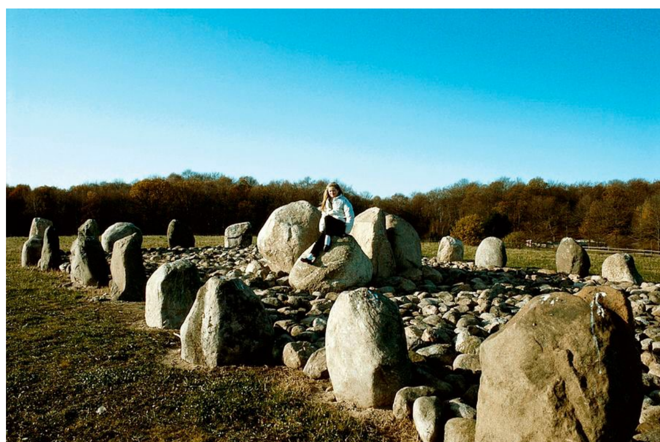
År 1980 blev jag uppkallad till Skånes djurpark av chefen Arne Axelsson. Jag höll ett föredrag för Rotary om långhus från stenåldern som vi grävt fram i Malmö. Efter föredraget ville Arne att jag skulle hjälpa till att utveckla en idé som Göran Burenhult gett honom. Göran ville rekonstruera långdösen från Malmö i djurparken. Kunde jag organisera byggandet av ett långhus från stenåldern? På detta sätt skapades *”Forntid i nutid”*, ett av Sveriges första storskaliga försök att rekonstruera vår forntid. Jag kontaktade snabbt Lars Larsson, senare professor vid Lunds universitet och han ställde upp med en grupp som rekonstruerade två jägarstenåldersboplatser.

Bilderna visar Göran Burenhult vid en av de kanoter som vi tillverkade i Skånes djurpark samt hans långdös under uppbyggande. Här är mer info om en skicklig arkeolog och kollega.

2023-08-23

Har varit uppe i vårt hus i det vilda Hallandsås och målat fönster. Otroligt avkopplande efter att under lång tid djupdykt i studier av riktigt gamla skrifter på en mängd olika språk. Utvilad av privilegiet att ha fått njuta av gränsåsens natur och rika djurliv är det nu åter dags att öppna upp den danska vikingahistorien framför datorn.

Nu ska historien om Harald Blåtand ovänner året 974 skrivas ner. Och dessa mordiska fiender var många. Här finns de danska jarlarna från Nordjylland Lef, Finulv och Torkil men också den norske Håkon Jarl. Den tyske greven Bernhard och markgreven Thietric gjorde också livet surt för Harald men även ärkebiskopen Atheldag

i Bremen kan numera inräknas som hans motståndare. Inget av detta har varit känt tidigare men ögonvittnet Avico, Haralds egen präst har skrivit ner vad som hände i sin krönika *”Gesta Wulinensis”*.

2023-08-26

Ibland blir det inte som man planerat. I dag skulle jag ha guidat min gamla förening genom Västskånes stenålder, vikingatid och medeltid. Men oväder och regn har gjort att vi fått ställa in. Vi skulle bl.a. in i en av Skånes två äldst bevarade bostäder, bara så där femtusen år gammal. Vädret har emellertid gjort att vi då hade varit tvingade att ha dykarutrustning på oss.

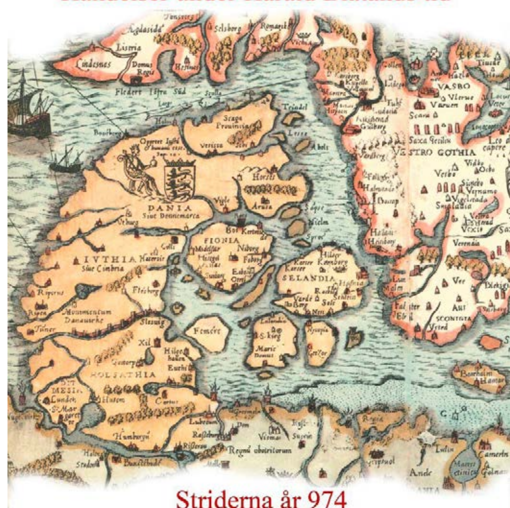

2023-08-26

År 974 utbröt ett krig mellan Harald Blåtand och den tyske kejsaren Otto II. Harald bad då att hans lydkung Håkon Jarl i Norge skulle hjälpa honom. Håkon kom, men situationen blev en helt annan än vad som Harald tänkt sig. Vänskap ersattes av bitter fiendskap och på hemvägen brände och härjade Håkon bl.a. Lund och utmed den skånska Öresundskusten.

Tidigare har man inte känt mycket till om kriget men med vår upptäcka krönika *”Gesta Wulinensis”*, skriven av Harald egen präst Avico, kan vi följa den dramatiska utvecklingen. Klicka här för att läsa artikeln.

Händelser under Harald Blåtands tid

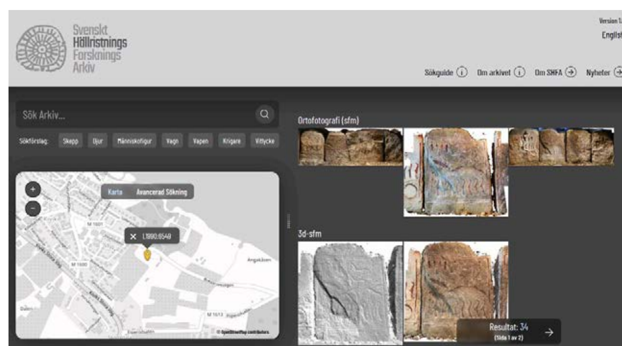

Striderna år 974

2023-08-27

Svenskt Hällristnings Forsknings Arkiv finns nu digitalt. Ett fantastiskt, pedagogiskt upplagt sökbart bildarkiv över alla våra svenska bronsåldersristningar. Klicka på länken nedan, förminska sökkartan och flytta den till Skåne och Österlen och ni kan se alla våra fina skånska ristningar, inte minst Kiviksgravens. Verkligen imponerande att man lagt ut detta enorma material tillgängligt för alla. Stor eloge!

Klicka här för att komma till sidan.

2023-08-28

Vi närmar oss 15000 som protesterat mot detta politiska nidingsdåd över vår svenska men också nordiska historia.

2023-08-28

Yngste sonen Mats var hemma i kväll. Ville ha med sig björnbär så det blev till att plocka. Hustrun störtdök samtidigt i tomatodlingen och bärgade en fin skörd som han också fick med hem. Allt medan Eskil åsåg arbetet i lagom vilande ställning. Vi saknade dock en person som just nu och några veckor framåt befinner sig på andra sidan jordklotet.

2023-09-01

Nu på söndag den 3 sep 2023 håller jag föredrag i Burlövs kyrka. Alla intäkter går till återställandet av den gamla skorstenen i Burlövs prästgård som rasat. Prästgården har öppet från 16.00. Ca 16.30 berättar Cecilia Gagge om den fina hembygdsföreningen och skorstensprojektet. 17.00 börjar mitt föredrag i kyrkan.

Möjlighet till drop-in i mån av plats och du betalar då med Swish på plats eller ha jämna pengar så tar man emot kontanter: Pris: 150:-.

2023-09-02

Med tanke på att Nobelstiftelsen inbjudit representanter för mördarna i Ryssland och Iran.

2023-09-03

Irina Petersson skrev:

Mycket trevligt föredrag av Sven Rosborn om seder, helgon mm i Burlöv

2023-09-03

Höll i dag ett föredrag för ett femtiotal personer i och om Burlövs gamla 1100-tals kyrka och om kristna seder, helgon m.m. Min vana trogen

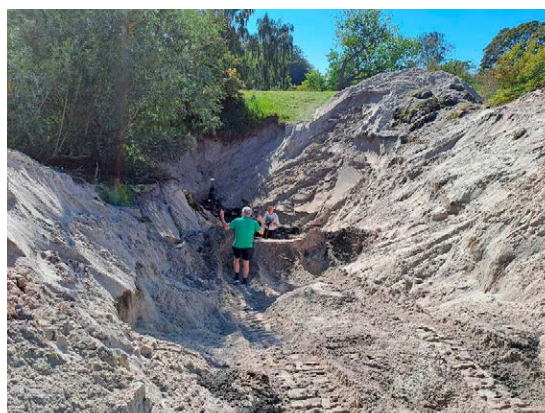

tog jag en del foton på historiska detaljer i kyrkan. Har lagt ut några av dessa med förklarande texter om du vill bläddra.

2023-09-05

I dag har jag varit med om något helt fantastiskt. Som arkeolog under hela mitt långa vuxna liv har jag givetvis haft kunskap om flygsandens härjningar på och invid Falsterbohalvön. På 1600-talet började sanden bygga upp stora berg. Kämpinge kyrka fick överges då den i princip täcktes av sand som tryckte in fönsterrutorna. Falsterbo kyrka lyckades man desperat hålla fri från sand men sandbergen reste sig runt om kyrkan.

Nu håller man på med att avsluta en arkeologisk forskningsgrävning strax väster om kyrkan för att se vad som döljer sig sex meter under sandlagret. Nere på detta djup finns kulturlagret från 1600-tal och bakåt i medeltiden. På bilden ser ni detta som en svart fläck längst ner under de enorma sandmassorna.

Vilken naturkatastrof! Detta gjorde att bebyggelsen i Falsterbo fick flytta längre bort! Först i dag har jag riktigt förstått vad flygsanden en gång ställde till med. Tack Per Sarnäs för att du som arkeolog under en kort tid kunnat synliggöra detta historiska skede. Nu, efter att ha hämtat spännande medeltida information från kulturlagret, kommer hålet åter att fyllas igen med sand.

2023-09-06

Här är en liten film om flygsanden på Falsterbohalvön och lite filmklipp om utgrävningen i vid Falsterbo kyrka under flygsandsbergen. Klicka här för att se den.

2023-09-07

Jag var god vän med konstnären Åke Waldemar Larsson. Under 1950- och 1960-talen valde han sina motiv från Malmö city. Ofta blev det motiv av platser där inga foton finns bevarade, nämligen inne på bakgårdarna. Här träffade han riktigt genuina Malmöbor och hans berättelser om dessa var fantastiskt intressanta att lyssna på. Han ville att vi skulle skriva en bok tillsammans och så blev också. Den kom ut år 1988 och jag har lagt ut den för gratis nerladdning. Klicka här för att se den.

När vi planerade boken satt vi hemma hos honom, omgiven av hundratals målningar och skisser. Jag hade bandspelaren på och här så kan ni höra honom berätta om Humlegatan och Grönegatan i Malmö. Klicka här! Inget ljud - då klickar ni på ljudknappen längst ner till höger.

2023-09-09

Min gode vän, konstnären Åke Waldemar Larsson, död 1995, fann sina motiv i ett Malmö

city som inte längre finns kvar. Som museichef var det en fröjd att sitta hemma hos honom och höra berättelser om dessa historiska miljöer som tyvärr föll offer för grävskopor och för många dåtida politikers förakt för vårt kulturarv.

Detta är den andra delen av några intervjuer med Åke Larsson från mitt arkiv. Det handlar om *"Vallgården"* som låg mellan Adelgatan och Norra Vallgatan. Klicka här för att lyssna. Inget ljud? Klicka på ljudknappen längst ner till höger.

2023-09-10

För 48 år och några månader sedan gifte vi oss. När jag nu sitter och ordnar upp i arkiven i arbetet med att sammanställa mitt livs krönika hittade jag detta bröllopstal som mina kamrater sedan barnsben från Ellstorp i Malmö levererade vid bröllopsmiddagen. Man blir varm i hjärtat av att ha sådana kamrater. På nästa sida kan ni läsa hela talet.

Ja, så var det vår tur att hålla ett litet tal till brudparet. Nu har vi ju hört en hel del positiva saker om er båda, så därför tänkte vi liksom för att återställa balansen vara lite mera elaka.

Sven. Redan som liten gosse startade du en lysande karriär som författare och poet. Detta har ju tydligt visat sig i tidigare bröllopstal, men eftersom du nu av lätt insedda orsaker inte kunnat medverka, så blir detta tal inte på vers, ej heller på ters, men kanske desto mera på tvärs.

Sven. Tack vare dig har vi på våra skogspromenader med karta och kompass fått mängder av frisk luft, eftersom dessa oftast blev mycket längre än beräknat. Detta har styrkt vår uppfattning om att solens plats i universum är säkrare att lita på än din orienteringsförmåga. Trots denna din förmåga hamnade vi på rätt ställe i Italien, med åtföljande äventyr och två giftermål som följd. Som den soldyrkare du är, fanns du givetvis ofta på playan iförd traditionell stranddress bestående av mössa, solglasögon, skjorta, jacka, badbyxor, strumper, skor och benen invirade i ett stort badlakan. Som du kanske minns undrade alltid kyparen på hotellet vad du egentligen gjorde på stranden.

Sven. Under Don-Juan-perioden samlades vi alltid hemma hos någon för uppvärmning innan kvällens utsvävningar på Kockska krogen och Swing Inn, Du var alltid den som var snabbast i vändningen, och vi andra hade stora svårigheter att rädda våra glas. Efterhand som nivån sjönk i ditt, så ökade misshandlingen av de klassiska visorna. Vi hade här inför detta publikum tänkt ha urpremiär för ett av dina fantastiska framträdande - - - - - men på grund av dess art har det blivit bortcensurerat fram till år 2000.

Christina. Då du nu övertar Sven, får du en fullgod och testad vara. Redan i unga år testade vi ju hållfastheten på honom och som resultat har han idag ett krökt lillfinger. Under krut- och raketperioden på Ellstorp utsattes han för starka ljus och ljudefekter. Under semestern i Norrtälje för ett par år sedan gick det nästan galet, men efter en fantastisk biltur till sjukhuset räddades hans öga. Som du ser så håller han till det mesta och det tror vi du får nytta av.

Sven. Som avslutning på detta hoppiga, irrationella men dock traditionella tal vill vi gratulera dig till den akt du idag har gått igenom. Den bevisar att du trots ditt yrke, inte enbart är intresserad av gamla saker, utan att du kan även uppskatta skönhet och värde i unga ting, såsom t ex din fru.

2023-09-13

När Björn Jakobsen och jag tillsammans med ett litet antal eldsjälar skapade Fotevikens museum 1995 hade vi en unik plan för att levandegöra vårt kulturarv. Vi skulle bygga upp en senvikingatida liten stad och fylla den med entusiastiska och kunniga medarbetare som vi utbildade.

Denna film inspelades fem år senare av elever på Sundsgymnasiet i Vellinge. Fortfarande var det då inte många hus i den vikingatida staden men de skulle komma att bli många fler under kommande år. Det var en härlig och kreativ tid, även på forskningssidan med arkeologi både på land och under vatten. Men tiderna förändras. Nu är det i stället den spännande vikingaanläggningen *"VikingaTider"* vid Löddeköpinge som gäller om man vill ta del av denna forskning och dess levandegörande.

Se filmen genom att klicka här.

2023-09-14

Hurva Gästgiveri är ett av Skånes bästa i sitt slag med en historisk genuin miljö och känsla.

Eslöf den 18 aug. 1892.

På

Hurfva Gästgifvaregård

säljes tiodubbelt renadt bränvin, 46 proc., för 80 öre pr liter, då hundra liter tagas.

Rom, cognac, punsch och **viner** till billigaste priser.

Vid partiköp af de sistnämda sorterna lemnas rabatt.

Så är i dag 2023 åter plats på Hurva anrika gästgivaregård bokad för familjen Rosborns traditionella gåsagille!

2023-09-14

Smörhöga gård sydväst om Växjö är min gamla släktgård. Här bodde mina anfädrar på 1600-talet. Antonius Torneur kom till Sverige som expert som kolare från norra Frankrike. Prima träkol var en förutsättning för järnbruket vid närbelägna Husaby. Han köpte gården vid mitten av 1600-talet.

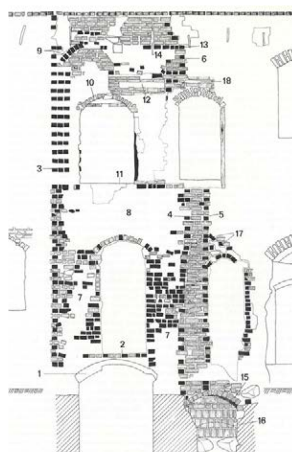
I dag finns här en fantastisk gårdsbutik med utomordentlig restaurang men också ett gårdsmuseum som berättar historien tillbaka till 1600-talet. Gården drivs fortfarande av en av Tourneurs ättlingar, således av en avlägsen släkting till mig, Sven Johansson och hans fru Ann Kristin Johansson. Här kan ni se en film om gården som jag gjorde för flera år sedan.

Bilden nedan är en detalj från gårdsmuseet.

2023-09-20

Jag ledde som byggnadsarkeolog restaureringen av Kompanihuset på 1970-talet. På 1680-talet hade huset av svenska Kronan omvandlats till magasin och då hade man rivit trapptornet. Genom utgrävning och uppmätning av den avhuggna fasaden kunde jag emellertid tämligen säkert rekonstruera tornets forna utseende, även interiört. På ritningen har jag med svart markerat alla stenar som avhuggits när tornet revs. Toalettrännan från övervåningen ses tydligt och den passerar invid öppningen till bottenvåningens utskjutande toalett.

Inne i tornet skulle alla valv och trappor återskapas som de en gång sett ut. Murarna hade emellertid svårt att förstå denna 1500-tals konstruktion. Jag använde då några kvällar hemma och gjorde gipsmodellen av tornet som ses på bilden vilken sedan användes vid uppmurningsarbetet

2023-09-22

Med fyndet hösten 2014 av en guldplatta som legat i Harald Blåtands grav startade ett spännande efterforskningsarbete. Plattan tillsammans med en mängd äldre skrivna dokument påträffades i Oxie i Malmö. Den danska och skånska vikingahistorien har genom detta fynd nu delvis fått skrivas om. Boken, som beskriver fynden och vikingakungen Harald och hans släkt genom ett helt nytt källmaterial, kom ut 2021 men det fortsatta forskningsarbetet pågår.

Den svenska upplagan av denna bok är slutsåld men den engelska finns fortfarande kvar. Läs mer här: https://pilemedia.se/

2023-09-22

Komplett vansinne. Sparka politikerna ut i Stockholms ström. Där hör de hemma. Sprid gärna bilden över kulturtorkan i riksdagens alla partier.

Stoppa rivningen, rädda Medeltidsmuseet!

Protestera mot detta kulturmord.

Bakgrund

Den 5 november stängs Medeltidsmuseet - om vi inte kan ändra på det. Riksdagsförvaltningen har sagt upp kontraktet.

Beslutet

Riksdagsförvaltningen beslöt sig för att riva museet och använda dess utrymmen för Riksdagens egna behov av lokaler. Beslutet fattades av riksdagsstyrelsen redan 2014. Kulturdepartementet, Riksantikvarieämbetet, Stockholms stad och medborgarna tillfrågades aldrig.

Ovärderligt museum

Museet ligger på platsen för Stockholms tidigaste bebyggelse. Här ser man murrester och kvarlevor från Helgeandskyrkogården från 1300-talet, stadsmuren från 1530 och Gustav Vasas krigsskepp.
Museet lockar årligen hundratusentals besökare.

Genom rivningen omöjliggörs en unik genuin upplevelse av medeltiden.

På denna vackra plats på Helgeandsholmen under Norrbro ligger ingången till Medeltidsmuseet. Gratis inträde tisdag - söndag 10.00-17.00. Visning 13.00 varje dag. Bakom ses Riksdagshuset.

Hur kan jag påverka?

Utfrågning av experter och politiker:
Onsdag 27 september, kl. 12.30-14.00 på Strömparterren nedanför Norrbro, hiss finns. Eftersnack i Medelhavsmuseets hörsal vid Gustav Adolfs Torg. Varmt välkommen!

Protestlista:
På ett par veckor har 17.000 personer skrivit på listan mot rivningen. Gör det du också! https://www.mittskifte.org/petitions/radda-medeltidsmuseet

Skriv och ring till Politikerna i riksdagsstyrelsen:
https://www.riksdagen.se/sv//ledamoter-och-partier/ledamoterna/?rdorg=rs

Stöd vår kamp för att rädda Medeltidsmuseet:
Vi tar tacksamt emot alla bidrag. Bankgiro: 5227-8256 eller Swish: 123 157 3831. Skriv "Medeltidsmuseet".

Arbetsgruppen Rädda Medeltidsmuseet med Blasieholmens vänner: Gösta Alfvén, Richard Murray, Birgitta Palmertz & Björn Tarras-Wahlberg.
Kontakt: raddamedeltidsmuseet@gmail.com

2023-09-27

En liten film från plock av äpplen i vår trädgård i Malmö. Allt vaktat av västgötaspetsen Eskil. Klicka här för att se filmen.

2023-09-27

Per Olof Johanssons inlägg: Så er der igen bud efter din kommentar Sven Rosborn

Sven Rosborns svar: Det finns ju fyra runstenar där Thyra (Thorvi) är omtalad. En i Jelling som berättar att Gorm reste kumler över sin hustru Thorvi, en annan i Jelling där Harald Blåtand nämner sin far Gorm och mor Thorvi. Dessutom finns en sten som berättar att en man vid namn Ravnunge-Tue tillsammans med två andra stått bakom byggandet av Thorvis gravhög (*"Ravnunge-Tue og Fundin och Gnyple, de tre gjorde Thorvis hög"*). Denne Ravnunge-Tue omtalas också på en fjärde runsten som den som gjort stenen över sin drottning Thorvi (*"Ravnunge-Tue högg disse runer efter Thorvi, hans drottning"*).

Dessa stenar har givetvis varit kända sedan länge. Vad man ibland tvistat om är om det varit samma Thorvi som omtalas på alla stenarna. Genom 3D-skanning av stenarnas texter menar man nu att man kan se att det är en och samma stenhuggare som gjort alla fyra stentexterna. Bl.a. genom tekniken med olika vinklar på huggjärnet etc. Detta är en mycket spännande och viktig notering.

DR.DK
Vikingedronningen Thyra rykker op på siden af Gorm den Gamle: Forskning afslører nyt magtforhold i Jelling

Utifrån dessa fakta bygger man emellertid en vidare tolkning som för mig blir märklig. Thorvi skulle alltså vara nämnd på fyra runstenar medan Gorm och Harald bara finns på två. *"This means that Queen Thyra was far more important than we previously assumed."* Efter detta konstaterande dras slutsatsen *"She probably came from a nobler, older family than Gorm the Old"*. Att sedan alla dessa fyra runstenar finns i södra Jylland *"implying that her power was based in this area, while Gorm the Old may have come from elsewhere."*

Säkerställandet av Ravnunge-Tue som stenmästaren till de fyra stenarna är ett viktigt, nytt faktamaterial men det borde kanske ha stannat med det.

2023-09-29

Ole Ryhl Olsson under lång tid följt Tomas Sielskis och mitt arbete med Harald Blåtand och handskriftstexten *"Gesta Wulinensis"* från 990-talet där ögonvittnet, Haralds präst Avico, har skrivit ner uppgifter om bl.a. det danska kungahuset. Ole har gjort ett flertal filmer vid olika historiska fornlämningar som berättar om denna historia. Han har också lagt ner ett stort arbete på danska Wikipedia med en utförlig artikel om Harald Blåtands storebror Knut.

Om Knut kände man tidigare inte mycket men detta har helt förändrats genom handskriftens många samtida uppgifter. Genom ett gediget arbete har Ole i artikeln också på ett värdefullt sätt sammanfattat tidigare skribenters hypoteser och funderingar om denne kunglige person.

Ni kan läsa artikeln genom att klicka här!

2023-09-29

Har bara två föredrag kvar att hålla detta år. Tiden räcker inte till med fler. På tisdag 3 okt för en biblioteksförening i Malmö. Det sista blir

på Arkivens dag den 11 nov i Varagårdsskolan i skånska Bjuv 14.00. Min gamle kollega från min tid i styrelsen i Skånes arkivförbund Hans Wilson ville att jag skulle ställa upp och vad gör man inte för gamla vänner. Föredragets titel framgår av bilden.

Bilden visar kvarlevorna av en trolig munk i Herrevads klosterkyrka som jag stiftat bekantskap med.

2023-09-30

Fick info om detta danska förslag att bannlysa mig som oseriös forskare på Wikipedia (Det ska konstateras att insändaren inte ens vet att jag inte

Du kan være med til at gøre Wikipedia bedre – læs her hvordan! [Luk]

Wikipedia:Landsbybrønden/Forslag om at forbyde værker af Sven Rosborn som kilder på dansk Wikipedia

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi
< Wikipedia:Landsbybrønden

Forslag om at forbyde værker af Sven Rosborn som kilder på dansk Wikipedia [abonner]

[rediger kildetekst]

Sven Rosborn er en kontroversiel svensk historiker. Hans forskning bliver generelt ikke anerkendt blandt andre historikere, og hans bøger og tidsskriftartikler er ikke fagfællebedømte. Dette er udførligt behandlet i denne artikel på videnskab.dk fra 25. august 2022. Da indholdet i Rosborns værker ikke anerkendes eller bekræftes fra andre sider, foreslår jeg at de ikke må bruges som kilder på dansk Wikipedia, og at oplysninger som nu er baseret på Rosborns værker bliver slettet. Dette vil blandt andet påvirke artiklerne Toke Gormsen, Jomsborg, Tove af Danmark, Harald Gråfeld, Ostrid af Skåne, Knud Danaást, Gorm den Gamle, Gnupa, Slaget ved Hjörungavágr, Harald Blåtand, Strut-Harald, Leofdan, Ribe Stift, Kongerækken, Svend Tveskæg, Thyra Dannebod, Jellingmonumenterne, Danmarks dronninger, Knud den Store, Harald 2., Danske sagnkonger, Kristendommens indførelse i Danmark, Jelling Kirke, Svjatoslav 1. af Kijev.

Se også Wikipedia:Sletningsforslag/Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum om sletningen i 2020 af en artikel om en historisk kilde, som Rosborn hævder giver ny historisk, men som andre mener er en forfalskning.

Ping @Oleryhlolsson: som har været flittig bidragsyder med oplysninger fra Rosborns værker. --Kartebolle (Dipsacus fullonum) (diskussion) 29. sep. 2023, 22:52 (CEST) [svar]

är en historiker utan en troligtvis väl erkänd arkeolog). Det som är intressant är att jag lagt fram ett nytt material enligt alla de normer som jag under min forskarutbildning på Lunds universitet av mina skickliga mentorer fått lära ska gälla för seriös forskning. Beläggen för detta nya materials äkthet har jag funnit utifrån min arkeologiska profession, inte genom i första hand historisk forskning. En del av dessa belägga har jag redovisat här: https://www.academia.edu/51878149 Genast jag fick detta nya källmaterial i min hand tillkallade jag en informationsgrupp av mycket sakkunniga inom vikingatiden. Danska Nationalmuseet och danska Rigsarkivet ville däremot inte vara med.

Ämnet var ju kontroversiellt eftersom detta gäller viktiga kompletteringar av den sedan länge etablerade danska historiebilden. En dansk professor i Stockholm skrev en usel recension av min bok och i mitt genmäle har jag med rätta sågat honom utmed fotknölarna - med faktauppgifter som står mot hans direkta lögner och egna påstående och felaktigheter. Några av hans akademiska vänner, bl.a. i Lund och i Norge har ställt upp bakom kulisserna för att baktala mig utan att kunnat påvisa att några av de fakta jag sakligt redovisat har varit fel.

Ni som kastar denna smuts på mig i er sjuka dansk-nationalistiska inställning - upp till bevis! Ge bevis på att de fakta som jag offentligt (som det anstår en seriös forskare) redovisat och som ni påstår är svindel. Upp till fakta när ni vågar på-

stå att en av Polens mest erkända historiker och chef för Polens Nationalmuseum Stanislaw Lorentz är en förfalskare eftersom han varit med när man på 1960-talet översatte den nu aktuella latinsk skriften till polska. Sluta gömma er bakom er höga akademiska fasad. Handsken är kastad. Möt mig gärna i en offentlig debatt!

2023-09-30

Satt och bläddrade bland gamla vänner på Internet och upptäckte då att Mårten Hultenberg avlidit tidigare i år. Han blev 90 år. Hade honom som teckningslärare och lärare i konstruktionsritning på Malmö Latinskola på 60-talet och han blev för mig en inspirationskälla för konst i alla dess former. Vi kom åter att sammanstråla på 90-talet och vår vänskap räckte livet ut.

När jag var stiftelseordförande för Borgeby slott tillsammans med den skicklige arkeologen och museichefen över Kulturhistoriska museet i Lund Anders W. Mårtensson planerade vi att skapa ett skånskt Louisiana på Borgeby slott. Vi hade t.o.m. arkitektritningar över en nyuppförd byggnad på plats. När vi gjorde en arkeologisk provgrävning på platsen för huset avslöjades en guld- och silververkstad från Harald Blåtands tid. Borgen var ju från sent 900-tal.

Mårten var mycket aktiv när det gällde vår medeltida kyrkokonst. Med en motorsåg och huggjärn återfann man honom ibland inne på Historiska museet i Lund där han återskapade medeltida madonneskulpturer. Originalen kunde ju inte återbördas till kyrkorna de kom ifrån men genom att göra kopior på gammalt sätt löste han problemet. Jag passade 2011 på att göra en film med honom när han höll på med detta.

Klicka här för att se min film!

Mårten var en av mina tidiga guider in i den medeltida värld som i vuxen ålder skulle bli min passion. Han var en inspirationskälla av ofantliga mått. I tacksamt minne bevarad.

2023-10-01

Bilden visar ett resultat av en smutsig dansk reklamkampanj mot svenska IKEA:

2023-10-03

Ett exakt 50 år gammalt foto som jag tagit på två arkeologer och på en kvinna förlovad med en fotograferande arkeolog. Göran Winge till vänster träffade jag första gången på en utgrävning i Fosie sommaren 1970. Han kom att leda många utgrävningar i Malmö. Dag Widholm till höger grävde jag första gången med 1972 i Niels Kuntzes källare från 1500-talet vid Östergatan. Han blev senare länsantikvarie i Kalmar. Christina hade jag träffat två år tidigare. Trots att hon hade ett helt annat yrke än arkeologi var hon min assistent när vi somrarna 1972-1973 arbetade med undersökningen och restaureringen av ett av Norges äldsta medeltida stenhus i Gran, Hadeland. Vi gifte oss 1975. Märkligt att hon, fortfarande efter 52 år, kunnat stå ut med en omgivning av så mycket arkeologi, historia och konstiga kulturnördar.

2023-10-03

Höll i kväll ett föredrag om vikingatiden på Lindängens bibliotek i södra Malmö. Det handlade lite om mig själv som arkeolog, givetvis också om Harald Blåtand och Skåne och med avslut-

ning om våra tidiga arkeologiska utgrävningar i området runt biblioteket. För mig som riktig bokmal var det roligt att återkomma till biblioteket. Senast jag höll föredrag här var året 2017.

Jag har här valt ut några av mina trettiotal föredragsbilder. Klicka på bilderna för att läsa mina kommentarer.

2023-10-04

Jan Eskildsen ställde en fråga till mig:

Kan ikke huske link til den gamle fortegnelse over cistercienserklostre, som du efterlyste noget om ved Locus Celebris i foråret 2010 – men står der noget i den om deres klostre i Polen? I bekræftende fald, i hvilke byer var de? Lekno er vel nævnt? Det er gået op for mig, at der blev opført en lille rundkirke omkring år 1000, hvor der senere blev kloster.

Mitt svar:

Som svar på din fråga om ett kloster i Lekno, Polen:

När jag arbetade med vårt på 1980-talet nyupptäckta cistercienserkloster i Gran, Norge hittade jag en äldre norsk uppgift om att det skulle ha funnits en komplett, medeltida förteckning över Europas alla cistercienserkloster. Jag bad runt år 2008 min kollega, historikern Karl Fredik Wasén på Fotevikens Museum att söka efter denna. Han fann den återgiven mitt inne i en tjock bok *”Bibliotheca Scriptorum Sacri Ordinis Cisterciensis”*, tryckt i Köln 1649. Här stod om både cistercienserklostret i Gran och ett tidigare okänt kloster Clara Sylvia i Skåne, Nordens äldsta cistercienserkloster.

Vi hittade ett exemplar på *”Den sorte Diamant*” i Köpenhamn. Tyvärr finns inte denna bok återgiven digitalt. Jag har skrivit en artikel på Wikipedia om detta! Vid fortsatta eftersökningar i utländska bibliotek fann vi också att flamländaren Gaspar Jongelinus redan år 1640 utkommit med en sammanställning av cistercienserordens olika kloster i boken *”Notitia abbatiarum ordinis cistertiensis ...”*. Jongelinus var verksam i Disibodenberg och Eusserthal i Tyskland. Till skillnad från ”*Cronologia Dunensis”* är emellertid inte de redovisade uppgifterna från en och samma källa utan ihopsamlade från troligtvis mängder med inte namngivna källor från 1100-talet fram till 1600-talet. Något kloster i Lekno omtalad i boken 1649 finns inte heller.

Jongelinus omfattande latinska bok på mer än 800 sidor finns tillgänglig på Internet. Jag har nu i boken sökt efter något kloster i Lekno i Polen men har tyvärr inte funnit något.

2023-10-05

År 1984 skaffade jag min första dator och började programmera. I slutet av 1990-talet gjorde vi på Fotevikens Museum ett omfattande multimedialexikon om Nordens årtalshistoria som vi gratis delade ut till många skolor. Tyvärr kan man inte köra detta med dagens teknik.

Jag har därför lagt över den danska historiedelen fram till 1200 på en bläddeRbar PDF. För att bläddra, använd vänster eller höger pilknapp. PDF-en har jag lagt på min egen Internetsida.

Klicka här om du blev nyfiken!

(Bilden visar omslaget till vår CD-skiva)

2023-10-06

Det har nu grävts för en elkabel utmed gaveln till Steinhuset på Gran, Hadeland ca åtta mil norr om Oslo. Man gick dock inte så djupt varför inga

medeltida lager påträffades. Annat var det när jag och Christina 1972/1973 arbetade med undersökningen av detta hus från ca 1200.

Det var på sommaren 1973 som vi gjorde en arkeologisk utgrävning på just denna plats vid Steinhusets gavel. I december 1972 ville norske rigsantikvaren Roar Hauglid att jag skulle komma till Steinhuset eftersom han ville att jag skulle gräva ut husets källargolv. Vi fann då en avloppsränna nerhuggen i fjället, se foto, vilken ledde till en valvtäckt öppning under golvet i Steinhusets norra gavel.

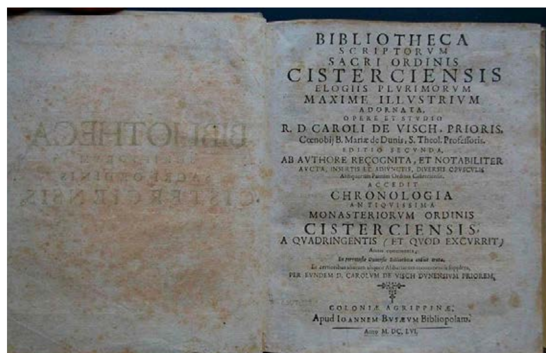
På sommaren 1973 fortsatte vi grävningen utanför gaveln. Här hade man, när huset byggdes i början av 1200-talet, huggit sig ner i fjället och låtit avloppsrännan fortsätta utanför huset. I botten på rännan ses på mitt foto en urholkad träränna. I denna påträffade jag ett mynt från Erik av Pommerns tid, tidigt 1400-tal. På en annan bild ses rigsantikvaren Roar Haugelid diskutera med mig under denna utgrävning.

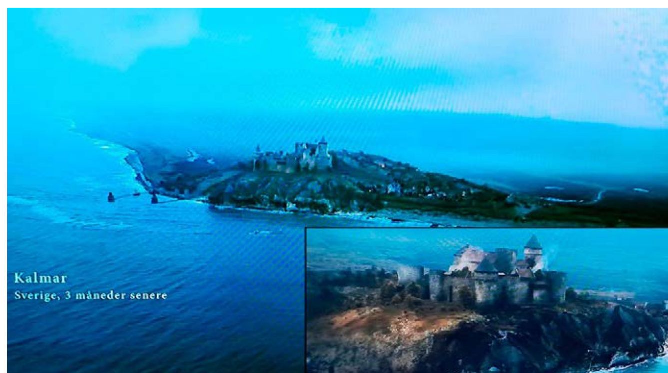
2023-10-06

Under vår tid på Fotevikens Museum lyckades min kollega historikern Karl Fredrik Wasén och jag spåra en dittills inte beaktad komplett lista över cistercienserkloster från ca 1189, *”Chronologia Dunensis”*. Jag har fotograferat den och tillgängliggjort den digitalt, klicka här!

Detta var en medeltida handskrift som förvarades i cistercienserklostret Ten Duinen (grundat 1139) i Flandern. Handskriften är känd genom att klostrets abbot *(”priori Dunensi Brugis”*) Carolo (Carolus) de Visch i sin omfattande bok *”Bibliotheca Scriptorum Sacri Ordinis Cisterciensis”*, tryckt i Köln 1649, lät infoga en avskrift av densamma. Handskriften har med stor sannolikhet funnits i hans klosterbibliotek.

I handskriften omtalas bl.a. uppförandet av Skånes och Nordens äldsta cistercienserkloster år 1138, Clara Sylvia invid nuvarande Åhus i Skåne. Om detta kloster kände man inget förrän vår upptäckt och min vidare utredning. Läs om den här!

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM
SACRI ORDINIS
CISTERCIENSIS
ELOGIIS PLVRIMORVM
MAXIME ILLVSTRIVM
ADORNATA.
OPERE ET STVDIO
R. D. CAROLI DE VISCH, PRIORIS,
Cœnobij B. Mariæ de Dunis, S. Theol. Professoris.
EDITIO SECVNDA,
AB AVTHORE RECOGNITA, ET NOTABILITER
AVCTA, INSERTIS ET ADIVNCTIS, DIVERSIS OPVSCVLIS
ACCEDIT
CHRONOLOGIA
ANTIQVISSIMA
MONASTERIORVM ORDINIS
CISTERCIENSIS,
A QVADRINGENTIS (ET QVOD EXCVRRIT)
PER EVNDEM D. CAROLVM DE VISCH DVNENSIVM PRIOREM,
COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud IOANNEM BVSÆVM Bibliopolam.
Anno M. DC. LVI.

2023-10-07

År 1996 blev jag ombedd av danska Nationalmuseet att skriva en artikel om Erik av Pommern till utställningskatalogen till den stora utställningen om drottning Margarete I. Mitt bidrag blev artikeln *”Erik av Pommern – unionsfyrste og sørøver”*.

I går kväll slog jag på TVn för att se långfilmen *”Drottning Margareta”* från 2021. Mötet med denna nordiska historien på TV-rutan var märklig. Alla ni som bor i Kalmar ska veta att mitt i er stad finns ett berg lika högt som Kullaberg i Skåne. Och uppe på toppen ligger ert slott, se bild! För så såg Kalmar ut år 1402 enligt bifogad text i TV-rutan.

Varför har man i denna påkostade samarbetsfilm mellan offentliga danska och svenska institutioner blandat fantasi med fakta i en enda stor sörja? Om man nu velat ha med en vy över Kalmar medeltida slott, varför då inte visa hur slottet en gång såg ut? Och varför placera det på en hög bergstopp? Det påminner om en scen ur TV-serien *”Vikings”* då några skulle besöka templet i Uppsala. De höll i filmen i flera minuter på med intensiv bergsbestigning för att nå upp till helgedomen, placerad högst upp på alpens topp. För så såg det tydligen ut i Gamla Uppsala på vikingatiden!

Enligt filmen höll drottning Margareta möte 1402 i Kalmar med riksråden för all tre nordiska länderna. Förvånad blir man när ur en vagn på borggården den åttaåriga engelska prinsessan Filippa från England gör entré. Hon har rest till Kalmar för att här bli förlovad med Erik av Pommern. Här håller hon också enligt filmen offentligt tal till hovet. Sanningen är att som liten engelsk prinsessa kunde inte hon lämna England. Fakta är att hela detta år 1402 och fram till 1406 befann hon sig bevisligen i England.

Något tal till det nordiska riksrådet och drottning Margareta som framställs i filmen var det alltså inte frågan om. I maj 1402 förlovades visserligen Filippa med Erik men inte i Kalmar utan

i Towern i London och utan Eriks närvaro. En engelsk delegation sänds därefter till Norden för att diskutera hemgift etc. Men detta skedde inte på ett berg på Kalmar slott som i filmen utan på Helsingborgs slott.

Filippa gifte sig den 26 november 1405 men inte med Erik. Bröllopet skedde genom ombud, s.k. *"par procuration"*. Mannen vid hennes sida i Westminster kyrka i London var Tyre Bengtsson Bielke. Först när hon kommit till Lund kunde hon skilja sig och i Lunds domkyrka den 26 okt 1406 vigas med Erik av Pommern.

Vår nordiska historia är mer än väl lämpad till att göra spännande filmer om man vill skildra vad som verkligen hände och hur miljöerna verkligen såg ut den gången.

2023-10-18

Christina och jag var i dag på Erikshjälpen och donerade mängder med böcker. Också två lådor med tidskriften *"Populär Historia"* från 1990-talet och framåt, ca femtio exemplar. Mottogs med stort intresse. Känns fint att försäljningen går till behjärtansvärda ändamål.

Upptäckte då att de hade ett exemplar till försäljning av historikern Gösta Johannessons *"Den skånska kyrkan och reformationen"*. Det är hans doktorsavhandling från 1948. Den ingår som första delen i den förnämliga, historiska serien *"Skånsk senmedeltid och renässans"*. Jodå - boken finns nu här hemma.

Som synes får den stående inte plats på bokhyllan men det gör inget. Den blir ju, med sina 454 fullmatade sidor om reformationen i Malmö på 1520- och 1530-talet min nattlektyr under några nätter framöver. Skönt att för en liten stund slippa ifrån vikingakungen Harald Blåtands grav och prästen Avicos unika handskrift om honom som vi hittat. Man måste ju också leva i nuet – från 900-talet fram till 1500-talet är ju ett steg i den riktningen!

2023-10-19

Min gamle vän, forskaren och f.d. norske rigsantikvaren Øivind Lunde har nu efter många år kommit ut med praktverket om den medeltida Erkebispegården i Trondheim. Flera gånger har han suttit i min gröna soffa och vi har då diskuterat detta otroligt spännande byggnadskomplex - och givetvis också fyndet av Harald Blåtands grav i Polen. Ditt enorma arbete har nu gått i mål. Det var en glädjande nyhet Øivind!

2023-10-23

Var i dag på upptäcktsfärd i Burlövs medeltida kyrktorn från början av 1200-talet. Murtrappan var i sanning smal och brant och i tornrummet högt uppe i skyn var det trångt mellan de medeltida bjälkarna.

2023-10-23

Så är min bok nu färdigskriven, layoutad och färdig för tryck. Det är inget kolossalformat (A5-format, 80 sidor och fyrfärg) men den ger en helt ny historiebild under sent 900-tal av mitt älskade landskap Skåne. Boken trycks troligtvis endast i en liten, mera privat upplaga för mina vänner och forskarkollegor. Dessutom sju pliktexemplar som förhoppningsvis hamnar på olika institutionsbibliotek där de finns att låna. Kanske kommer jag att lägga ut den för gratis nedladdning digitalt som jag gjort med mina tidigare böcker.

Genom upptäckten av den tidigare inte kända krönikan ”Gesta Wulinensis” från slutet av 900-talet har vår kunskap om Danmarks och Skånes historia ökat avsevärt.Så har vi nu t.ex. information om ett antal av de personer som vi tidigare endast känt som anonyma namn på skånska runstenar. Om detta och mycket annat handlar denna bok

Författaren Sven Rosborn har som arkeologisk forskare och museiman under ett långt liv arbetat med bl.a. vikingatiden.

Författaren tvättar den skånska runstenen vid Torsjö inför en filminspelning året 1986. Han var då medproducent och skrev manuset till Sveriges Televisions stora serie om Sydskandinavisk arkeologi.

Runstenstexten lyder i översättning:
"Broder reste sten denna efter Isbjörn, broder sin. Han var en skeppare ..."

Boken behandlar ett mycket spännande område och den ger helt ny information om delar av den äldre skånska historien. Tidigare har man bara känt namnen på de personer som omtalas på de skånska runstenarna men vem har dessa varit under sin livstid? Man har inte ens haft klart för sig stenarnas exakta ålder och när de omtalade har levt. Tack vare texten i handskriften *”Gesta Wulinensis”* från ca 990 vet vi nu den politiska situationen i Skåne på 970- och 980-talen. Flera av runstenarnas namngivna personer stiger också fram ur historiens tidigare totala mörker och vi vet nu vilka de var och vad de gjorde.

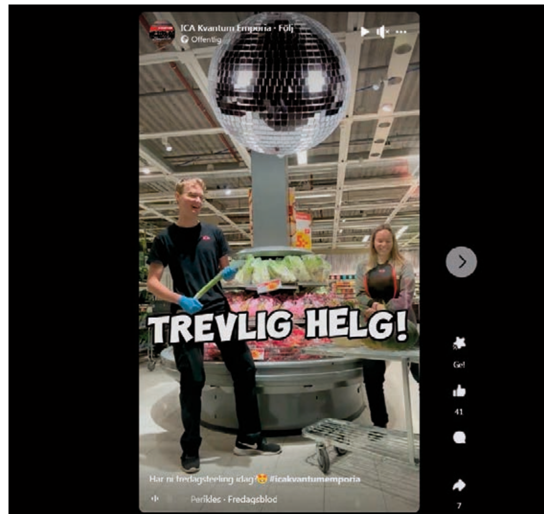
2023-10-24

Bläddrade i mitt digitala fotoarkiv och fick tag i detta foto som jag för länge sedan fått av mannen på bilden. Fotot är taget på min gamla skola Rörsjöskolan våren 1965. Läraren är Sixten Magnusson som senare grundade Malmö fina och imponerande skolmuseum, ett av Sveriges bästa, men som kulturfientliga Malmöpolitiker sedan lade ner. Som museichef på Malmö museer hade jag givetvis ofta kontakter med honom. Vi var också med i samma loge och hans egenskapade snapsvisor var förträffliga.

Jag började i 1:e klass på Rörsjöskolan 1956 och flyttade 1962 till Latinskolan.

2023-10-27

Mitt barnbarn Filip, ansvarig för ”Frukt och grönt” på Emporias ”ICA kvantum”, har uppenbart rätt så trevligt på sin arbetsplats.

2023-10-27

Sitter och arbetar med mitt nästa föredrag. Skåne har haft många medeltida kloster. Cistercienserna var en orden som etablerades i vårt landskap. Redan år 1137 grundades det första klostret av denna orden i Norden, och just i Skåne. Om denna orden och deras kloster i Skåne kommer jag att hålla ett öppet föredrag lördagen 11 november kl 14.00 i Varaskolans aula i Bjuv.

Jag nämnde ordet kloster i pluralis eftersom vi hittat några nya cistercienserkloster som inte tidigare varit kända.

Bilden tog jag på 1980-talet då Herrevadskloster vid Klippan grävdes ut. Kvinnan som sträcker fram handen har just gjort ett otroligt fynd. Klostrets sigillstamp från 1100-talet. Vi hade turen att vara på plats med hela inspelningsteamet från TV2 vid denna händelse.

2023-10-30

Mina första framträdande inför publik var på Rörsjöskolan 1959 i fjärde klass. Vår lärare hade beslutat att vi skulle lära oss att tala inför publik. Varje fredag hade vi något som hette ”Tre satser”. Var och en skulle gå fram inför klassen och berätta något, minst tre meningar. Detta utökades efter introduktion till sju satser. Jag tyckte det var kul och framförde satser hämtade från Esaias Tegners och Johan Ludvig Runebergs diktvärld. Skulle jag inte ha gjort. Snabbt fick jag i klassen öknamnet ”Professorn” vilket jag hatade. Övergick därför snabbt till några meningslösa berättelser om hur jag vaknat, borstat tänderna, ätit frukost etc.

Annat var det när jag i januari 1970 började på Lunds universitet med min arkeologiutbildning. Min 2-betygsuppsats skulle på hösten framföras för ett trettiotal studenter och min lärare, en professor. Visst var man nervös. Min uppsats handlade om Nydamskeppet från järnåldern och om marinarkeologisk teknik. Föreläsningarna skedde alltid i Lunds universitets historiska museum och från en himmelshög kateder med trappa kunde föreläsarna hålla koll på åhörarna. Tekniken var lite si och så. Bilderna som skulle visas hämtades från böcker som lades på en platta i projektorn och som sedan med ett handtag pressades upp så att skärpa erhölls på den vita skärmen. Fordrade en medhjälpare nere på golvet. Så gammal är jag att jag fått uppleva denna föreläsningsinnovation från säkert 1920-talet.

Efter att från 1971 ha kämpat mot kulturfientliga politiker och stora byggföretag som deltidsanställd på Malmö museum blev jag 1973 av min chef beordrad att hålla en föreläsning och rundvandring för Malmö Stadsbyggnadskontor. Här satt många av de som jag kämpat mot för att hindra rivningsraseriet så känslorna var verkligen laddade. Detta blev emellertid för mig starten på enormt många föreläsningar och föredrag genom alla år.

Nu är emellertid tiden nog kommen att hålla ett av mina sista föredrag. Tiden räcker inte till om man ska försöka hinna med allt som står på väntelistan innan ändhållplatsen. På Varaskolan i Bjuv lördagen 11 november kl. 14.00 kommer jag att berätta om ett halvsekel långt sökande efter cisterciensermunkar från 1100-talet. Sökandet har verkligen gett intressanta resultat.

2023-10-31

Såg att Lars Olof Lagerqvist avlidit för en vecka sedan. Vi hade ett möte med honom för ett antal år sedan i början av vårt forskningsarbete om Harald Blåtands grav i Polen. Danska Rigsarkivet hade, utan att vilja ha kontakt med oss och få kunskap om det digra källmaterial kring fyndomständigheterna, förklarat att guldplattan som legat i graven med text om Harald Blåtand var en modern förfalskning.

Vi hade låtit flera experter detaljstudera guldplattan. bl.a. Lloyds i England. De ville också att vi skulle göra en provtagning av guldet för att se om det fanns inblandat sydamerikanskt guld – i så fall

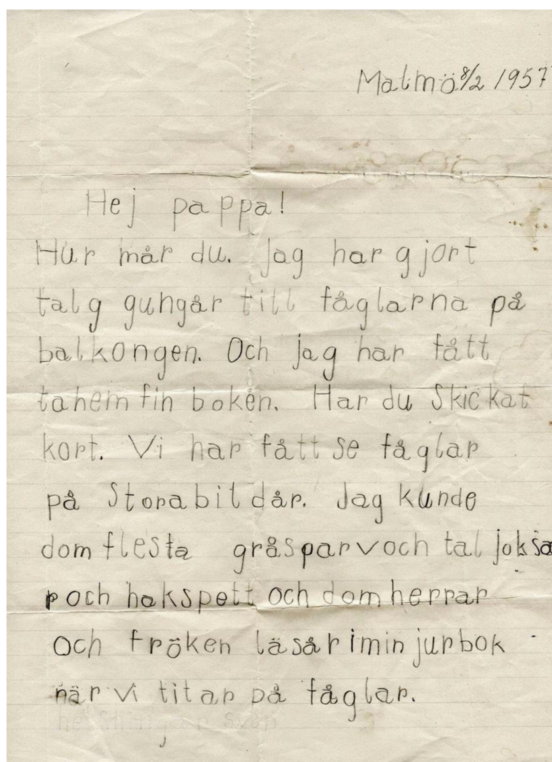
ett klart bevis på en förfalskning gjord efter det att Columbus upptäckte Amerika. Efter provanalys visade det sig att någon sådan inblandning inte finns i guldplattan.

Vi lät också Lars Olof Lagerqvist, tidigare museichef på Kungliga Myntkabinettet, personligen granska metallplattan. Hans kommentar var att han ansåg det häpnadsväckande att man förklarat det som en förfalskning eftersom inget tyder på det. Lars Olof räknades som en av världens främste experter vad gällde kunskap om mynt- och medaljförfalskningar.

Fotot taget av mig vid tidpunkten då han var med och studerade plattan:

2023-11-03

Mitt första författaralster som är sparat. Hittade det av en slump i kväll. Jag hade börjat i 1:e klass på Rörsjöskolan i Malmö hösten 1956. Ni får alltså förlåta stavningen men det här med konsten att skriva och läsa var ju för mig då bara drygt fem månader gammalt.

Malmö 8/2 1957

Hej pappa!
Hur mår du. Jag har gjort
talg gungar till fåglarna på
balkongen. Och jag har fått
tahem fin boken. Har du Skickat
kort. Vi har fått se fåglar
på Storabildår. Jag kunde
dom flesta gråsparv och tal joksa
poch hakspett och domherrar
och fröken läsarimin jurbok
när vi titar på fåglar.

2023-11-03

Vi går in i Allhelgonahelgen. Många besöker sina nära och käras gravar på kyrkogårdarna och passar kanske då också på att träda in i själva kyrkobyggnaden. De finns där överallt, dessa byggnader och platser med kanske rötter tusen år tillbaka. Förstår du vilken historisk skatt de är.

Efter att i decennier ha besökt mängder med medeltida kyrkor med mina tillbehör av kameror och stativ beslöt jag mig för ett antal år sedan

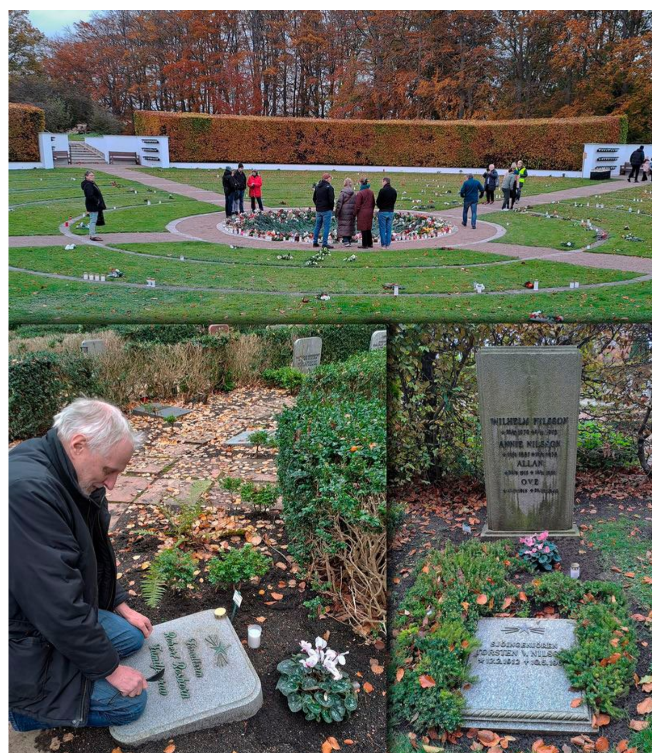

att skriva en bok om medeltida kyrkor i Sverige. En bok som förhoppningsvis kan öka kunskapen hos många om den otroligt spännande kulturskatt som finns överallt i vårt land.

Klicka här om du vill läsa den!

2023-11-04

Brukar besöka Östra Kyrkogården i Malmö på Allhelgonakvällen för att se alla tända ljus. I år blev besöket lite tidigare på dagen på tre gravplatser för att sätta ljus och blomma.

Nej, jag ligger inte på min farfars och farmors gravsten och ber. Efter att ha gått ner på knä för att planterat blomman försöker jag just då komma på hur jag ska komma upp på fötter igen. Mina gamla arkeologben är inte längre så starka som de varit.

2023-11-06

Den 6 november 2023 går snart i graven. Svenska flaggan har varit hissad vid vår bostadsrättsförening eftersom det är allmän flaggdag denna dag. Till minne av Gustav II Adolf. Jag själv skulle aldrig hylla den kungen med en flaggviftning! Kommer ihåg när en stor delegation från Malmö museum med politiker och tjänstemän åkte till Göteborg för att träffa en del av kulturens företrädare i den staden. Detta skedde av en händelse just den 6 november.

Göteborgs kulturchef hälsade välkomna på den fina krogen, berättade vad vi skulle få att äta och att vi som dessert skulle få en Gustav II Adolf bakelse – till minne av stadens store och betydelsefulle kung. Jag kunde bara inte hålla igen. Direkt efter talet reste jag mig och påtalade att jag såg fram mot måltiden och avslutade med: *”Och vad det gäller desserten kommer det att bli mig ett sant nöje att få bita av huvudet på den kungen!”*

Det blev en något märklig stämning en lång stund efter mitt inlägg.

Själv var jag nöjd. Jag hade försvarat min släktheder. Denne rälige kung bröt 1612 in i Skåne och gav sin armé order att mörda alla man såg i Göinge; män, kvinnor och barn. Tusentals människor fick sätta livet till. Min släktgård i Vedema vid Hörja brändes ner.

Jag njöt av att massakrera tyrannen med mina tänder!

2023-11-07

I mitt inlägg i går om Gustav II Adolf bakelsen som jag högg tänderna i framställde jag denna ”omhuldade” kung med en annan bild än den hjältekung som vissa har velat göra honom till. Christian IV startade visserligen kriget 1611

som en regelrätt kamp mellan två arméer men det blev snabbt ett terrorkrig.

Med fasa och avsky kunde kungen se hur kriget urartade till våld direkt riktat mot civilbefolkningen. Flera gånger skickade Christian ut förbud mot plundring; alla gångerna utan resultat. Vid fredssamtalen försökte därför Christian få till stånd ett svenskt-danskt avtal om att det i framtida krig mellan de båda länderna skulle vara förbjudet att bränna och plundra. Den svenske kungen Gustaf II Adolf avvisade förslaget med orden:

”Vad bränning angick, så var det krigsbruk och när man är fiender, kan det inte vara tal om pardon, envar måste göra sitt bästa”; tänkvärda ord av en blivande s.k. hjältekonung!

Vill ni läsa min artikel om detta krig som jag skrev redan 1993 kan ni klicka här:

https://www.academia.edu/108946001

2023-11-09

Så är Mårten gås snart här. Många firar det med gåsamiddag på Mårtensafton, dvs. den 10 november. Själva högtidsdagen var dock ursprungligen Mårtensmäss den 11 november. Stackars Mårten ville inte bli biskop och gömde sig den dagen för folket i en gåsflock. De kacklade dock så högt att han blev infångad. Enligt legenden påbjöd han därför efter att han blivit biskop att man över hela Frankrike som hämnd skulle slakta gässen den 11 november. Alltså kan man inte ha ätit upp dem redan dagen innan!!

Ur Olaus Magnus på 1500-talet kan man hämta visdom kopplat till gåsmiddagar. Om, när man ätit köttet, gåsens bröstben befinns vara ljust och klart blir det bister vinter; om det är tjockt och

mörkt har man att vänta ymnigt väder med snö och blid vinter.

Ta gärna en fet gåsabit med hem i en näsduk. Fettet på en gås användes nämligen på 1500-talet som läkemedel mot förkylning, kramp och obestämda plötsliga smärtor. Blandat med smör botade man också med fettet såriga läppar och lomhördhet. Vem vet – det hjälper kanske fortfarande år 2023.

I år liksom under många tidigare år blir den genuina skånska Hurva Gästgivaregård platsen för släktgåsens avnjutande!

2023-11-10

Mitt första offentliga föredrag skedde enligt min gamla lista från 1974, se bild, för exakt femtio år sedan. Jag och min fästmö, senare hustru, ledde restaureringen av Steinhuset på Gran i Norge från ca 1200. Man hade begärt hjälp av professor Erik Cinthio i Lund och han sände oss norrut.

Första veckan var jag föremål för den lokala norska pressen som bl.a. ställde frågan: ”Varför måste vi i Norge ha hit en svensk för att restaurera en av våra äldsta klenoder?”. Mitt svar var: *”Svensk? Jag är från Skåne”*. Detta kablades ut och genast var vi accepterade. Vi kom ju från samma landskap som Edvard Persson. I hans filmer under kriget hade han ju tryckt på att man måste kämpa för hembygden. Norrmännen uppfattade detta som en skånsk uppmaning för upp till kamp mot nazisterna. Den i Norge välkände Edvard kom ju från Skåne och det gjorde jag också. Hela Steinhuset blev fyllt av norrmän för att höra skåningen tala i skånsk motståndsanda!

3.7. 1973 DET BEVARADE 1200-TALS STENHUSET I GRAN; DESS RELATION TILL NORDENS MEDELTIDA STENBYGGARKONST. Föredrag för hembygdsföreningen i Gran, Norge.

10.9. 1973 MALMÖS ÄLDSTA BEBYGGELSEHISTORIA SAMT FÖREVISNING AV EN DEL AV STADENS BEVARADE MEDELTIDA BYGGNADER. Föredrag och rundvandring för tjänstemän från Stadsingenjörskontoret.

28.3. 1974 MALMÖS MEDELTIDA TOPOGRAFI. FÖRSVARSLINJEN ÖSTERPORT GENOM TIDERNA MED AVSEENDE PÅ NYVUNNA ARKEOLOGISKA RESULTAT. Föredrag för Malmö Föreläsningsförening.

16.4. 1974 DEN BYGGNADSARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGEN AV NIELS KUNTZES 1500-TALS HUS. Föredrag och visning för lärardelegation från lärarhögskolan.

28.8. 1974 MALMÖS BEVARADE 1500-TALS BEBYGGELSE. Föredrag och rundvandring för Rotarys kvinnoklubb i Limhamn.

30.8. 1974 MALMÖ MUSEUMS STADSHISTORISKA SAMLINGAR. STADENS MEDELTIDA HISTORIA OCH DESS BEVARADE MEDELTIDA BEBYGGELSE. Föredrag och rundvandring i staden för Österportskolans lärare.

4.9. 1974 DEN BYGGNADSARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGEN AV NIELS KUNTZES 1500-TALS HUS. Föredrag och visning för lärardelegation från lärarhögskolan.

Dom fick i stället höra om norsk stenbyggnadskonst för länge sedan.

Två månader senare höll jag mitt första offentliga Malmöföredrag. Jag var då djup involverad i kampen för att rädda vad som räddas kunde av Malmös gamla citybebyggelse. Det måste ha blivit något fel. Malmö Stadsingenjörskontor ville ha en som kunde berätta något ”kul” om Malmö. Ett femtiotal tjänstemän fick den dagen en hård ”duvning” i åsidosatta bevarandeaspekter när det gällde stadsbebyggelsen.

I morgon 2023-11-12 är det alltså nästan exakt femtio år sedan jag första gången stod inför en större publik. Nog dags att lägga av - tiden måste räcka till för att kunna ”beta av” andra saker på min ”måste”-lista.

2023-11-11

Var i dag och höll föredrag uppe i Bjuv om skånska kloster och cisterciensermunkar. Innan föredraget dök jag in till min gamle vän Hans Wilson som ansvarar för det fantastiska ”Antikvariat G.H. Melin”, inrymt i Norra Vrams gamla prästgård där också Billeholmstraktens hembygdsförening huserar.

I detta besöksvärda antikvariat kan man botanisera hur länge som helst bland mängder av sprängfyllda bokhyllor och välfylld bord i flera

rum. Och den gamla prästgården är bara den ett besök värd, kulturminnesskyddad som den ju är.

Är ni intresserade av böcker är denna plats bara ett måste. Men kolla först upp när de har öppet och notera adressen: Åstorpsvägen 10 i Billesholm. Slå in adressen på ”www.hitta. se” så har ni en karta att följa. Se mer här!

2023-11-15

Lunds ideella turistinformation Destination Lund är en fantastiskt fin satsning som hjälper turister i Lund. Det är en turistbyrå som drivs med nollbudget och allt arbete görs helt ideellt och oavlönat. Man har verkligen lyckats att sätta Lund på den kulturhistoriska skånska kartan. Inte minst genom sina greeters, dvs. lokalbor som genom guidningar visar sin stad för turister och besökare.

2023-11-19

Den svenska tidskriften ”Hvar 8 dag” började utkomma 1899 och 35 år framåt. Projekt Runeberg har gjort alla nummer tillgängliga och ni hittar dem här: http://runeberg.org/hvar8dag/

Det händer att jag, i brist på annat, kopplar upp mig på den länken, väljer på måfå en årgång och har sedan en riktig intressant historieupplevelse med ögonblicksbilder om händelser och människor i mitt land ett sekel tillbaka.

Här har jag som exempel från 8 november 1899 en sida om ett hårt, årligen återkommande kvinnoyrke i Skåne.

2023-11-20

Krönikan ”Gesta Wulinensis” som vi har upptäckt och som är skriven i slutet av 900-talet ger en intressant bild över Danmark och Skåne. Plötsligt stiger historien fram på ett sätt som inte tidigare. Vi har ju många vikingatida runstenar i t.ex. Skåne men vem är personerna vars namn står inhuggna på dessa. Det har vi inte haft någon aning om. Men från krönikans text stiger nu plötsligt ett antal av dessa fram ur historiens mörker.

Boken ”Danska runor - med fokus på Skåne” berättar om detta. Du kan läsa den här:

https://www.academia.edu/109481189

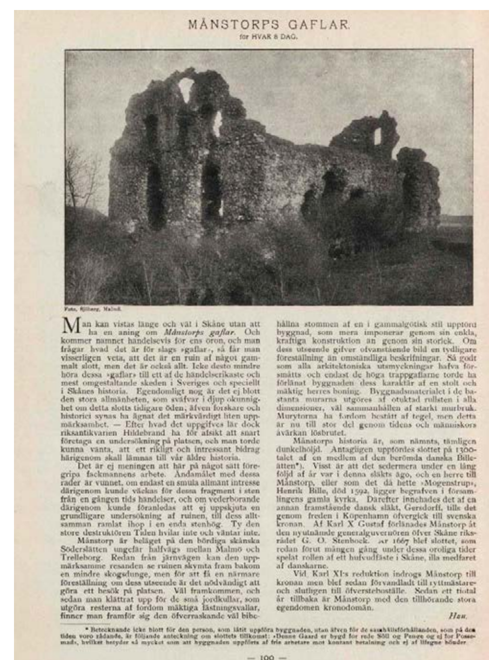

(OBS! Efter att klickat på länken ovan klickar du på den blå knappen ”Download”. På frågan ”Upgrade to Download your PDF Pak” klickar du på raden under ”No thanks …” så kan du ladda hem boken gratis som pdf.)

2023-11-23

Året är 1900. Den här avbildade sidan är hämtad ur tidskriften ”Hvar 14 dag” och visar ruinen efter Månstorps gavlar sydöst om Malmö. Ruinen efter detta praktslott från 1500-talet var då som synes i bedrövligt skick. Den räddades emellertid genom restaurering och är i dag väl värt ett besök i vårt under sommartid vackra Skåne (jämfört med nuvarande novemberdag med storm, regn och kyla). Är du intresserad av dess fascinerande historia kan du läsa min artikel här:

https://www.academia.edu/4803696

(OBS! Efter att klickat på länken ovan klickar du på den blå knappen ”Download”. På frågan ”Upgrade to Download your PDF Pak” klickar du på raden under ”No thanks …” så kan du ladda hem boken gratis som pdf.)

MÅNSTORPS GAFLAR.
för HVAR 8 DAG.

Foto. Kjilberg, Malmö.

Man kan vistas länge och väl i Skåne utan att ha en aning om *Månstorps gaflar*. Och kommer namnet händelsevis för ens öron, och man frågar hvad det är för slags »gaflar», så får man visserligen veta, att det är en ruin af något gammalt slott, men det är också allt. Icke desto mindre höra dessa »gaflar» till ett af de händelserikaste och mest omgestaltande skeden i Sveriges och speciellt i Skånes historia. Egendomligt nog är det ej blott den stora allmänheten, som sväfvar i djup okunnighet om detta slotts tidigare öden, äfven forskare och historici synas ha ägnat det märkvärdigt liten uppmärksamhet. — Efter hvad det uppgifves lär dock riksantikvarien Hildebrand ha för afsikt att snart företaga en undersökning på platsen, och man torde kunna vänta, att ett rikligt och intressant bidrag härigenom skall lämnas till vår äldre historia.

Det är ej meningen att här på något sätt föregripa fackmannens arbete. Ändamålet med dessa rader är vunnet, om endast en smula allmänt intresse därigenom kunde väckas för dessa fragment i sten från en gången tids händelser, och om vederborande därigenom kunde föranledas att ej uppskjuta en grundligare undersökning af ruinen, till dess alltsamman ramlat ihop i en enda stenhög. Ty den store destruktören Tiden hvilar inte och väntar inte.

Månstorp är beläget på den bördiga skånska Söderslätten ungefär halfvägs mellan Malmö och Trelleborg. Redan från järnvägen kan den uppmärksamme resanden se ruinen skymta fram bakom en mindre skogsdunge, men för att få en närmare föreställning om dess utseende är det nödvändigt att göra ett besök på platsen. Väl framkommen, och sedan man klättrat upp för de små jordkullar, som utgöra resterna af fordom mäktiga fästningsvallar, finner man framför sig den öfverraskande väl bibehållna stommen af en i gammalgötisk stil uppförd byggnad, som mera imponerar genom sin enkla, kraftiga konstruktion än genom sin storlek. Om dess utseende gifver ofvanstående bild en tydligare föreställning än omständliga beskrifningar. Så godt som alla arkitektoniska utsmyckningar hafva försmåtts och endast de höga trappgaflarne torde ha förlänat byggnaden dess karaktär af en stolt och mäktig herres boning. Byggnadsmaterialet i de bastanta murarna utgöres af otuktad rullsten i alla dimensioner, väl sammanhållen af starkt murbruk. Murytorna ha fordom bestått af tegel, men detta är nu till stor del genom tidens och människors åvärkan lösbrutet.

Månstorps historia är, som nämnts, tämligen dunkelhöljd. Antagligen uppfördes slottet på 1300-talet af en medlem af den berömda danska Bille-ätten*). Visst är att det sedermera under en lång följd af år var i denna släkts ägo, och en herre till Månstorp, eller som det då hette »Mogenstrup», Henrik Bille, död 1592, ligger begrafven i församlingens gamla kyrka. Därefter innehades det af en annan framstående dansk släkt, Gersdorff, tills det genom freden i Köpenhamn öfvergick till svenska kronan. Af Karl X Gustaf förlänades Månstorp åt den nyutnämnde generalguvernören öfver Skåne riksrådet G. O. Stenbock. År 1667 blef slottet, som redan förut mången gång under dessa oroliga tider spelat rollen af ett hufvudfäste i Skåne, illa medfaret af danskarne.

Vid Karl XI:s reduktion indrogs Månstorp till kronan men blef sedan förvandladt till ryttmästare- och slutligen till öfversteboställe. Sedan ett tiotal år tillbaka är Månstorp med den tillhörande stora egendomen kronodomän.

Han.

* Betecknande icke blott för den person, som låtit uppföra byggnaden, utan äfven för de samhällsförhållanden, som på den tiden voro rådande, är följande anteckning om slottets tillkomst: »Denne Gaard er bygd for rede Sölf og Penge og ej for Posemad», hvilket betyder så mycket som att byggnaden uppförts af fria arbetare mot kontant betalning och ej af lifegne bönder.

— 100 —

SV: Hejsan

Mr. Antony <info@mail.buyformeretail.com> 2023-11-28 - 19:30

Till: sven@pilemedia.se

Hejsan

Jag heter Anthony Brideoake, Jag ar en advokat fran Storbritannien.

Jag kontaktar dig pa grund av min klient som dog utan en arvinge.
Som hans personliga advokat, enligt den brittiska lagen, Jag ar lagligt skyldig att nominera en arvinge som kommer att arva hans formogenhet.

Jag har beslutat att nominera dig som min klients arvinge eftersom du delar samma efternamn med honom.
Svara sa att jag kan skicka dig en detaljerad forklaring

MVH,
Anthony

2023-11-28

Via SMS och mail får man många lurendrejeriförfrågningar. Troligtvis blir dessa fler ju äldre man blir – avsändarna hoppas att man kan nå några åderknickade lättluringar. Det är beklagligt att våra äldre och senila ska utsättas för dessa marodörer. Det man vill är ju att länsa deras konton och livsbesparingar.

Fick i dag nedanstående mail från den älskvärde ”brittiske advokaten Anthony Brideoake”. Den stackars ”advokaten” har uppenbart mycket att göra för att bli av med en äldre klients enorma arv. Som tur är har han funnit mitt efternamn som är det samma som hans döde kunds. LYCKLIGA JAG!

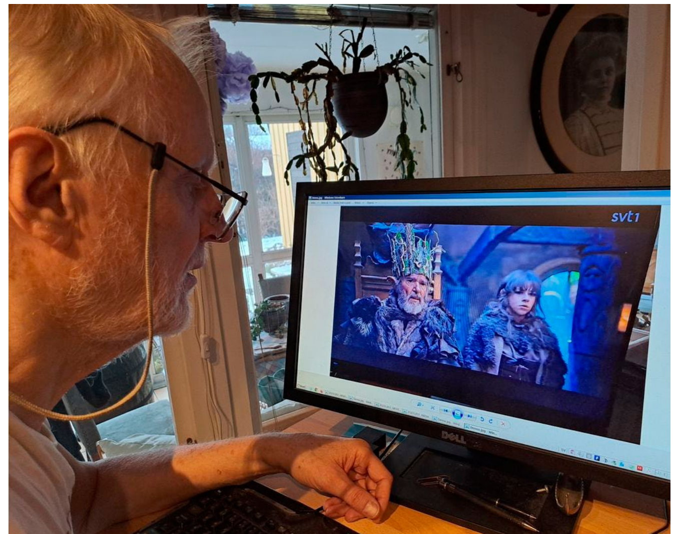
Som den nu äldste levande av släkten Rosborn konstaterade jag att advokaten dragit en riktig nitlott. Namnet Rosborn gavs vår släkt på kungliga slottet i Stockholm av kung Gustaf V den 27 maj 1927 i brev med slottstämpel och kungens personliga underskrift. Någon äldre Rosborn i England finns givetvis inte.

Jag blir samtidigt så fruktansvärt arg på dessa svindlare som försöker att lura i första hand äldre personer.

Här är mailet med den fina gåvan av en släkting:

2023-12-03

I årets julkalender på TV möter vi en tankspridd och enkelspårig pappa, en typisk arkeolog. Vi möter också den vresige och krigiske härskaren i tomtelandet vid namn Gorm. Det är en riktig rälig typ som hotar sin omgivning av ”trollskott”. Kanske har producenten som förlaga här tänkt sig den danske vikingakungen Gorm, far till Harald Blåtand. Endast min gissning, men om det senare i serien visar sig att tomtehärskarens hustru heter Thyra blir det ju solklart. Då har vi en nutida version av hur danerkungen Gorm såg ut i all sin härlighet!

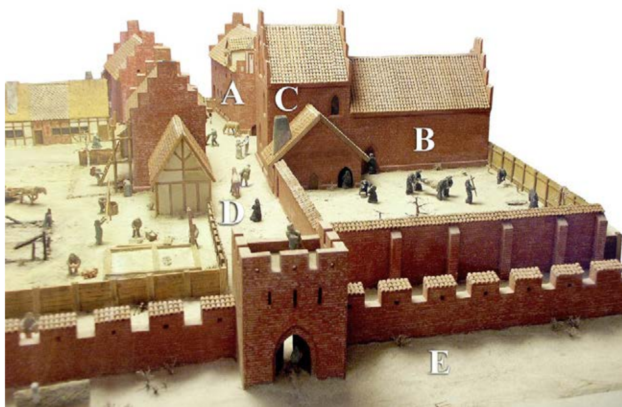

Just när denna tomteserie börjar visas på TV sitter jag med slutarbetet till min och Tomas Sielskis artikel om just kung Gorm och hans hustru Thyra (Thorvi) vilka levde fram till mitten av 900-talet. Om Thyra har vi tidigare inte haft några samtida berättelser – endast sagor, romantiserade påhitt och rena fantasier som är flera hundra år yngre än när hon levde. Tack vare den återfunna kröniketexten ”Gesta Wulinensis” vet vi emellertid nu betydligt mer om henne – vem som var hennes föräldrar, om hennes farfar och hur hon och Gorm träffades. Det är ögonvittnet Avico, Harald Blåtands präst, som skrivit ner det på 900-talet.

Bilden visar tomtehärskaren Gorm. Är detta kanske den senast bildversionen av en berömd vikingakung!

2023-12-07

Det gamla fotot visar korsningen Västergatan - Gråbrödersgatan med Norra Vallgatan i bakgrunden. Kringlan på hörnet till vänster sitter på Knutsgillets medeltida hus från 1400-talet. Under 1800-talet bodde här ett antal bagare, därav kringlan. Vid tiden för fotot var det bagare Bauer som härskade här. Han och hans brödvagn stod

ofta uppställda på Stortorget. Så här beskrevs han av sin samtid: *”Ägaren själv, till det yttre minnande om en engelsk lord, klädd i päls och hög hatt körde i släde med en vacker stor brun häst ...”*

Husen på det gamla fotot på andra sidan Västergatan låg på platsen där dominikanernas kapell och bostadstorn med kyrkogård fanns under medeltiden, alltsedan sent 1200-tal. När man rev husen på 1930-talet kunde bl.a. Einar Bager och stadsarkivaren Leif Ljungberg gräva fram rester efter detta. Själv kunde jag på 1970-talet frilägga ett antal gravar som tillhörde munkarnas kyrkogård och som bara låg någon halv meter under den nuvarande Gråbrödersgatan.

Modellen visar min rekonstruktion av platsen på medeltiden:

A=Knutsgillets hus vid Västergatan
B= Dominikanernas kapell ut mot Västergatan
C= Dominikanernas bostadstorn
D= Gråbrödersgatan
E= Nuvarande Norra Vallgatan vid Öresunds strand.

2023-12-14

Min gamle vän professorn och den tidigare norske rigsantikvaren Øivind Lunde har efter många års forskning kommit ut med praktverket om ”Erkebispegården ved Nidarosdomen” i Trondheim. Vi har haft flera trevliga och intressanta möten i min gröna VIP-soffa i Kulladal där vi diskuterat både Erkebiskopsgården i Norge

och mitt och Tomas Sielskis fynd av Harald Blåtands grav och handskriften ”Gesta Wulinensis”, båda från Polen.

2023-12-21

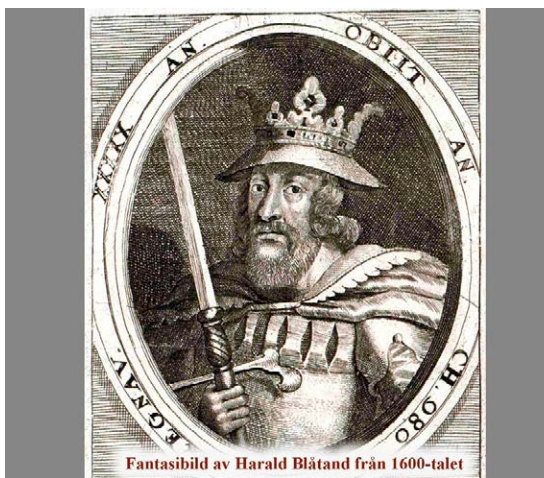

2023-12-22
God jul och gott nytt åt!
Vad med din nästa bok?
(Hälsning från gamle vännen Karl-Fredrik Wasén. Bilden från Fotevikens resa till Birka 1998.)

2023-12-22

Min gamle vän, historikern Karl-Fredrik Wasén frågade just nu här på FB när min nästa bok kommer. Det dröjer. Just nu håller Tomas Sielski och jag på att avsluta genomgången av ett större avsnitt ur handskriftstexten ”Gesta Wulinensis”, skriven av Harald Blåtands präst Avico i slutet av 900-talet. Det handlar om danernas kamp mot tyskarna år 974. Tidigare har man i stort sett inte haft någon samtida källa som berättar om detta krig, bara fantasirika berättelser, några nedtecknade upp till ett kvart sekel senare.

Det visar sig nu att vi har en helt annan bild om vad som verkligen hände detta år – en historia nedtecknad av två samtida ögonvittnen, förutom av prästen Avico också av munken Lambertus.

Fantasibild av Harald Blåtand från 1600-talet

Vi hoppas snart kunna lägga ut detta material.

Det blir en lång artikel. Här är några frågor som får sina svar i artikeln:

**Varför slaktade norske Håkon jarl kejsarens garde mot Haralds givna order?*

**Varför släppte Harald Blåtand greve Thiedric utan att begära hundratals pund silver i lösen?*

**Varför misslyckades prins Bernhard och Graf Henric av Hersevelt att ta sig över vallen vid Danevirke?*

**Var gjorde Harald sin framgångsrika kringgående rörelse mot tyskarna?*

**Vad var den kristna ”Förvandlingens dag” då striden vid Danevirke avstannad i tre dagar?*

**Var låg den så kallade ”Sveonstigen” vid Danevirke?*

**Varför hamnade de dyrbara relikerna efter Sankt Pantaleon i danskarnas händer vid en flod strax söder om Danevirke?*

**Varför bad riddaren Reinold att hans svärd skulle överlämnas till den tyske kejsaren?*

**Vem var prinsen Cetibur som undsatte Harald Blåtand?*

2023-12-23

Efter min flaggning att vi håller på att sammanställa en artikel om slaget 974 mellan Otto II och Harald Blåtand har några börjat fundera på vem den prins ”Cetibiur” var som bistod Harald Blåtand i kampen.

Han ledde jomsvikingarna i fästet Jomsborg. I krönikan ”Gesta Wulinensis” omtalas han bevisligen under olika år med två namnformer, även som ”Ctirybiurn” (Styrbjörn). Att det är samma person framgår av texterna där alla omtalas vara i familj med svearnas kungafamilj.

Har på bilden sammanställt några av dessa texter ur ”Gesta Wulinensis” som ger lite information om denne prins.

Cetibiur var befälhavare över Jomsvikingarna i Jomsborg. Vem han var och var han kom från framgår av uppgifterna i ”Gesta Wulinensis” år 972:

”Cetibiur åtföljdes av många soldater och bland dem var Torstein och Svein från Scon(viue) *och far till den sistnämnde var den gode Balucs Jarl, som tillsammans med Misico hade följt Konut på hans expeditioner till ön Erin* (Irland) *många år tidigare. Det fanns också många andra adliga riddare i den unge Cetibiurns led, vänner till Tukka, bror till kung Harald, vilka tjänstgjorde i trupperna under den röda fanan med den behornade drakens tecken* (jomsvikingarnas märke)*. De flesta av trupperna hos Cetibiur var riddare från norr, från det land som kallas Svityod, vilket jag redan har nämnt. De var tjänare hos Sigurur, av några kallad Sige och av andra Sigfried, far till Cetibiurn, vilken regerade i det landet tillsammans med Erik, son till Olof, som var bror till Bjurnus, och han* (Olof) *var Sigururs far och Cetibiurns farfar. Bjurnus var också farfar till en utmärkt riddare med samma namn, från vilken fiendens pilar studsade som järn, och som blev berömd för påven Gregorius kyrkoherde i landet Frankorum, räddade han från döden och efter att ha övergett tron på hans förfäder, blev vår Herre Kristi tjänare.”*

Här ett utdrag från ”Gesta Wulinensis” år 974 om Cetibiur som var allierad med Harald Blåtand:

”De sammanslagna danska trupperna fick också sällskap av förstärkningar från vårt land Jumne och fästet Jomniburch tillhörande vårt biskopsråd i Starim grodzie (Gamla staden = Aldinburg)*. Skeppen anlände under befäl av den tappre prinsen Cetibiur, som först hade måst besegra och driva bort iarl Hakan, vilken efter ankomsten till Jomniburch utan framgång försökt övertyga Cetibiurs riddare att ansluta sig till honom, för att de först skulle ödelägga landet Zelund och Sconviue och sedan, tillsammans med Goetani, organisera en gemensam expedition till Anglorvm för att överta detta rike.”*

2023-12-23

Mörkret lägger sig den 23 december 2023. Dags för långrörning av julgröten. Som vanligt stärkt av julöl. Ingen Tuborg ”Hvid Sne” detta året heller. Vi slutade tyvärr under Coronatiden med den långa och fina traditionen att hylla vårt naboland.

2023-12-24

Julafton 2023. Familje- och släktmedlemmar på 15 personer kom klockan tre och de flesta lämnade först långt efter midnatt. I år fanns en stor familj från Malaysia med i julfirandet. När midnattsklockorna slog var det dags för den traditionella ”Janson” med tillhörande tändning av fotogenlampan som min morbror runt 1900 satt och läste sina läxor vid. Lugnet spred sig och julefriden var kommen till Sigurdsgatan i Malmö.

Exakt 50 år har vi firat jul i vårt hem. Det är en lång tid. Snart dags att lägga ner pennan.

